ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
5. 11. 1982 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIII • 20 ДИН.
БРОЈ 1610

ПРВИ ПУТ У ИСТОРИЈИ:

ПУТ ОКО СВЕТА -ПРЕКО КРОВОВА!

Џиџеу

Веровали или не!

НАЈМЛАЂИ МАТАДОР НА СВЕТУ

ЈЕ ОСАМНАЕСТОГОДИШЊИ **ДЕЈВИД РЕНК**, ТЕКСАШАНИН, КОЈИ СВЕ ДО 9 ГОДИНЕ НИЈЕ МОГАО ДА ХОДА.

МУМИЈА

ПОСЛЕДЊЕГ ВЕЛИКОГ МОНГОЛСКОГ ЛАМЕ ОТВОРЕНИХ ОЧИЈУ И УСТА РАЗВУЧЕНИХ У ОСМЕХ, СВА У ОКЛОПУ ОД ЧИСТОГ ЗЛАТА, ВЕЋ ДЕЦЕНИЈАМА СТОЈИ НА УЛАЗУ У ЈЕДАН ХРАМ У УЛАН БАТОРУ.

СЕМЈУЕЛ КОЛТ (1814 - 1862)

ПРОНАЛАЗАЧ РЕВОЛВЕРА КОЈИ НОСИ ЊЕГОВО ИМЕ, ДОШАО ЈЕ НА ИДЕЈУ ДА НАПРАВИ ОРУЖЈЕ С ДОБОШОМ ДОК ЈЕ КАО ШЕСНАЕСТОГОДИШЊИ МОРЕПЛОВАЦ ПОСМАТРАО КРМАНОША КАКО ОКРЕЋЕ ТОЧАК.

ЦРВЕНИ КЕДАР

ЧИЈЕ ГРАНЕ ПРОЛАЗЕ КРОЗ БЕЛИ СЕВЕРНОАМЕРИЧКИ ОРАХ, РАСТЕ У ШЕЛТОНУ (КОНЕКТИКАТ).

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● у свету има око 500 зоолошких вртова, а највећи резерват дивљих животиња на свету је онај у Намибији (југозападна Африка). Основан је још 1907. и његова површина данас износи 100000 квадратних километара.

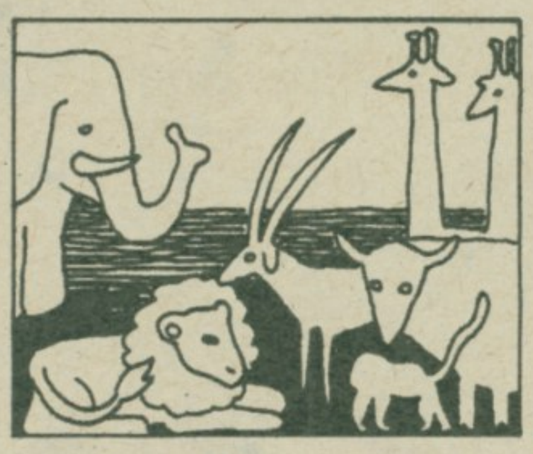

●●● фински брод је овог лета пловио ка обали Шпаније кад је на њему изненада настала паника. Морнари су тврдили да су се у потпалубљу појавиле утваре. Капетан, наравно, није поверовао у ту причу и спустио се доле где су били сандуци пуни разноразне робе. У неколико сандука налазиле су се лутке које говоре. За време буре оне су почеле да пиште: „Ма-ма!"

●●● најстарија географска карта за коју се зна је тзв. „Торински папирус". На њој је приказан положај египатских рудника злата у околини данашњег Вади Хамамата, а настала је око 1170. године пре наше ере.

●●● аутомобилисти који возе ауто-стрaдом Париз — Стрaсбур пријатно су изненађени необично шареним предметима

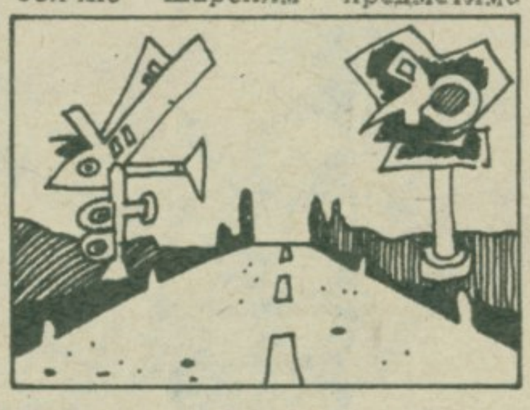

постављеним дуж дела пута који је веома једноличан. То није случајно, јер је доказано да је један од главних узрока саобраћајних несрећа на овој ауто-стради непажња изазвана управо једноличним пејзажем.

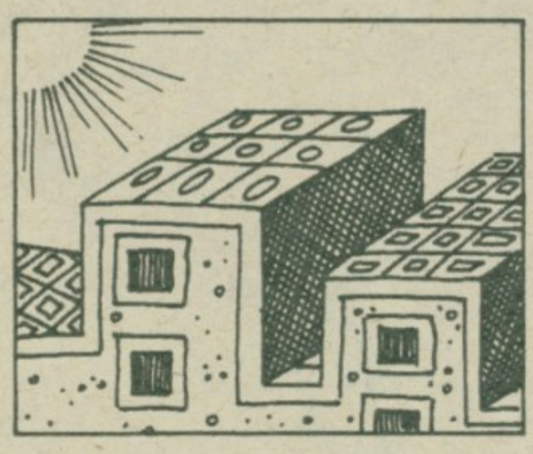

●●● око осамдесет хиљада станова у градовима и селима Аустралије снабдева се топлом водом помоћу Сунчеве енергије. Рачуна се да ће се ускоро десет одсто целокупне енергије у Аустралији добијати од Сунца.

●●● енглески научници су утврдили да жене домаћице много чешће западају у депресивна стања од оних које су запослене. Разлог што су запослене жене много ведрије и сигурније у себе јесте тај што саме зарађују, стичу нове пријатеље и занимају се за нове ствари.

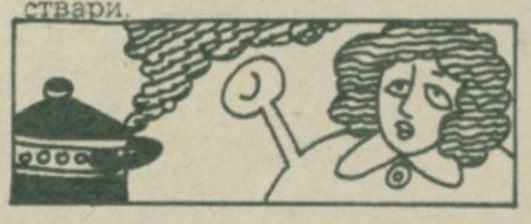

●●● група научника из Принстона (САД) конструисала је телевизијску камеру с инфрацрвеном светлошћу која може да снима у потпуном мраку. За време тестирања камера је јасно снимила структуру вена човечије руке, па ће зато наћи велику примену, у медицини пре свега. Међутим, користиће се и у индустрији као детектор за откривање губљења топлоте или као минитор за контролу загађености ваздуха.

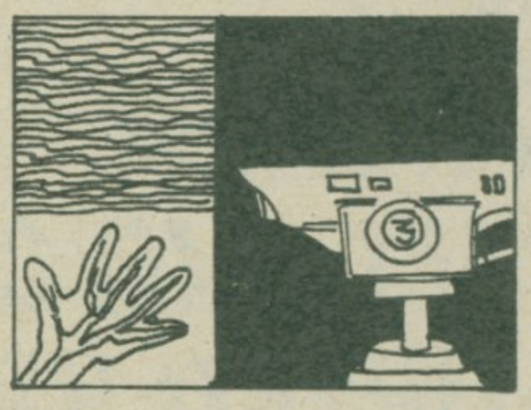

НЕОБИЧАН ХОБИ: СКУПЉАЊЕ ШТАМПАРСКИХ ГРЕШАКА

ПРОДАЈЕ СЕ БАЧКИ КЛАВИР

НЕМА НОВИНА БЕЗ ГРЕШАКА. МОЖДА СУ НАЈГОРЕ ОНЕ КАД ЈЕ „КРИВАЦ“ САМО ЈЕДНО СЛОВО.

Крста Остојић, некадашњи стручни наставник графичке школе на Новом Београду и дуго година технички директор штампарије „Слободан Јовић“ у Београду, дуго се бавио једним, необичним хобијем: из свих југословенских новина скупљао је штампарске грешке — али само оне које мењају смисао читавог текста. Он их исеца и педантно лепи на посебним картонима, поред сваког уписује из којих је новина, како је грешка настала и колико „зла“ је начинила.

Све ове текстове са штампарским грешкама распоредио је у неколико група.

Црни хумор

Ту спада, на пример, оглас којим неко неком честита срећно склапање брака али је текст грешком уместо у рубрику — честитке, стигао у рубрику — читуље. Још је горе кад се деси обратно и покојник доспе у рубрику — замена стана. Међутим, чика Крста избегава да много говори о оваквим омашкама. Каже да их скупља само да би указао колегама како непажњом може да се нанесе увреда и бол човеку у радости или тузи.

Посебну групу чине огласи са испремештаним редовима. „НАЈ-ОГЛАСИ“ како их Крста Остојић назива. Да би схватио поруку огласа, читалац мора те редове претходно да среди и нумерише, по редоследу читања. Идеална прилика за корисно губљење времена. Највећу „заслугу“ за ове тумбе окренуте редове имају коректори. Често су редови тако духовито испретурани да читалац ни у првом, ни у другом читању не схвати ништа. Ту се заиста не зна ко пије — већ само ко плаћа.

Ево једног таквог огласа: Продајем покретну машину за сода воду. Машина пуни сифоне и балоне, а може и уређајима, и разним сируспортска игралишта и друна чаше и то са расхладним пима. Погодно за вашар, ге веће скупове. Са комплетном амбалажом, веома Мишић, 26.300 Вршац, 29 повољно. Пензионер Ива новембра 3-а.

Прасе за пластику

Уз помоћ старог мајстора, зналца штампања, успели смо да одгонетнемо шта је овај давалац огласа хтео да каже. Покушајте и ви да редове огласа читате овим редом: први, други, трећи, шести, четврти, седми, пети, осми, девети, једанаести, десети, и последњи ред. Тако читајући доћи ћете до решења.

Трећу групу ове необичне збирке штампарских грешака чине новински текстови у којима је само једна словна грешка изменила читав смисао текста.

Изабрали смо неколико:

„Потребна нам је кућна помоћница. Обавезна поправка. Услови одлични“. (уместо препорука).

„Продајем прасе за пластику и алате“ (уместо пресу).

„Издаје се соба са два мушкарца“ (уместо за два мушкарца).

„Продаје се бачки концертни клавир“ (уместо бечки).

„Изолација владе по немачким системима“ (уместо влаге).

„Југословенско – играчки мешовити комитет“ (уместо ирачки).

„Разни људи одлучују дохотком“ (уместо радни). Итд. итд.

Крста Остојић зна и неке „безобразне“ штампарске грешке које је запамтио у својој дугој каријери графичког радника, али ни њих не скупља, због тог „безобразлука“ већ зато што могу да буду веома опасни за углед листа. Штампарске грешке умеју да доведу до врло озбиљних последица: смењивања или одговорности главног уредника, новинара и свих осталих који су дозволили да нека погрешна „вест“ угледа светлост дана и дође у руке читалаца. Међутим, управо је та моћ и снага једне „најобичније“ штампарске грешке и привукла Крсту Остојића једном овако, по свему гледано, необичном и јединственом хобију. Зато он каже:

Не чекати помиловање!

— Одувек ме је, као графичког радника, привлачила и терала на размишљање снага и моћ штампарске грешке, лоше постављене запете, тачке... Још у оној древној причи каже се како су стари Римљани послали једно писмо, шта да се уради са заробљеницима, а лоше постављена запета писара који је срочио наредбу, довела је до супротног смисла читавог текста. Наредба је требало да гласи: СТРЕЉАТИ НЕ, ЧЕКАТИ ПОМИЛОВАЊЕ. Само један погрешан зарез и текст је гласио: СТРЕЉАТИ, НЕ ЧЕКАТИ ПОМИЛОВАЊЕ!

Дакле, штампарске грешке су кроз историју, до данас, правиле чуда: због њих су летеле главе, људи одлазили са положаја, због њих су створене на хиљаде „самониклих“ вицева и хумореска. Знам из властите праксе да графичари у току свог радног века на хиљаде штампарских грешака исправе, али исто тако „ловцима“ на њих често знају понеку и да „поклоне“...

Као човек који је читав радни век провео у графичкој служби Крста Остојић је свестан да су графичке грешке као и кукољ у пшеници: било их је и биће их. Али, сви они који раде у новинама треба да настоје да их буде што мање.

Ова јединствена збирка штампарских грешака могла би да послужи као практичан уџбеник будућим младим графичарима како не треба радити свој посао. Стога се очекује да ће изложба коју чика Крста намерава ускоро да отвори, наићи на велико интересовање.

Бранислав Ковач

ПОЗИВ ЧИТАОЦИМА

Док читате дневне новине или недељне листове, обратите пажњу на штампарске грешке. Најдуховитије, најнеобичније, „најстрашније“ примере објавићемо и наградити. Своје прилоге шаљите на адресу „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“ 11001 БЕОГРАД, МАКЕДОНСКА 29, ПОШТ. ФАХ 124 са назнаком ГРЕШКА. Не заборавите да наведете у ком је листу пронађен „бисер“.

ПУТ ОКО СВЕТА ЗА — 1098 ДАНА

ОПРЕМА ИХ ИЗДАЛА

ДВА ЕНГЛЕЗА УПУСТИЛА СУ СЕ У ПОДУХВАТ КОЈИ ЛИЧИ НА ЕКСПЕДИЦИЈЕ ИСТРАЖИВАЊА ГЛОБУСА ОД ПРЕ НЕКОЛИКО ВЕКОВА. НАЈТЕЖЕ ИМ ЈЕ БИЛО НА СЕВЕРНОМ ПОЛУ: НА ЊИХ ЈЕ КРЕНУО ЛЕДЕНИ БРЕГ, НАПАЛИ СУ ИХ БЕЛИ МЕДВЕДИ...

Пуних седам година трајале су припреме за ову необичну и велику експедицију. Идеја се родила у глави сер Ренофа Фајнза који данас има тридесет осам година. Тај добростојећи центлмен пожелео је да обиђе Земљину лопту не попреко већ — уздуж. То значи путујући подневком, преко полова.

На једној забави Фајнз је упознао две године старијег Чарлса Бартона, бившег официра, који се одушевио за „Трансглоуб експедицију" путовање око глобуса). Да би проценили кондицију, њих двојица су прво скокнули до Арктика (Северног леденог океана) 1977. године. После тога су дали оглас у новине да траже брод и капетана за експедицију коју су замислили.

Јавио се Ентони Боуринг, поморац и власник ледоломца. Међутим, испоставило се да је Боуринг идеалан партнер и по томе што је имао кликер за послове: убедио је свог оца, власника осигуравајућег друштва у Њујорку, да купи тај брод, надене му сопствено име и као кум још помогне експедицију!

Тако је на прамцу префарбано старо и исписано ново име Ентонијевог тате: „Бенџамин Боуринг". Заједно са посадом од 14 чланова и свом могућом модерном опремом укрцали су се Фајнз, Бартон, Боуринг и Оливер Шепард — још један учесник, па је поларни брод 2. септембра 1979. године испловио Темзом пут Гриничког подневка, што значи оног означеног нулом, који пролази кроз саме Земљине полове.

Три дана страха

Кренули су у правцу Антарктика (Јужног пола), а када су се дохватили Африке експедиција се раздвојила. Фајнз, Бартон и Шепард пошли су доследно нултим упоредником, пропутовали Сахару „лендровером", а на Обали Слоноваче поново су се укрцали у брод и запловили ка југу.

Ледено копно Антарктика прошли су за рекордних 66 дана — сноумобилом (возилом за снег). Пут је био дуг више од 1600 километара! Стали су на саму тачку Јужног пола, а онда се попели на Скотов глечер висок 2 973 метра. Ту још није било већих проблема, али је Бартон касније изјавио:

— Нико ко није био тамо и доживео смртно опасно посртање кроз пртину у снегу преко главе, ко није видео плавичасте одсјаје снежних провалија поред којих је морао сатима да се пробија, не зна шта значи ознојити се од страха. А нас је тај зној држао пуна та три дана!

Експедиција се задржала на Антарктику годину дана. Обавила је научне експерименте за неке британске фирме које су дале инструменте и опрему, а неко време су Фајнз, Бартон и Боуринг обављали чартер-пловидбе до јужнопацифичких острва! Шепард је напустио експедицију, а Бартон и Боуринг су се на Антарктику и — оженили. (Фајнз је већ био ожењен).

Уследила је друга половина путовања, од Јужног до Северног пола. Брод је довезао истраживаче до америчких обала. Одатле су запловили реком Јукон (Аљаска) узводно, у гуменом моторном чамцу. Кроз Северно ледено море носио их је китоловац. На леденом копну острва Елсмер камповали су пуна четири месеца док је трајала поларна ноћ, па наставили путовање сноумобилом према „врху" Земље. Дотакли су саму тачку Северног пола тачно у поноћ 10. априла ове године.

Ни осам слојева најбоље одеће није могло заштитити Фајнза и Бартона од хладноће на Јужном полу.

Глечер пада!

Ту, на тој нултој тачки отворили су шампањац и наздравили уз — чоколадне бомбоне. Пун круг уздужно око Земље завршен је! И таман кад су Фајнз и Бартон кренули натраг у сусрет Боурингу и броду који ће их вратити у Енглеску, замало се није догодила трагедија! Један ледени брег почео је лагано да клизи надоле, према њима. Морали су да се склоне и чекају пуних 99 дана! У снежној даљини догледом су могли да назру тачку: „Бенџамин Боуринг" је с муком ломио лед и напредовао према њима, али то је ишло полако, а

Бартон и Оливер Шепард у кампу на Антарктику пре него што је Шепард напустио експедицију на пола пута.

Када су затворили круг подневком, Бартон и Фајнз поболи су британску заставу на Северном полу.

они су били прикован за место и нису могли да макну.

Једнога дана појавили су се бели медведи! Само их је срећа спасла. Када се брод примакао на само неколико километара од њих, могли су да крену пешке према њему.

— На Јужном полу је таква хладноћа — испричао је Фајнз новинарима — да нас ни осам слојева најбоље одеће није могло угрејати. Али, Северни пол и Арктички океан страшнији су од ма ког дела света кроз које сам досада путовао.

Путовање је завршено тачно после три године, септембра 1982. Фајнза и Бартона су на доковима у те ледене крајеве планирате уздајући се у модерну технологију, проћи ћете много горе него истраживачи од пре сто година који су знали да

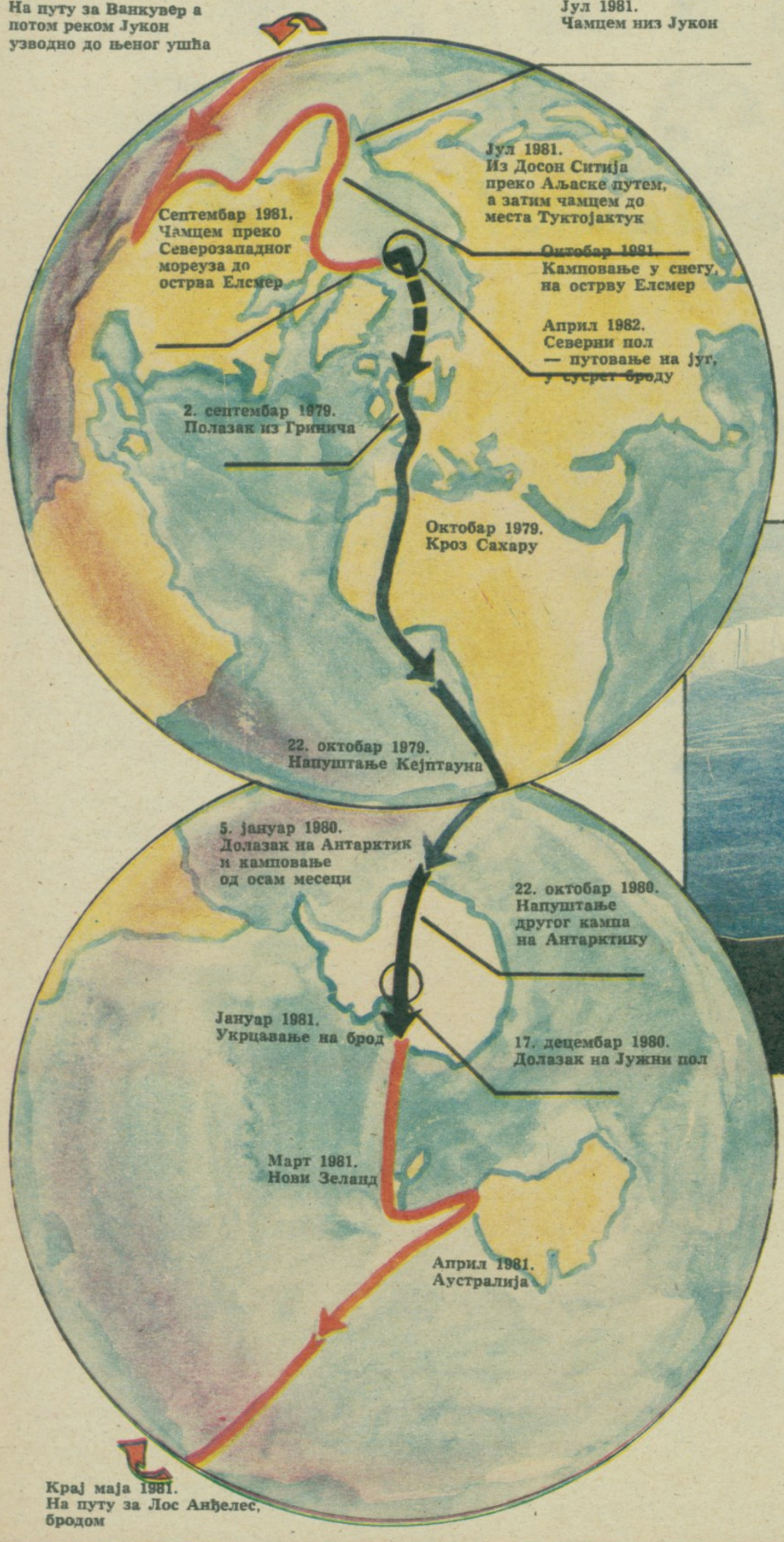

На путу за Јужни пол: Фајнз и Бартон на сноумобилима који вуку саонице са пртљагом.

Китоловац „Бенџамин Боуринг“ укотвљен на Антарктику.

Темзе дочекали одушевљени земљаци, више од десет хиљада људи! Принц Чарлс им је честитао на „храбрости, издржљивости, снази воље и хладнокрвној одлучности“.

А они сами? Какво су искуство понели после овако необичне експедиције коју су успешно обавили уз помоћ најсавременијих средстава ,од радио-одашиљача до сателитских навигатора? Ево Фајнзових речи:

— Нашој екипи није требало дуго па да открије сву ограниченост тих средстава. Ако путовање могу да рачунају само с сним што могу да понесу на сопственим леђима. Велики део наше савршене опреме нас је издао — у снегу високом два метра ломили су се точкови сноумобила, на Северном полу је страдао сателитски навигациони систем и тако редом...

Ни Фајнз ни Бартон нису више жељни сличних авантура.

— Више нам је него доста — насмејали су се на крају разговора с новинарима. Од сада шетамо свак' по својој башти. До прве прилике!

М. К.

ПОЈАВИО СЕ КАСНО – УЧИНИО ЈЕ МНОГО

ЛЕТЕЋА КОНЗЕРВА

БИО ЈЕ ЈЕДАН ОД НАЈБОЉИХ ЛОВАЧКИХ АВИОНА У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ. НА ГЛАС ЈЕ ДОШАО И ЗБОГ ЈЕДНОСТАВНОГ ИЗУМА КОЈИ ЈЕ НА ЊЕМУ ПРВИ ПУТ ПРИМЕЊЕН.

Као први човек немачког ратног ваздухопловства Геринг се обраћао јавности пун поноса и самоуверености. Околности су му ишле наруку: од 1939. до 1941. године његови авиони контролисали су небо на свим фронтовима. Неком приликом заједљиво се нашалио:

— Звао се ја Мајер ако бомбе падну на Немачку!

Немци то нису заборавили. Кад су бомбе почеле да пљуште по њиховој земљи, прозвали су Геринга „господин Мајер"!

У ствари, 1942. године Немачка се нашла у рату на четири фронта: над Енглеском, Совјетским Савезом, северном Африком и самом Немачком. Расуте ваздухопловне снаге брже су се топиле него што је индустрија надокнађивала изгубљено. Савезници, пак, слали су са монтажних трака на ратиште све више авиона. Небом су се обрушавали изванредни енглески ловци спитфајер, харикен и москито, совјетски јак-3, амерички тандерболт и двотрупни лајтнинг... Огроман посао обављали су и бомбардери: енглески халифакс и ланкастер и амерички либерејтор. Ипак, највећи терет понео је амерички бомбардер Б-17 познатији као „летећа тврђава".

Забрана до даљег

Што је време више одмицало, надмоћ савезника на небу Европе постајала је све видљивија. Немачко ваздухопловство, међутим, било је далеко од слома. Армијски ваздухопловни корпус Сједињених Америчких Држава формирао

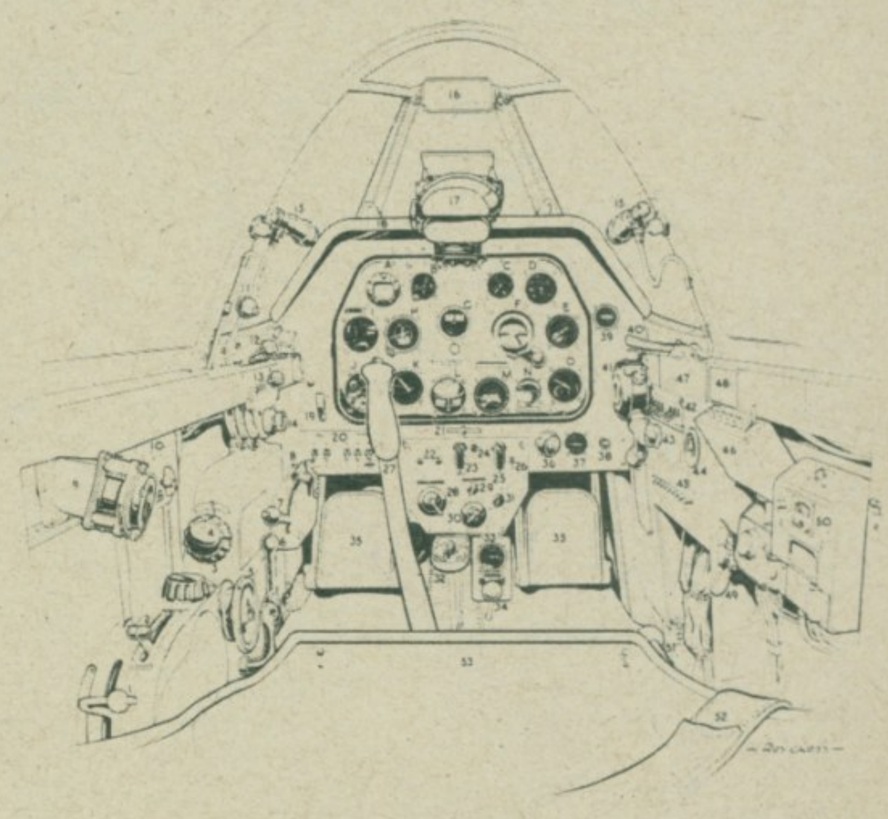

Пилотска кабина мустанга

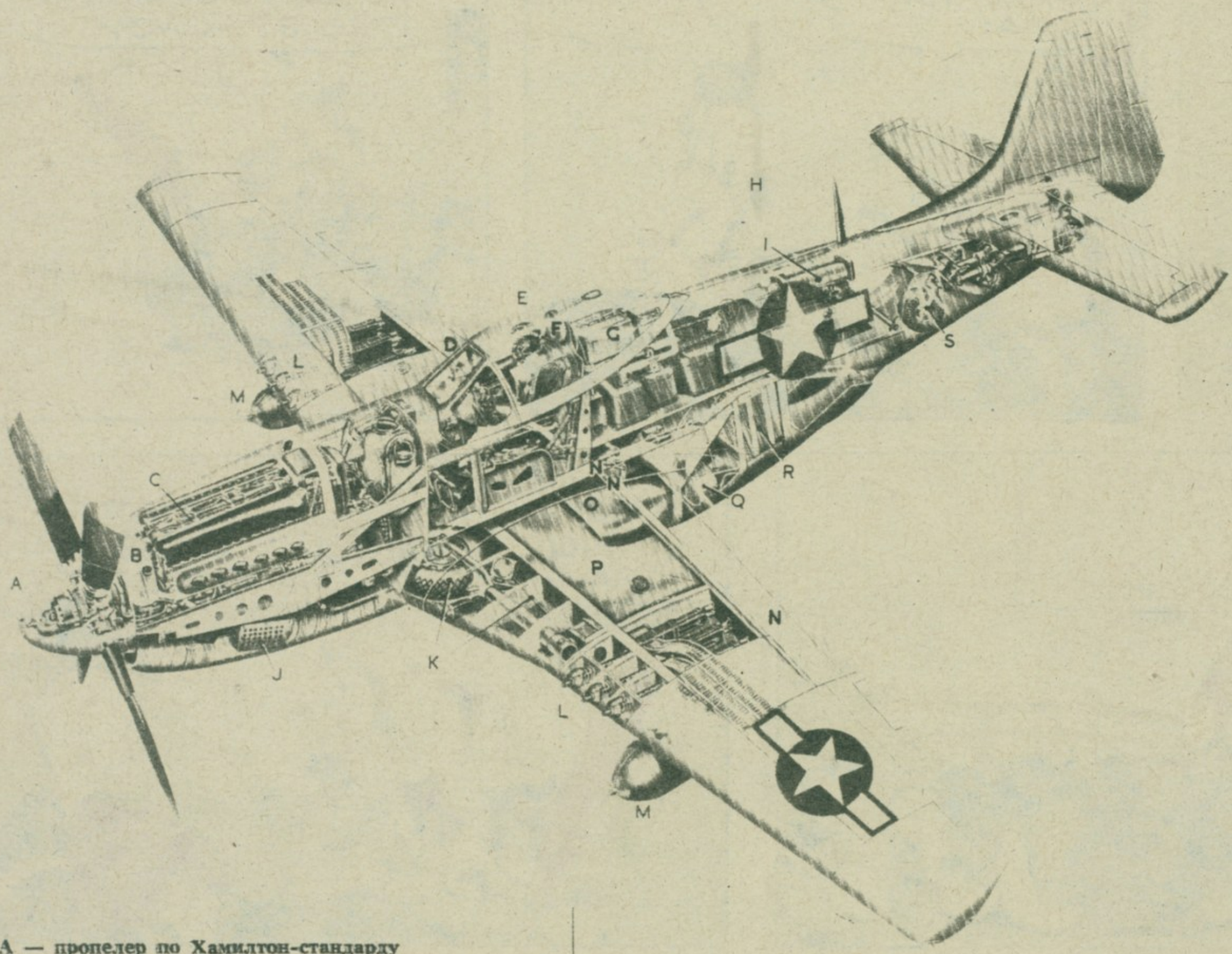

A — пропелер по Хамилтон-стандарду
B — предњи танк за хладњак мотора
C — Пакард-Мерлин мотор од 1520 коњских снага
D и E — купола пилотске кабине
F — заштитна плоча иза пилотове главе
G — радио
H — антена
I — место за оксиген
J — ваздушни филтер карбуратора
K — стајни трап
L — митраљези
M — бомба испод сваког крила
N — закрилце
O — усисивач ваздуха за радијатор и хлађење уља
P — носач крила и танка за гориво
Q — хладњак уља
R — главни радијатор
S — репни точак

је у Енглеској Осму ваздухопловну групу са седиштем у Буши парку код Лондона и ставио је под команду генерал-мајора Карла Спаца.

Енглеско ратно ваздухопловство и Спац одлично су сарађивали. У свакодневним борбама у ваздуху амерички и енглески пилоти сложно су се хватали укоштац с немачким ловцима. Неслога се појавила када су почела све чешћа бомбардовања Немачке. Енглези су били присталице ноћног бомбардовања, пре свега градова, да би се сломио морал становништва, док су се Американци ограничили на бомбардовање најважнијих индустријских и саобраћајних центара искључиво дању. Једни су се држали ноћи, други дана, и свако је наводио своје разлоге. Енглески су били на бољем путу, искуство је то показало. Амерички бомбардер B-17 одиста је био изузетан авион, добро наоружан, са великим долетом, могао је да понесе и велики експлозивни терет, али без пратње ловаца дању је лако постајао плен непријатељске авијације. Само за недељу дана у октобру 1943. Американци су изнад Немачке изгубили 153 „летеће тврђаве"!

Ловачки авиони могли су да прате бомбардере само један део пута јер им је долет био ограничен. Даље су „тврђаве" настављале саме. Од немачких радара су се спасавале бацањем листића од станиола који су замагљивали екран, али су резултати били мршави. Генерал Спац се нашао на муци. Ипак, није одустао од дневних бомбардовања. Чаша се превршила 14. октобра 1943. године: у нападу на фабрику кутличних лежајева у Швајнфурту изгубљене су 62 „летеће тврђаве"! Од тада су летови дубоко у Немачку без ловачке заштите — забрањени.

Без обзира на разилажење енглеског и америчког ваздухопловства, конструктори и једне и друге земље данонoћно су радили на проблему долета ловачких авиона који је био ограничен, боље рећи — мали. Требало га је побољшати, али како. Снажнијим мотором ни у ком случају, за већи мотор није било места. Неко се тада досетио да испод трупа ловачког авиона прикачи помоћни резервоар за гориво који је после пражњења у току лета одбациван. Резултат је био одличан. Нови, крајње једноставан изум потпуно је примењен на новом ловачком авиону који се појавио у децембру 1943. Носио је ознаку P-51, али је она брзо замењена популарним називом — мустанг!

Невоља са мотором

Мустанг је био један од најбољих, а по некима и најбољи ловачки авион другог светског рата. Кад је усавршен, могао је да лети око 1400 километара од базе, односно да прати бомбардере по целој Немачкој! Многи чак сматрају да је његова појава означила преокрет у ваздушном рату у корист савезника. Бомбардери више нису били препуштени сами себи. Док су они обављали свој посао, мустанзи су одбијали нападе немачких ловаца лако се носећи с њима као бржи и окретнији.

Пуно име мустанга је заправо Норт Америкен P-51. Прва верзија обележена је са B, друга, коначна, са D. Иако је склапан у Сједињеним Америчким Државама и ту поникао, мустанг није био „чист" амерички авион. Остаће као куриозитет да су га конструисали Американци, али по нормативима које су сачинили и послали Енглези! Облик авиона пројектовао је Џејмс Кинделбергер, један од руководећих људи Северноамеричке авио-индустрије. Добро је проучио енглески спитфајер и немачки месершмит 109S. Облик ловачког авиона изузетно је значајан јер умногоме одређује његова борбена својства. Кинделбергер је знао: ако начини сретан спој облика летелице и мотора — добиће оно право.

Успео је већ код крова пилотске кабине: пилот је могао да гледа у свим правцима. Уопште, аеродинамичност целе летелице била је изванредна. Муке су настале око мотора. Први примерци испробани су маја 1942. Показало се да мотор „алисон V-1710-F3R" од 1150 коњских снага не одговара: што се авион више пео, брзина је опадала. Примерке који су склопљени Енглези су користили за ниско извијање, а Американци у борбама на Медитерану, у Кини и Бурми.

Рон Харнер, пробни пилот фирме за израду мотора Ролс-Ројс, одушевио се особинама мустанга, па је уз помоћ осталих колега навaљивао да управа прихвати обавезу да се начини бољи, одговарајући мотор. Уз договор са енглеским и америчким ратним ваздухопловством то је и урађено. Нови „мерлин" мотор омогућио је мустангу да по летачким особинама достигне спитфајер. То је већ било нешто. Сада су Американци са више жара прихватили цео пројект и бацили се на усавршавање модела. Априла 1943. америчка армија наручила је 400 примерака мустанга. Он је означен са P-51B. Већ је имао резервне танкове испод крила који су после пражњења одбацивани у лету.

Најбоља верзија P-51D појавила се 1944. Тај мустанг је у сваком крилу имао по три митраљеза. Могао је да достигне брзину од преко 700 километара на час, брже је рулао од месершмита 109, престизао све, осим тандерболта, а у трајању и дужини лета био без премца. Поред свега носио је две бомбе, сваку тешку око 500 килограма. Покретао га је мотор „Пакар-Мерлин V-1650-57".

Због резервних танкова које је у лету одбацивао пилоти су га понекад у шали називали летећом конзервом. Волеле су га нарочито посаде бомбардера којима је чувао главу. Радио је као кртица, био је и леп, али... једно али: никада није постао легенда као енглески спитфајер.

М. Тодоровић

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

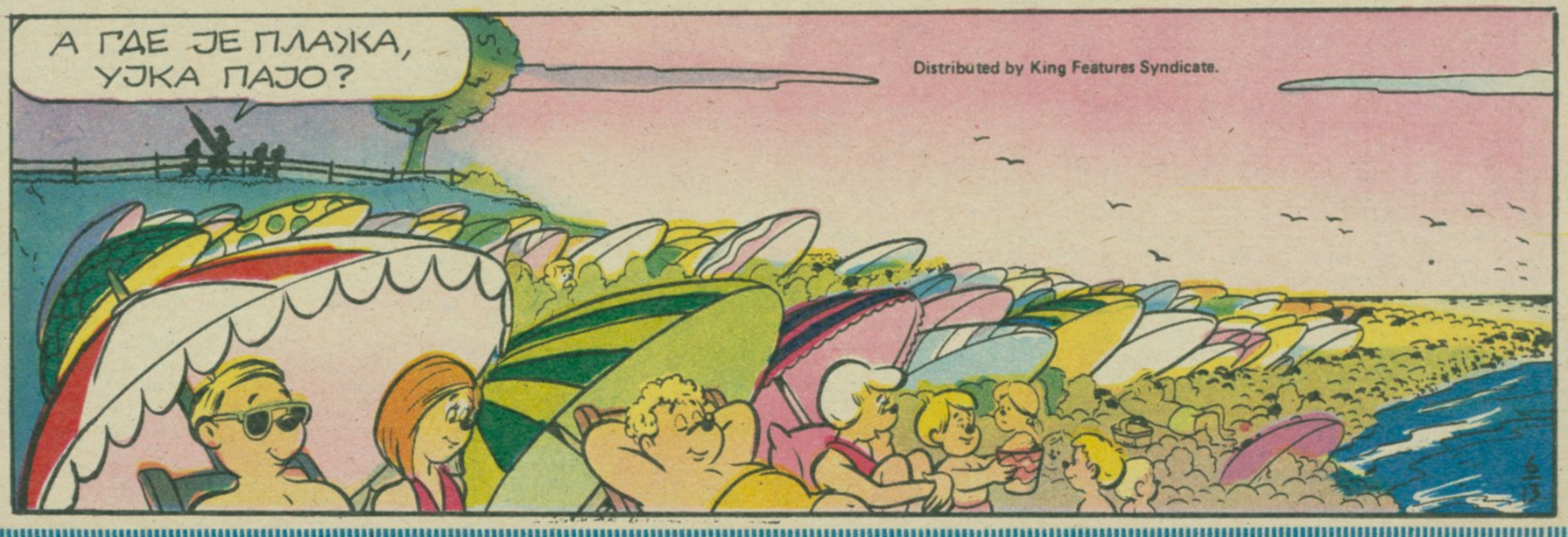

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

ДРАМА У МОРАЧИ

НА МОСТУ СЕ ЗАЧАС ОКУПИЛА ГОМИЛА РАДОЗНАЛИХ ДОК ЈЕ ИСПОД ЊИХ ПОМАХНИТАЛА РЕКА НОСИЛА БЕСПОМОЋНО ТЕЛО ДЕВОЈКЕ С ДУГОМ КОСОМ.

Недеља 27. децембра 1981. Шкрто предневно сунце измамило је на улице многе Титограђане. После вишедневног леденог северца — а један од наших најтоплијих градова тада се претвара у праву ледару — људи су измилели из својих домова. И новогодишњи празници били су на прагу, требало је спремно дочекати „најлуђу ноћ". Било је и оних који су већ почели да празнују...

Двадесет једногодишњој Љ. В, студенткињи треће године Правног факултета, међутим, није било до празновања. Из само њој познатих разлога одлучила је да себи одузме живот. Да би била сигурна да ће остварити своју страшну одлуку, изабрала је оно најгоре: да скочи у Морачу. Разлог није тешко логодити ако се зна да у овој ћудљивој реци и лети страдају врсни пливачи, чак ни неколико ронилаца службе спасавања никад више није изронило из њених зелених вирова. Хладна, изузетно брза, препуна вртлога и подмуклих подводних стена, Морача је у овим крајевима синоним за смрт.

Пазећи да је неко не примети и покуша да спречи несрећна девојка скочила је са челичног моста који у Титограду популарно називају Газела. Нико није приметио скок, бар не у првом тренутку.

Минут-два пошто је несрећна девојка скочила у набујалу реку, на мосту „Блажо Јовановић", стотинак метара низводно од Газеле, затекла су се два-три докона пријатеља. Разговор их је толико занео да су стали уз саму ограду моста. Поглед једног од њих је, сасвим случајно, одлутао према реци која се ваљала уз промогласну хуку.

— Ej... људи... људи... — успео је да проговори после првог шока. — Неко је у Морачи... ено, млатара рукама...

Кад су погледали према разгоропађеној реци и уверили се да пријатељ говори истину, зачуло се једно мукло „ауууу". Најпре су били збуњени а онда су их подишли хладни жмарци.

— Па Морача је и лети лед ледени! — изговорио је тихо један од њих. — Каква ли је тек сада, мајко мила?!

Поред њих на мосту се убрзо окупило бар двадесетак људи. Ограда је била начичкана радозналима који су потрчали да виде шта се догађа. Сви су полушапатом показивали према беспомоћном телу које је вода носила према мосту. И сви су се од неке унутрашње хладноће стресли. Међутим, нико није напуштао своје место. Само је нека старија жена доста гласно рекла:

— Срамота, сви стоје а један људски живот...

У том тренутку гомили се случајно прикључио висок младић са гуњем преко плавог радничког одела. Успео је да се прогура до саме ограде и — следио се. Тело немоћне девојке, видео је то по дугој коси, неумољиво се приближавало ушћу Рибнице у Морачу, а кад стигне дотле, знао је то, тешко да ће ико више моћи да јој помогне...

Гомила радозналих ускоро је имала шта да види: младић је, скидајући са себе део по део одеће, стрчао према реци. Неки су му довикивали да се врати, да се не шали главом. Младић то није чуо, у глави му је само била мисао да мора да спасе човека. Што пре, док још има наде.

— И данас ме је стид кад се сетим гомиле која је све то мирно посматрала, као да је у биоскопу — каже Исмет Мурић.

Кад је додирнуо ледену воду, као да га је дочекало милион жилета. Стресао је главом и снажним замасима запливао према телу. Заправо према глави која се с времена на време појављивала изнад површине. Матица га је носила тамо-амо, али се није дао.

Негде на средини реке успео је да полуопесвешћену девојку шчепа за окованратник. Сад га је тек чекао тежак посао: једном руком, са тешким теретом у другој, савладати помахниталу реку.

Младић се свим снагама трудио да приђе обали пре него што га матица однесе до ушћа Рибнице која је лети мирна речица али зими просто подивља. Узалуд. Река га је вукла. На самом ушћу угледао је невелику стену која је штрчала из воде и понадао се да ће стићи до ње. „Она је спас. Ако се ње докопам, успећу", помислио је. Али девојка коју је чврсто стезао постајала је све тежа. Други пут је покушао да дохвати стену, али га је вода Рибнице и овог пута одбацила натраг, у Морачу. И први пут осетио је истински страх. „Толико њих је већ страдало у Морачи, можда сам и ја следећи", размишљао је на ивици снага. „Сад могу да се спасем, али зар да после свега оставим девојку"...

Тек у шестом покушају младић је успео да се једном руком чврсто ухвати за стену док је другом и даље грчевито стезао девојку. До обале није било више од десет-петнаест метара, али ни говора да би сам покушао да стигне до ње, брзаци су ту исувише јаки. Тешко се држао за влажну стену, река га је просто чупала покушавајући да га однесе својим током. Прсти су му поплавели што од хладноће што од грчевитог држања. Али, није се дао.

Младић се угризао за усну кад је погледао према мосту: гомила је и даље мирно стајала. Изгледа, једино их је интересовао наставак драме која као да је нешто спласнула откад се младић дочепао стене. Пролазили су минути, за младића дужи од вечности, а нико није показивао намеру да прискочи у помоћ и спасе, сада већ два угрожена живота. Петнаест, двадесет минута, ко зна колико је прошло а младић се и даље држао за стену. Већ је осећао да га руке издају, тешко да ће и даље бити снаге да се једном руком држи за стену, а другом одржава девојку на површини.

И кад је већ помислио да је све готово, зачуо је глас са обале. Неки човек му је, витлајући сајлу за вучу аутомобила, нешто довикивао. Неколико пута му се сајла измигољила из руке пре него што је чврсто шчепао.

На срећу, човек је био довољно снажан и вешт да их обоје извуче на обалу...

Девојка је хитно пребачена у болницу, а младића је један од пролазника одвезао кући.

„Пожури, можеш зарадити упалу плућа", чуо је глас једне старије жене пре него што је ушао у аутомобил. Један старац, не гледајући га у очи, тихо је додао:

— Алал ти вера, младићу!

Вероватно се никада не би сазнало име младића да већ опорављена девојка није учинила све да пронађе свог спасиоца. Убрзо су се и упознали — квалификовани зидар Исмет Мурић и девојка Љ. В. Име човека који им је добацио сајлу никад нису сазнали.

П. Милатовић

Аботсфорд снимљен са северозападне стране. Сер Валтер Скот уживао је да има пуно гостију, да људи проводе пикник на овим дивним зеленим ливадама. Најенергичније је одбио да се око његовог имања дигне било каква ограда — волео је да свако ко наиђе може слободно да шета кроз природу. Већину стабала на свом имању засадио је својом руком.

Зидови улазног хола украшени су предметима са Ватерлоа које је Скот марљиво прикупио. Посетио је то поље само два месеца после историјске битке.

Валтер Скот, како га је 1824. године насликао Едвин Лендсир. Овај портрет виси у замку.

Највећи шнотски писац и зачетник историјског романа изградио је и уредио заман као из бајке који данас годишње посети преко шездесет хиљада туриста. Али, управо због замка претрпео је потпуни финансијски крах што га је натерало да напише своје најбоље књиге.

Ниједан велики писац није за живота постао толико славан и богат као сер Валтер Скот, Шкотланђанин, чија су дела преведена широм света, а и данас се продају у хиљадама примерака. У Великој Британији он је на „топ-листи" други, одмах после Дикенса. Дела Валтера Скота непрестано су и предмет разних магистарских и докторских дисертација, а пошто су његови романи писани изузетно занимљиво, са напетом радњом, живим ликовима и верном историјском причом, британска телевизија их обилато користи: „Ајванхо", „Роб Рој", „Талисман", „Кенилворт" и „Срце Мидлотијана" претворени су у многогледане серије.

Шериф и песник

Многи и не знају да је сер Валтер Скот био угледан адвокат и шериф војводства Селкирк и да се само у слободно време бавио литературом. Почео је превођењем Гетеових драма, мало-помало књижевност је постала његова страст. Почео је да пише поезију, уједно и да скупља шкотске народне песме и легенде, да истражује историју. И мада је то био огроман посао — његови биографи и данас се питају кад је налазио времена за све то — он сигурно не би постао великан класичне литературе да није његових историјских романа. А почео је да их пише готово случајно, зато што се нашао у новчаним неприликама!

Историјска улога пецарошког чекрка

Био је крај прве деценије прошлог века. Скот је дошао у сукоб са дотадашњим издавачем својих песама и одлучио да га напусти. Основао је издавачку кућу „Балентајн и компанија" која је почела да објављује и часопис „Куотерли ривју". Међутим, поред свих својих послова адвоката, шерифа, поете и историчара (његова дела су била главни „хитови" новог издавача) Скот није имао времена да прати и пословање фирме „Балентајн". Њени шефови су у Скота гледали са безграничним дивљењем, верујући да ће саме његове песме бити довољне за успешно пословање. А Скот је у њих имао безгранично поверење тако да никада није чак ни затражио да погледа пословне књиге.

Резултат — магацини су наједном били пуни непродате робе. Скотова поема „Дама с језера"

150 ГОДИНА ОД СМРТИ ВАЛТЕРА СКОТА

СЛУЧАЈНО ПОСТАО СЛАВАН

(1810. године) која је одмах постала бестселер, није могла да надокнади остале промашаје. Скот је, верујући да ствари најбоље стоје, управо купио имање Абботсфорд на обали бистре и брзе речице Твид. Почео је да гради огромну кућу налик на замак према сопственим нацртима и од камена са сопственог имања.

Уселио се са породицом 1812. а две године доцније наједном је пукао глас да издавачку кућу „Балентајн" чека банкротство!

У таквој ситуацији Скот је једнога дана у фиокама свог писаћег стола тражио пецарошки чекрк и набасао на давно, још 1805. године, започети роман „Веверли". Био је то рукопис за замишљени историјски роман који Скот није завршио зато што му је један пријатељ коме га је показао тада рекао да је текст незанимљив. Те заборављене и сада случајно искрсле папире Скот је онако с ногу почео да чита.

Тријумф анонимног писца!

Читање га је заокупило, а онда и жеља да заврши роман. Четири седмице у лето 1814. биле су довољне за тај посао на који се Скот бацио свим срцем. Књига је објављена без имена писца и доживела невиђени успех. Валтер Скот се задовољно смешкао уживајући не само у успеху романа него и у анонимности иза које је могао да слуша заиста искрене похвале. Само најближи његови пријатељи знали су ко је писац „Веверлија".

Не зна се баш тачно зашто Скот није хтео да потпише свој први роман. Неки његови биографи мисле да га је, као цењеног адвоката и шерифа, било стид да призна како пише такву литературу!

Издавачка фирма се извукла, а Скот је постајао све богатији и све више се посвећивао уређењу Абботсфорда. Мало је људи у историји који су тако маштовито замислили и тако прекрасно — и богато! — уредили свој дом. Скот је оставио прави музеј будућим генерацијама који данас годишње посети око 64 хиљаде туриста.

Своју љубав према историји која га је све више заокупљала Скот је испољавао и док је уређивао замак, јурећи од аукције до аукције и по антикварницама и окупљајући историјске предмете. Ту су читаве колекције старог оружја, оклопа и књига, па онда увојак косе шкотског принца Бони Чарлса, поклопац Наполеоновог часовника, РобРојева торбица...

„Када би купио стари мач било је то због човека коме је припадао, не због вредности тог метала", забележио је водећи зналац Скотовог живота и дела др Џемс Корсон.

Мастионица, перо и печат великог писца налазе се на његовом писаћем столу онако како их је оставио када је због болести прекинуо рад.

У радној соби налази се само део од седам хиљада Скотових књига. Писао је за овим столом израђеним од дрвета настрадалих бродова, а тек 1935. — више од сто година после пишчеве смрти — у столу су откривене две тајне фиоке у којима се налазила преписка сер Валтера и његове супруге.

Поново катастрофа

Можда је најлепша просторија у Скотовом замку његова радна соба са писаћим столом на коме и данас стоје његове наочаре, перо и мастионица. Та соба је одиграла и пресудну улогу у бурним и драматичним догађајима који су искрсли 1826. године. Поново банкрот! Испоставило се да је Валтер Скот који је у међувремену од краља Џорџа IV добио титулу барона, дужан кући „Балентајн" 130 хиљада фунти, што је и данас огромна сума, а поготово је то била онда. Чинило се немогуће надокнадити је.

Пријатељи су Скоту понудили позајмице, а неки су му саветовали да сместа банкротира, па да повериоцима враћа дугове помало, на дуги рок и са високим каматама. Али, поносни Скот који је одувек сматрао да су новчане трансакције нечасна ствар и који је целог живота био великодушан према другима, одбио је те предлоге. У дневнику који је у то време водио забележио је:

„Сопственом руком ћу све надокнадити".

И бацио се на посао. Био је то рад раван херојству — никоме није јасно како је Скот могао наћи у себи толико снаге да кад заврши дневне послове ноћима и ноћима остане за својим писаћим столом. Упркос грчева у стомаку од којих је патио, упркос срчаним тегобама које су биле нове, он је за само две године успео да доврши два капитална дела „Живот Наполеона" и „Историју Шкотске". Тиме је надокнадио 40 хиљада фунти.

У то време Скоту је умрла жена. Али, он није допустио да га то скрхва већ је са несмањеном жестином наставио да пише и романе и приповетке и историјска дела. Последњу рату дуга отплатио је 1832. а исте године је и умро. Радио је тешко болестан, лежећи непомично у постељи намештеној према његовој жељи у остакљеном испусту трпезарије одакле није скидао поглед са речице Твид. Имао је 63 године.

М. К.

У идућем броју ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА
стрип **АЈВАНХО**
рађен по роману Валтера Скота

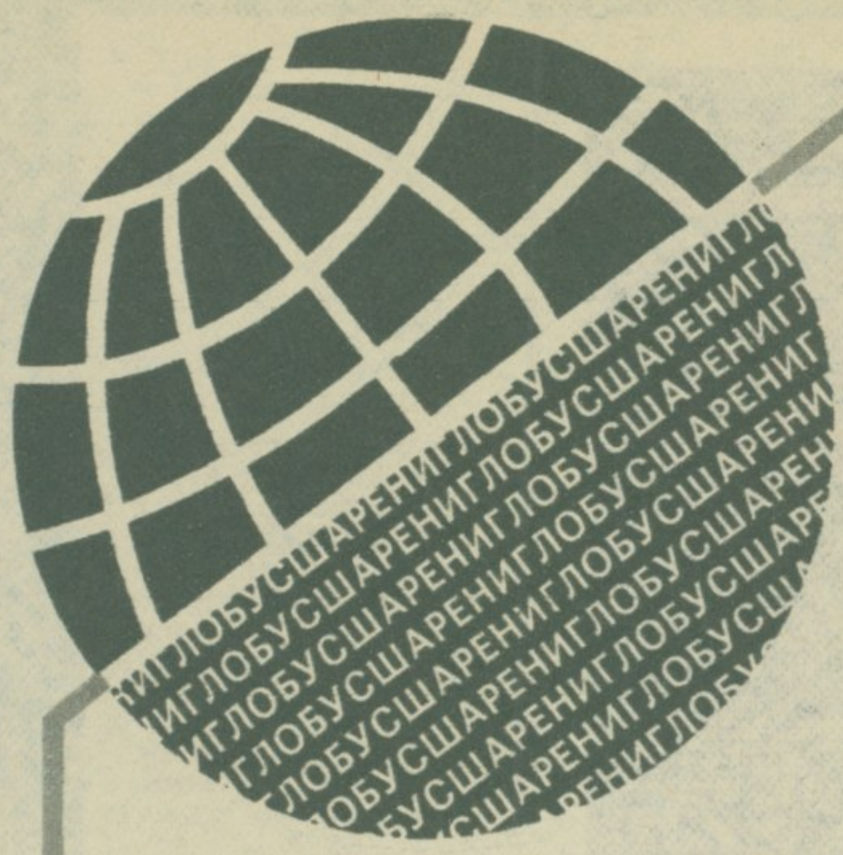
ГЛОБУСШАРЕНИГЛОБУСШАРЕНИГЛОБУСШАРЕНИ

ВЕНЧАЊА ЋЕ ИПАК БИТИ

во дотеривала за свечани чин.

Под утиском сачмарице коју је сестра Роби претећи уперила на јадну Елизабет, ова је без буке отрпела: да је Маријета веже за столицу, великим кројачким маказама крвнички исече лепу, дугачку косу, поцепа јој хаљину до струка, катраном премаже разголићени део тела и на крају га облепи гушчјим перјем. Потом су сестре јадницу угурале у пртљажник својих кола и провозале је једанаест километара до градског ђубришта где су је избациле.

Шериф Гоуз у први мах није поверовао унезверeном грађанину који га је обавестио да „нека жена, накатранисана и облепљена перјем до струка изгубљено шета путем крај градског ђубришта“ ...

Пошто су положиле кауцију од 15 хиљада долара свака (око 750 хиљада динара), сестре сада на слободи чекају суђење. Више је него сигурно да судија неће прихватити Маријетино објашњење да је „Елизабет добила што је заслужила“ зато што јој је преотела (бившег) мужа.

Што се младенаца тиче, чекају да Елизабет залечи телесне и духовне ране, те да и по други пут закажу силом одложено венчање.

ГУТАЧИ НОВЧИЋА

У сенци стубова једне станице подземне железнице на Менхетну полицајци су напето гледали у дванаестогодишњака који се мирно приближавао једном од излаза на перон. Да би се сигурносна полуга која онемогућава излазак на перон подигла, дечак је, као и сви остали путници, требало да у аутомат крај полуге убаци новчић или жетон за вожњу.

Уместо тога, малишан се сагнуо и принео уста отвору аутомата. За полицајца је то био знак да крене у акцију: ухваћен је још један из читаве армије „гутача жетона“ који из месеца у месец задају све озбиљније главобоље управи подземне железнице и њујоршкој полицији.

„Гутачи“ оперишу на следећи начин: у отвор аутомата убаце парченце картона, када неки путник затим убаци прави новац или жетон полуга не

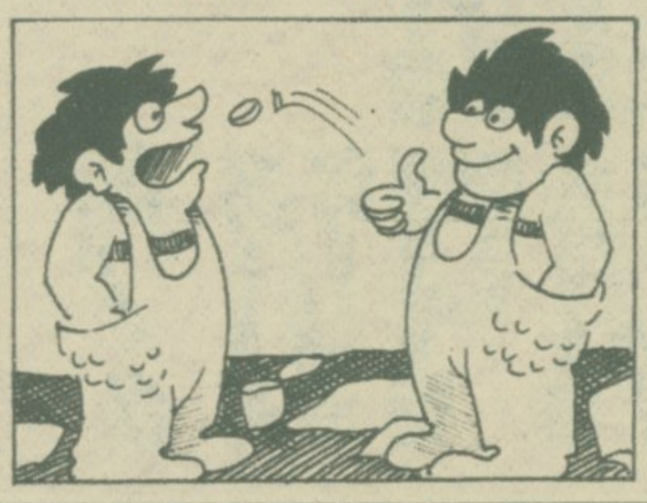

реагује, пошто се путнику обично жури он одлази до другог излаза, лопуже се враћају и једноставно исисавају новчић или жетон који због картона није пропао до краја.

„Усисавање“ је узело таквог маха међу малолетницима да људи из управе железнице не презају од израза као што је „финансијски крах“. Биће да не претерују јер случај четрнаестогодишњих близанаца који су на овај начин дневно зарађивали 75 долара (око 3750 нових динара) ни издалека није усамљен.

— Већина тих клинаца више уопште не иде у школу. Уместо тога, праве лоповску каријеру — каже огорчено наредник Џон Стејси, један од неколико стотина њујоршких полицајаца којима је стављено у задатак да стану на пут овом новом виду малолетничког криминала.

МРАВИ КАО ЉУДИ

Постоји једна пословица — вредан као мрав, али још није смишљена нека која би за мрава рекла — понаша се као човек. А управо то тврде неки амерички научници које предводи Ален Дево. Они су дошли до открића да мрави имају сличне обичаје као и људи. Пре свега, са пуно поштовања и пијетета односе се према својим мртвима — сахрањују их уз све дужне почасти. Неки чланови мрављe колоније одређени су за копање гроба, док други свог мртвог друга стављају у раку и затрпавају је. Гробови су, тако тврди Алан Дево, дубоки и до три центиметра. А није то једина сличност са људима. Мрави, на пример, своје младе држе у некој врсти обданишта док довољно „не стасају“ да нормално могу да се укључе у заједницу. Када је лепо време, „васпитачице“ их изводе на свеж ваздух, да „деца“ остану здрава. Болесне мраве негују „лекари“, стављају их у карантин, ако је потребно, или им у посебним просторијама мрављих колонија указују неопходну помоћ. Ако увиде да „болеснику“ нема лека, извршавају над њим еутаназију, односно смрт из милосрђа.

А што се тиче градитељства, ту су нас мрави и претекли. У Јужној Африци неки мрави граде своја гнезда над земљом, и то висока и по 9 метара што би, када би се поредила са човечијим размерама и кућама које граде било преко 12 хиљада метара!

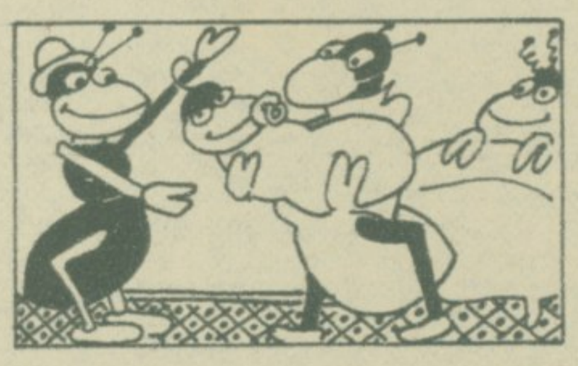

АЛ' ТО ЈЕ САМО ОБИЧАН ЈЕЖ!

Гости који су зими долазили на фарму Манфреда Венцлефа нису ни слутили какве опасности, по њихов стражњи део, крије боравак у Манфредовој кући. Кад би их домаћин понудио да седну, они би то без размишљања и учинили и, авај, убрзо као опарени одскакали са седишта. Разлог је врло једноставан. Манфред је луд за јежевима. Док је време топло, држи их у својој башти, али кад наступе хладни дани, уноси их у кућу. С обзиром да их има преко 120, они буквално окупирају читаву кућу, попну се на све столице, фотеље и диване. Сада су сви гости врло обазриви, три пута опипају место пре него што на њега коначно и седну.

СЛАТКИ МАЛИ ЉУБИМАЦ!

У последње време људи се не задовољавају да у кући држе само кучиће и мачке, за кућне љубимце одабирају свакојаке животиње, чак и оне од којих се ужасавамо и кад их видимо иза решетака у зоолошком врту. Тако Марк Хокинс из енглеског града Норвича има слатку „малу“ змијицу дугачку готово један метар. Зове се Монти и много воли да шета. А с обзиром да Хокинс држи крчму, куда ће Монти него — на једно пиће. Наравно, то је само шала јер Марк никада не пушта свог љубимца у бар осим ако посетиоци не изразе посебну жељу да га виде. Знајући да је безопасан за околину, гости га често „позивају у друштво“. Слободу има само ноћу када се крчма затвори и тада може да шета између столова колико год му је воља.

Тако га је недавно, као и обично, Хокинс пустио у поноћну променаду, а он је отишао са породицом на починак. Није ни слутио да ће га Монти спасти од провалника. Наиме, када је лопов обио његову крчму и ушао да покупи новац, угледао је змију и остао као прикован за једно место. Хокинс је лопова нашао рано ујутру како дрхти у једном углу не усуђујући се да макне ни центиметар док је Монти лежао код његових ногу не сањајући какву је улогу одиграо. Прозалник је био срећан кад су га полицајци одвели и ставили у затвор. Боље и затвор него очи у очи са змијом!

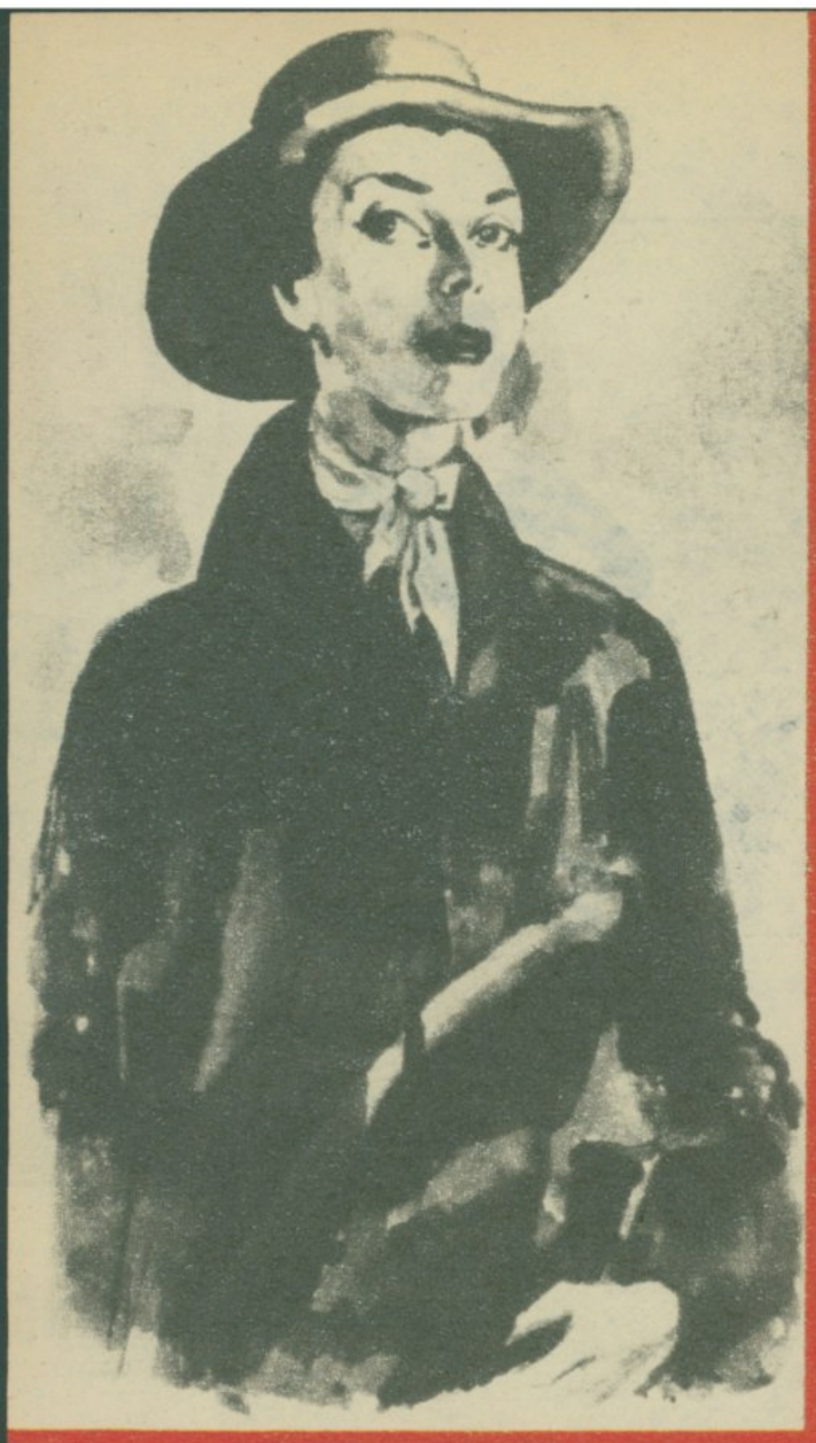

„Краљицу Ени" су на суђењу бранили чувени адвокати из три америчке државе. Али, порота је остала тврда срца

ПРИЧЕ СА ДИВЉЕГ ЗАПАДА

КО ЈЕ УБИО ЕНИ РИЧИ?

Узалуд су се људи питали ко је био тајанствени нападач. Стиснутих усана његова жртва тврдоглаво је понављала једну те исту реченицу: висок мушкарац на сивом коњу...

А вадесетог новембра 1919. у Кемереру у Вајомингу причало се само о једном: о суђењу Ени Бајерс Ричи и Чарлсу Кингу. У заказано време испред зграде суда гурала се радознала гомила. На жалост, унутра није било места за све...

Какав би алиби Ени требало да има да би оповргла све оне наводе оптужнице који су је тако тешко теретили? Хоће ли се извући?

Они који су је познавали тужно су одмахивали главама док је лепа двадесет осмогодишња жена прилазила оптуженичкој клупи. Шта се то догодило са плавооком Ени Бајерс коју су некада познавали.

Створићу царство!

Ени није била обична крадљивица. Али ни обично дете богатих и угледних ранчера: ова лепо васпитана и образована госпођица је уместо у кући дане проводила на пространом ранчу свога оца. Маме и ћерке са оближњих ранчева би још некако и прогутале њену љубав према коњима и „мушко" баратање ласом, али што је много, много је: ко је још видео да девојка барабар са најамницима свога оца у јесен скупља и жигоше стоку?! Што се најамника тиче, они Ени нису замерали ама баш ништа — прозвали су је из дивљења „краљица Ени од Вајоминга".

Ова краљица заиста је имала краљевство: после очеве смрти наследила је „Оксо", један од највећих ранчева у Вајомингу. На ранчу краљице Ени" клокотао је једини извор воде у читавом крају.

Неко време изгледало је да је брак са школским инспектором, професором Ричијем, излечио Ени од њених „чудних, мушких навика". Онда је једнога дана Ени изјахала да жигоше стоку, а професор спаковао кофере.

— Створићу царство, стотине и стотине грла жигосаних словима ОХО — самоуверено је говорила Ени својим људима.

И заиста, из недеље у недељу, из месеца у месец, на ранчу „краљице Вајоминга" број стоке се повећавао, док су са оближњих ранчева преко ноћи тајанствено нестајала грла... Говоркало се свашта, шушкало, суседи су смркнуто одмахивали главама, али се још нико није усуђивао да упери прст на Ени Бајерс Ричи.

Онда је, 26. јула 1919, јашући у близини „краљичиног" ранча Вилијам Дејвидсон набасао на две краве на чијим је сапима преко његовог Д-Д утиснут жиг ОХО... Не губећи време, Дејвидсон је истог часа сјахао у Кемерер. Његова сумња се обистинила: претходног дана, рекли су му, Ени Ричи је отпремила вагон грла на сточну пијацу у Омахи. Вилијам Дејвидсон је сео у први воз који је ишао ка истоку.

Мада је највећи део стоке већ био испоручен купцима, Дејвидсон је у тору железничке станице у Омахи нашао тридесет и два грла. Довољно за оно што је намеравао. Инспектор кога је позвао је већ на први поглед у тардио да животиње носе свеже жигове.

Истога дана јавни тужилац округа Линколн добио је извештај који је потписао инспектор сточне пијаце на железничкој станици у Омахи:

„Од грла која сам прегледао седамнаест је испод жига ОХО претходно носило жиг браће Дејвидсон; два жиг Ј. Ф. Виљема Спенсера и бар једно жиг господина Корлеса."

Упорни Дејвидсон је после прегледа купио осам грла и одвео их на кланицу. Када су им коже изврнуте, с унутрашње стране указали су се само оригинални жигови: на четири коже јасно се видело Дејвидсоново Д-Д, једна је носила жиг Спенсера, а једна жиг линколншке Сточне компаније. Преко правих жигова свуда је утиснуто ОХО, само је на грлу са ознаком Х (власништво Корлеса) преко оригиналног утиснуто ЦК — жиг Чарлса Кинга.

Трећег августа Ени Ричи је оптужена за крађу стоке, а њен пријатељ Чарлс Кинг за саучесништво. Прво рочиште заказано је за 16. август у Кемереру.

Убићу те ако не нађеш истину!

Поподне шеснаестог августа Ени је јахала усамљеним путем који од њеног ранча води до Кемерера.

— Преда мном се одједном ниоткуда створио јахач. Био је висок и мршав и имао је на себи белу кошуљу, каубојски шешир са широким ободом и чизме. Очи и горњу половину лица скривала му је црна маска, а преко носа и уста везао је прљаву мараму. Јахао је сивог коња.

Нема сумње да је Ени познавала свог мистериозног јутарњег посетиоца. Да ли је он и њен убица? На то није могао да одговори ни Ото Палсенбергер (на слици) једини сведок тајног сусрета.

— Ко ти је помагао у жигосању? — питао ме је.

— Нико — одговорила сам.

— Убићу те ако ми не кажеш истину.

— Рекла сам вам. Све сам урадила сама.

— Ошинула сам коња и потерала га ка незнанцу. Опалио је. Мој коњ је почео да се пропиње, једва сам га обуздала. Јахала сам ошамућена. У први мах уопште нисам схватила да ме је погодио. Незнанац ме је само још једном погледао, окренуо се и одјахао. Нисам га препознала.

Ову причу испричала је „краљица Ени" запрепашћеном свету који се окупио око њеног коња пред судницом у Кемереру док јој је из разнесене руке липтала крв. Суђење је одложено, а Ени је смештена у болницу где се опорављала читавих месец дана.

Ко је покушао да убије „краљицу" и зашто, питао се свет. Ени Ричи је стиснутих усана тврдоглаво понављала једну те исту реченицу: „Висок мушкарац на сивом коњу"...

Коначно је освануо дан суђења Ени Ричи и Чарлсу Кингу. Двадесет осмогодишњу лепотицу бранили су чувени адвокати из три америчке државе.

Прво је требало изабрати пороту. Људи су се нервозно врпољили и премештали с ноге на ногу очекујући да их прозову.

— Да ли ће чињеница да је првооптужена жена утицати на вас — упитао је државни тужилац једног од прозваних.

— Да, господине. Бојим се да хоће...

— Ослобађам вас поротничке дужности — гласила је одлука судије Џона Арнолда.

Тако су, да би саставили дванаесточлану пороту, судија и тужилац претходно морали да прозову педесет и петоро људи...

Поротницима је на увид стављено оних осам кожа које је Вилијам Дејвидсон донео из Омахе: оригинални жигови јасно су се оцртавали с унутрашње стране.

Шта је на то имала да каже „краљица"?

— Грла која сам отпремила у Омаху заиста су по други пут жигосана јер су првобитни жигови били нејасни, а отац ми је увек говорио да никада не испоручујем стоку на којој се жиг ранча не види јасно."

А како оптужена објашњава туђе жигове испод ознаке ОХО? Њих није ни видела, неко јој је потурио та грла...

За два дана колико је суђење трајало, Ени Ричи је све време понављала да је сва грла жигосала потпуно сама. Чарлс Кинг је искористио уставно право да се не појави на клупи за саслушање. Одбрана је, нема сумње, играла на једину карту која јој је преостала: наду да порота састављена претежно од мушкараца неће имати снаге да осуди жену.

Већање је трајало неколико сати, а онда се улицама Кемерера пронео глас: порота се коначно сагласила!..

— Господо поротници, јесте ли донели пресуду? — упитао је судија Арнолд?

— Јесмо, господине.

Председник пороте додао је листић хартије судији, овај га је прочитао без речи а затим га додао судском чиновнику који га је монотоним гласом прочитао: „Ми, порота... проглашавамо Ени Бајерс Ричи кривом за крађу стоке као што стоји у оптужници."

Чарлс Кинг је ослобођен. Ени је осуђена „на једну до шест година затвора". Само што је Џон Арнолд ово изговорио адвокати оптужене изјавили су да ће се жалити врховном суду Вајоминга.

„Краљица Ени" је тако на слободи чекала на ново суђење, а њеним сугрђанима остало је да нагађају праву истину и то ко је тајанствени човек на сивом коњу. Можда га Ени ипак зна? Можда не жели да ода разбојничко гнездо?

Врата су остала незакључана

Две године је Ени живела као да јој над главом не виси претња затвора. Коначно, 18. октобра 1921. године врховни суд Вајоминга, којим је председавао судија Кимбал, потврдио је пресуду окружног суда у Кемереру.

— Дајте ми још само мало времена — замолила је „краљица".

Суд јој је привремено одложио издржавање казне. Пошто је положила кауцију и поново се нашла на слободи, Ени је почела грозничаво да откупља стоку и поправља ограде на ранчу.

Двадесет и осмог октобра на ранчу се сем „краљице" налазио још само најамник Ото Палсенбергер. Тог дана оправљао је уставе на каналима за наводњавање у близини куће. У десет изјутра Ото је видео како Ени излази из кухиње држећи у руци тежак чекић. Крупним корацима грабила је ка делу ограде који је хтела да поправи пре ручка. Кухињска врата није закључала...

Десетак минута касније Палсенбергер је зачуо звук копита: висок, мршав мушкарац на сивом коњу јахао је право ка Ени Ричи. О нечему су разговарали... Када је Ото поново погледао у том правцу, незнанца више нигде није било. У току ручка „краљица" ниједном речју није поменула тајанственог јутарњег посетиоца.

Обоје су се вратили својим пословима. Онда је, одједном, Ото зачуо „краљичине" успаничене позиве у помоћ. Видео је како посрће, грчевито испружених руку покушава да дохвати ограду и пада на земљу. Дојурио је до ње без даха: лице јој је било самртнички бледо, читаво тело јој се грчило. Онда се и сам срушио на земљу од неподношљивих болова у стомаку.

Открио их је власник суседног ранча. Палсенбергер је још дисао, али Ени Бајерс Ричи више није давала знаке живота. Обдукција је показала да је „краљица" отрована.

Чим је дошао к себи, Ото Палсенбергер је шерифу испричао о посети човека на сивом коњу. Одмах је организована потера, али тајанствени незнанац за собом није оставио никакве трагове. Само је Ени Ричи знала ко је он. Сада је и она заувек занемела.

Страх

Прошло је више од пола века, а нико још није успео да одговори на питање ко је био незнанац на сивом коњу. Саучесник у крађама који се бојао да „краљица" једног дана не проговори? Неко од нестрпљивих суседа који је извршење правде убрзао бацивши отров у Енину чорбу? (То је једино што је поуздано утврђено.) Неко ко је хтео да се докопа јединог ранча у крају са изворима воде?

Остарела мајка покојнице проживела је остатак својих дана у страху да ће и сама бити отрована. На малом гробљу у Кемереру старица је подигла два надгробна споменика, један за ћерку, један за себе. На оба је уклесана реч „убијена".

М. И.

МОЈ КУЋНИ ЉУБИМАЦ

ЂОРА

Звали смо је „Ђора". То име, међутим, и поред свега није требало да добије... Него, да почнем из почетка.

Било је то пред сам други свјетски рат. Мој отац је имао велико имање на селу и коњску запрегу са два лијепа коња, као и трећег који је служио за путовање, а како је био расан кицош, вођен је и на скупове и трке.

Једног дана отац је дочуо да војска стационирана у Никшићу треба да уништи пар лијепих коња, осуђених за повреде које су починили војницима или су били „непоправиви". То се радило кад би ветеринар дигао руке од болесне животиње и нашао да је неизљечива. Наша будућа Ђора имала је једну од тих мана, вид јој се постепено гасио. То се тада није много испитивало, није било времена чак ни кад се радило и о приплодном грлу које даје расне потомке. У ваздуху је већ висила опасност од рата, све се спремало за бој, а то спремање наметало је и одабирање вучне марве која је у тадашњем наоружању била пресудна.

На учењу команди Ђора је често падала, посртала у ископе или би у залету ударала у неки зид, препреку на које би младалачки налијетала, сита, пуна снаге, ухрањена и беспрекорно чиста. Тужена је често, врло често, ударана из потаје или би добијала батине од осталих коња, оштрих, осветољубивих, сва изубијана копитима.

А војну опрему, па и коња, морао је војник да чува и за то одговара. Све њене мане и све батине остале су као нужна дисциплина војног живота.

Трпјела је Ђора своју личну несрећу које није била свјесна и са којом се помирила као са даром живота. Како је дошло до тога да јој неко у ушне шкољке наспе со и уши чврсто завеже, мало је кога интересовало, још мање њен бол и коњски врисак, због кога је опет добијала ударце. Да ли је то урађено из примитивизма, као лијек који ће јој пробудити вид, ни то нико није знао нити је икоме било стало до тога. Да ли је све то учинио неко из освете, ни то се није испитивало. Она је била осуђена, отписана и као таква је предмет без одговорности.

Наша будућа Ђора се узалудно отимала, тресла главом, трљала је по земљи клечећи на предњим витким ногама, ударајући болно задњим ногама по ушима, вриштећи болним коњским вриском. Со се од тјелесне топлоте топила у затвореним ушним шкољкама, страховито разједајући канал, опну и даље средње ухо. А када је снага почела да је напушта од силног замора, остала је да стоји на дрхтавим ногама, окрећући је према мучитељу кога није видјела, а сада још није ни могла чути. Глава зној ава и прашњава, са два везана чвора на врху, није више била онако лијепа. Из угашених очију, полако су клизиле крупне сузе које су, помијешане са балом из уста, капале на предње ноге.

Све смо ово дознали доцније и касно, а све и да смо на вријеме сазнали, ништа не бисмо могли ни помоћи. Сурови експеримент учинио је да је младо ждребе остало утучено и изгубљено.

Кад смо је довели у нашу шталу, већ јој је текао зној и сукрвица низ главу, све скорено и улијепљено у свијетлу длаку, сада већ запуштену. Ми млађи миловали смо је, чистили колико је дала да се очисти, пружајући јој покоји шећер у коцки из руку, што је све дјеловало; постала је мирнија, покаткад тресући читавим тијелом као у зимској дрхтавици.

Мада су нам дали „савјет" да јој се уши не дирају из разлога „да ће прогледати", као и да се лијек затворен у ушима не дира, мене је копкало да тај чудотворни лијек видим, па сам из неколико пута покушао да раскрављене и искидане уши отворим замало не страдавши у тим покушајима.

Тајно, кад никога није било у близини, наоружан маказицама, ускочио сам једног дана у њене јасле одакле је чупкала сијено и полако приносећи маказе везаним чворовима успио да једно ухо ослободим везаног чвора. Тог истог трена разлегао се страшан врисак, Ђора се пропела на задње ноге, а предњим, у ваздуху, почела да удара у празно као боксер у безнадежном клинчу одбране. Полетио сам ка другој страни јасала, а она то није могла ни да чује а још мање да види и тако се спасио. Ту сам сачекао да се умири, па сам исто поновио и са другим ухом, успјевши да искидане конопе извадим из дубоких рана искиданих ушних шкољки. Успјело ми је, није се више опирала, само је почела да врти главом док јој је из ушију капала густа сукрвичава текућина

Од траженог лијека ни помена.

Застрашен њеним изгледом, а можда и од будућих батина, брзо сам јој, колико ми је дозвољавала, опрао главу и побјегао из штале.

Тако сам нашу Ђору ослободио врачбина и надрилекарства, спасио јој слух, али не и уши које су изгледале као два увојка на женској глави. У склопу цијеле фигуре ова мана се мало примјећивала, када бих је опремио лијепим седлом са накинћуреним привјесцима и свијетлим дугмадима неког седлара. Остала јој је бијела флека између очију у коју би се сигурно слили хици смрти да је сачекала суд команде.

Весела, раздрагана, играла се по пространим пашњацима Крнова. Јурила је и падала по травнатим ливадама, меким и не опасним. Гризла је у обијести остале коње и била враголаста као мало дијете. Миловао сам је, тепао и засипао шећером, хлебом и знао се провући испод ње без страха да ће ме ударити — била је пажљива. Изводили смо заједно козачке игре, које сам видио и научио од лутајућих козака на гостовању у Никшићу. Јурио сам Крновом уз индијанске повике, пуцајући у замишљене војнике Сјевера и Југа. Шепурио сам се на седлу као Томи Микс или Валас Бири из коњичких одреда Ризоне. Волио сам је, био јој привржен и пажљив и она је стекла повјерење у мене и мој зов, па би долетјела пољем у великом трку, знајући да јој нећу подзалити и навести је да падне преко неке препреке.

То су били срећни дани које је провела послије оних црних у коњушницама војске. Били су то и незаборавни моји дани ране младости који се никада више нијесу повратили.

Затекла се на селу кад је италијански непријатељ улазио у Никшић. Била је тужна, без пажње, без миловања јер за то није било више времена. Спашавало се што се спасити могло, а она је остала слободна у средини села. И, када је непријатељ наишао на крновски кланац изнад нашег села, гдје га је дочекала устаничка војска, међу којима су били мој отац Мијат, Ђиро, Јагош, Влado Стевовић и остали рођаци и борци, гдје се развила страшна битка између малобројних устаника и силе која је употребила чак и авионе, село и све у њему доживљавало је ужас страха, бјежања, дозивања. Стада су блејала, краве мукале, а старци су остали код својих кућа са надом да их нико неће дирати, па ни непријатељ. Тукла се битка из које су устаници излазили као побједници. Падали су непријатељски војници.

Када су устаници били примирани да се повуку више у врлети Војника, паликуће из Италије зашле су по селу, убиле све старце, палећи све, пљачкајући све до чега су могли доћи. Летјеле су кокошке по оградама, расипано је млијеко из мљекара, паљена су жита, а марва скупљена на средини села, без паса чувара које су убијали на везовима код торова.

Ухваћена је и Ђора. Отимала се и ритала ударајући около, најчешће у празно. И мазге, натоварене митраљезима и муницијом, као да су осјећале и знале да је то устаничко, ударале су, гризле и нијесу дозвољавале да се опљачкани коњи уколоне са њима. На Ђору су натоварили везове побијених и живих кокошака, пребацили јој преко леђа и осталу пљачку и под пљвом устаника све потјерали ка уском кланцу у правцу Мокрога.

Морало се проћи кроз кланац, преко врло уског пута, с амбисима и провалијама около.

Мазге алпинаца, научене на борбу и на оваква путовања, лако су пролазиле овакве препреке. Ђора, не видећи ништа, али са њухом и слухом, устрашена борбом и са мирисом дима у ноздрвама, отимала се, збацивала натоварено, ритала се, што је приморало непријатеља да је води на два веза и са два војника. У једном моменту, кад је била на једном од најужих пролаза, скочила је увис, пропињући се на задње ноге и свом снагом полетјела у амбис повукавши два војника за собом. Клупко тјелеса се котрљало неко вријеме, а када се све умирило, један војник је остао на мјесту мртав изломљен и припљечен коњским тијелом, а други, који је био са горње стране пута, задобио је теже

ИЗНЕНАЂЕЊЕ ИЗ „СУМИТОМОА": НАЈИНТЕЛИГЕНТНИЈИ РОБОТ НА СВЕТУ

ИМА И ОЧИ И УСТА И УШИ

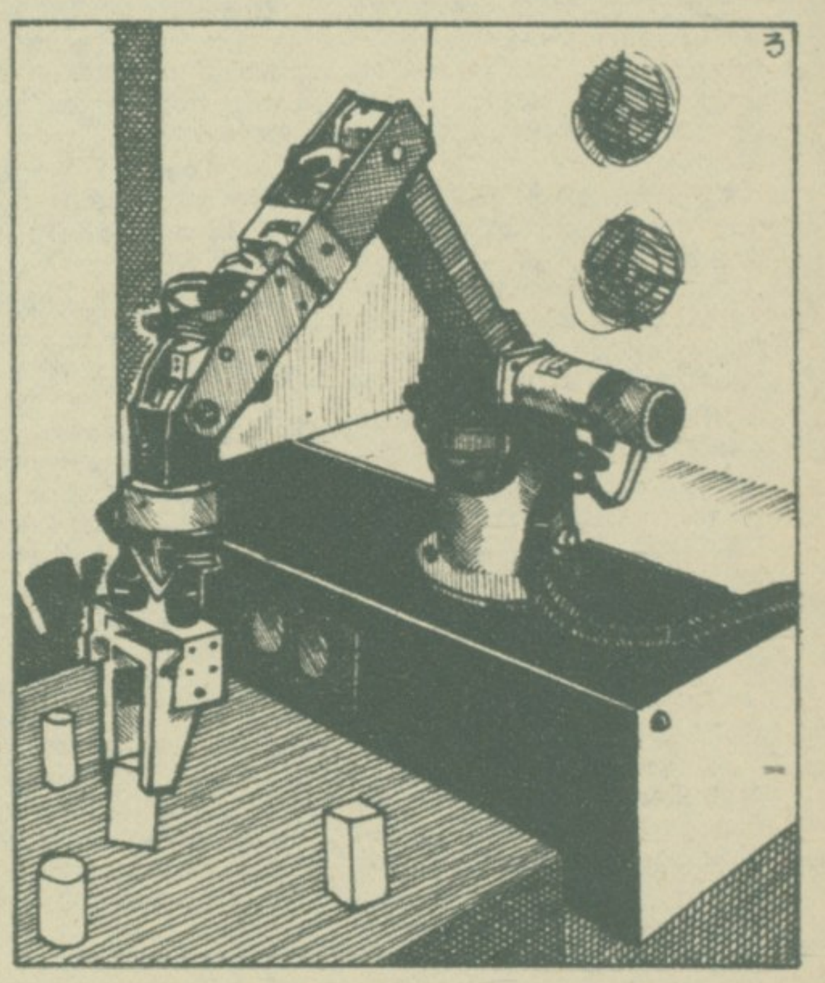

оследе. Колона је стала, а то су устаници искористили па су отворили још жешћу ватру.

Све се ово доцније сазнало из приче рањеног непријатељског војника који је лијечен у никшићкој болници. Сазнали смо и то да је Ђора давала још знаке живота, али није убијена из самилости, оставили су је да сама угине у мукама. Остале су њене кости у амбису пута Војника, оглодане временом и вуцима. Остала је и њена глава, сада и без ушију и без очију, натакнута на неком од торова као страшило вуцима, празних очних дупља које су прогледале црним погледом, али са успоменом која се не заборавља. Остала су наша пасишта без њеног безглавог јурења, њене коњске њиске и њиха, као далеки ехо једне животињске судбине.

Војислав Жижић
Титоград
Васа Раичковића 49/I
(Хонорар: 2.000,00)

Човек једноставно више не може да пише о новим проналасцима у Јапану, јер га свакога дана изненаде нови. Није прошло ни неколико дана како смо написали да постоје роботи који мисле, роботи који говоре и многа друга техничка чуда, кад је јапанска компанија „Сумитомо“ објавила да је произвела најинтелигентнијег робота на свету који може све што су досадашњи роботи могли појединачно да ураде.

Ова машина, која се још налази на „школовању“, биће ускоро употребљена у индустрији. Нови робот има мозак опремљен са четрнаест микрокомпјутера и још један велики, такозвани главни компјутер, који му омогућује да распознаје облик ствари, чује и говори. Роботове очи сачињене су од 300 хиљада оптичких влакана обликованих у два покретна ока којима робот може да осматра около и испред себе.

Нови робот који још није добио популарно име, висок је 90 центиметара, широк 50, а тежак чак 100 килограма. Овај будући радник у јапанској индустрији има чак „руке“ и „ноге“ довољно јаке да носе предмете тешке до један килограм, а помоћу своје „моћи распознавања“ те објекте може да распореди по облику и величини.

Свака комуникација између робота и његовог господара — оператера — обавља се искључиво усмено: он говори женским гласом и одговара на најосновнија питања везана за његову делатност. Када му се изда наређење да пронађе и постави на одређено место неки предмет, робот помоћу своје меморије најпре „дефинише“ предмет, приђе му, ухвати га руком, пренесе на одређено место и о томе обавести оператера. Ако му се уз пут стави нека замерка, робот „женствено“, пошто се прво заустави, замоли оператера да му каже у чему је грешка и изда му ново упутство.

За сада овај „најинтелигентнији светски робот“ још нема људску брзину, али у компанији „Сумитомо“ мисле да ће успети да га за две-три године толико побољшају и усаврше да постане чак бржи од човека и да ће тада моћи да га употребе у својој фабрици електронских делова у Осаки.

Д. М.

Занимљива имена

НЕОЧЕКИВАН СКЛАД И ТЕШКИ СУДАРИ

Вероватно сте приметили како у стриповима презимена споредних личности готово увек савршено одговарају њиховом занимању или карактеру. Детективу Њушкићу потребан је стручни савет, па долази професору Знанићу... Паја се запослио у перионици код Чистића...Белка сатима разговара на телефону с госпођом Брбљић...

Има ли нечег сличног и у стварном животу?

Има — али наравно не често, и потребно је доста напора да се пронађе. Некада су људи имали више времена да скупљају такве необичне подударности. Извесни Вилијем Волш, који је пре тачно деведесет година објавио у Филаделфији „Збирку литерарних занимљивости“ забележио је да се један од најугледнијих лекара у том граду презивао Физик (што на енглеском значи „лек“ или „лечење“). У једној филаделфијској цркви свирала су два оргуљаша, Лауд („гласни“) и Тандер („гром“). У другим америчким и енглеским градовима Волш је забележио примере као што су обућари Хил (пета) и Тоу (прст на нози), посластичар Паj (торта), бакрорезац Копер (бакар), учитељ играња Лајтфут (лаксности) и чамџија Мојст (влажни). Један продавац киселих краставаца презивао се Пиклс (туршија), док су Фут (нога) и Стокинг (чарапа) по занимању били чарапари.

У наше време енглеска штампа је забележила да се један саветник у министарству рада у Лондону презивао Верк (рад); капитен шкотске репрезентације у рагбију био је Кен Скотленд, чије презиме значи „Шкотска“, док је извесна Сјузан Ингленд („Енглеска“) победила на такмичењу за мис Енглеске. Лорд Брејн („мозак“) један је од најистакнутијих неуролога у Великој Британији.

Немачка презимена могу бити врло необична. Прегледајући мале огласе, један језикословац је открио да читаоцима нуде своје услуге зубар Кифернагел („нокат у вилици“) и фризер Воленхаупт („вунена глава“), да се господин Рафауф („грамзљиви“) верио с госпођицом Пфениг („новчић“), а господин Рекопф („срећна глава“) с госпођицом Калбсфисер („телеће ноге“). Посебно занимљиво је било кад је у градићу Инстербургу донета наредба о забрани продаје алкохолних пића, а потписао ју је градоначелник Бирфројнд („пријатељ пива“).

Међу оваквим смешним ситницама нађе се ипак и понешто од значаја за науку о језику. Истакнути француски лингвиста Жилијерон испитивао је зашто су изашли из употребе некадашњи француски изрази за ковача, fevre (изг. февр) односно за пекара, fournier (изг. фурније). Закључио је да су узрок томе два веома распрострањена презимена, Лефевр и Фурније. Та презимена су и настала од назива занимања, то јест њихов први носилац био је неки ковач односно пекар. Али његови синови и унуци могли су имати и друга занимања, што је доводило до неспоразума. »Lefevre le fevre« (Лефевр ковач) звучало је као неко замуцкивање, а ако се каже, рецимо, „лефевр месар“ настајала је забуна: је ли реч о ковачу или о месару? Коначни резултат је био да су те две именице избачене из употребе и створени нови изрази за ковача и пекара, који се нису „сударали“ с презименима.

ДИКАН И ПРЕТЊА СА ОРИОНА

ВЕЛИКИ ДОГАЂАЈИ ИЗ ДАЛЕКЕ БУДУЋНОСТИ

НАИЛАЗИ И БРОД СА ЧУДНИМ ОЗНАКАМА...

ЧЕТРНАЕСТ МИЛИОНА ПОТКОШУЉА САМ СРЕДИЛА, ИСТО ТОЛИКО ПРСЛУЧИЋА САМ ОТКАЧИЛА...

ОСТАЈЕ МИ ДВАНАЕСТ МИЛИОНА ПИЏАМА. ГДЕ ЊИХ ДА УДОМИМ?

ОВО КЊИГОВОДСТВО ЋЕ МЕ УПРОПАСТИТИ. ХА! НЕКО СТОПИРА! УЗЕЋУ ГА, МОЖДА ЗАНИМЉИВО ПРИЧА, ДА БРЖЕ ПРОЂЕ ВРЕМЕ!

ОРИОН

YU 101

ХАЛО СТОПЕРИ! УПАДАЈТЕ!

УЈДЕ, СПАСЕНИ СМО! ПАЗИ ДА ТИ СЕ НЕ ОТКАЧИ ЦРЕВО ЗА ВАЗДУХ!

ИВ ЕТС ОК?*

ЕЈ ИВАН СОГУЈ ЗИ ОМС ИМ!

* ИНТЕРКОСМИЧКИ ЈЕЗИК

ЈУГОСЛОВЕНИ! КАКВА СЛУЧАЈНОСТ! И ЈА САМ ИЗ ЈУГЕ!

Е, ОВО ЈЕ ЗАИСТА НЕВЕРОВАТНО!

ПРАВО ЧУДО! ДИКАНЕ, ПОСТОЈИ ЛИ И ЗАКОН НЕВЕРОВАТНОЋЕ!

ДИКАН, САВЕТНИК ИЗ БЕОГРАДА. ШТА РАДИТЕ У ОВОМ ДЕЛУ КОСМОСА?

ВЕСНА. УГОВАРАМ ПО РАЗНИМ ПЛАНЕТАМА ПРОДАЈУ ЖЕНСКОГ РУБЉА ЗА РАЧУН НАШИХ ФАБРИКА.

ПА КАКО ИДЕ ПОСАО?

НАША РОБА СЕ СВУДА ТРАЖИ ЗБОГ ОДЛИЧНОГ КВАЛИТЕТА.

НАРОЧИТО САМ ОВОГ ПУТА ДОБРО ПРОШЛА СА ПРОДАЈОМ ПРСЛУЧИЋА НА ПЛАНЕТИ МУ. СВЕ ЈЕ ИШЛО ДУПЛО!

ЗАМИСЛИТЕ, ТАМО НА МУ... НЕ МОГУ ВАМ ТО РЕЋИ ГЛАСНО ДА НЕКИ НЕ ЧУЈУ. ЗБР... ПР... ЧТР... СС... ПРП...

ЧЕТИРИ! ПА ТО ЈЕ ВЕСЕЛО!

А МИ СМО КРЕНУЛИ НА ОРИОН ЈЕР... (ПРИЧА, ПРИЧА, ПРИЧА)... ИТД. АЛИ НАШ ПИЛОТ-РОБОТ ИТД. ИТД.

ЈА ЋУ ВАС ОДВЕСТИ НА ОРИОН. ПОКУШАЋУ ТАМО ДА ПРОДАМ ПИЏАМЕ.

АЛИ РИЗИЧНО ЈЕ!

ШТА МОГУ! УБИЋЕ МЕ КИРО ИЗ АСТИБА АКО СЕ ВРАТИМ СА ДВАНАЕСТ МИЛИОНА НЕПРОДАТИХ ПИЏАМА.

ИДУЋЕГ ПЕТКА: ПОД ДЕЈСТВОМ ПСИХО-ЗРАКА!

ДОКТОР КИЛДЕР: ИЗГУБЉЕНА СЛОБОДА

Касније...

Како се осећате, господине Пенфилд?

Грозно? Врти ми се у глави!

KEN BALD 6-7

Морате признати, докторе, да знам где треба да паднем у несвест!

Одабрали сте право место! А сада да откријемо ЗАШТО сте то урадили?

© King Features Syndicate, Inc., 1964. World rights reserved.

Брже, момци! Јен-два--три!!! Три-четири-пет! Носачи цвећа, у страну! Ви са храном, корак напред! Хајде, брже! А сад - стој!!!

Д.Д. Халиведл продавница деликатеса

Болница тишина

Погледај које то?

Славни Цери Грин! Шта ли ће он овде?

Господице Пенфилд, ви сте манекенка и фото-модел, зар не?

Тако је, али какве то везе има с мојом несвестицом усред приредбе?

Је'н-два-три! Успоравај! Стој!

Наши тестови показују да патите од недостатка...

Немогуће! Ова дивна жена пати само зато што ме довољно не вида! Њој је неопходан шарм Церија Грина!

МЛАДИЋУ, ОДМАХ ДА СТЕ ОТИШЛИ ОДАВДЕ, БЕЗ ОБЗИРА ШТО ВОЛИМ ДА ВАС ГЛЕДАМ НА ПЛАТНУ!

ВЕРУЈТЕ МИ, ДОКТОРЕ, ЈА САМ ЧОВЕК ДОБРЕ ВОЉЕ И БЕСКРАЈНОГ ПОВЕРЕЊА У ВАШУ ПРОФЕСИЈУ! ЕВО, ОДМАХ ЋУ ОТИЋИ! АЛИ, ВРАТИЋУ СЕ!

ОПРОСТИТЕ МУ, МОЛИМ ВАС! ОН НЕ МИСЛИ ЛОШЕ! ШТА СТЕ ОНО РЕКЛИ, ДОКТОРЕ КИЛДЕР?

РЕКАО САМ ДА ПАТИТЕ ОД НЕДОСТАТКА ЦРВЕНИХ КРВНИХ ЗРНАЦА!

© King Features Syndicate, Inc., 1964, World rights

ЧЕМУ ТО ОКОЛИШАЊЕ? МОЈА БОЛЕСТ МОРА ДА ИМА НЕКО ИМЕ!

ИМА ИМЕ, ДРАГА МОЈА! ЗОВЕ СЕ **АНЕМИЈА ПЕРНИЦИОУС**!

САСВИМ СТЕ МЕ ДОБРО РАЗУМЕЛИ: СВАКИ ЦВЕТ ОДАВДЕ ПОШАЉИТЕ ПЕНИ ПЕНФИЛД У БОЛНИЦУ **БЛЕР**! И ШАЉИТЕ ИСТУ КОЛИЧИНУ СВАКОГ ДАНА СВЕ ДОК НЕ ИЗИЂЕ ИЗ ТОГ СТРАШНОГ ЗДАЊА!

СВАКАКО, СВАКАКО!

ОХ, ЛА ТО ЈЕ СЛАВНИ ГЛУМАЦ ЏЕРИ ГРИН! ЗАШТО ТАКО НЕ ПОЛУДИ ЗА МНОМ?

ДА ИЗГЛЕДАШ КАО ПЕНИ, МОЖДА БИ И ПОЛУДЕО!

ПЕРНИЦИОЗНА АНЕМИЈА НИЈЕ КРАЈ СВЕТА! ОНА МОЖЕ ДА СЕ КОНТРОЛИШЕ И ЛЕЧИ!

1610/3

ДА, СВАКАКО! САМО ТРЕБА ДА МЕ НАКЉУКАТЕ ДОБРОМ ХРАНОМ ДОК НЕ ДОСТИГНЕМ ОСАМДЕСЕТ КИЛОГРАМА! А ШТА ОНДА? ИЗГУБИЋУ ПОСАО, НЕЋУ МОЋИ ДА ЗАРАДИМ ЗА ХРАНУ И ПОНОВО ЋУ ДОЋИ У ВАШЕ РУКЕ!

СЕДИТЕ И САСЛУШАЈТЕ МЕ! ТИ ВАС НЕЋЕМО КЉУКАТИ! ДАВАЋЕМО ВАМ ИЊЕКЦИЈЕ С ОДРЕЂЕНИМ ВИТАМИНИМА!

АЛИ, ДОКТОРЕ, САД СЕ ОСЕЋАМ ОДЛИЧНО!

ДОБРО, ПРИСТАЈЕМ НА ИЊЕКЦИЈЕ АЛИ МОРАЋУ ДА НАСТАВИМ ДА РАДИМ!

УПАЛА СИ У РУКЕ ШАРЛАТАНА, ДУШО! ИЗГЛЕДАШ БОЉЕ ОД СВИХ, А ОНИ ХОЋЕ ДА ТЕ ЗАДРЖЕ САМО ДА БИ СЕ ДИВИЛИ ТВОЈОЈ ЛЕПОТИ!

МОЛИМ ВАС ДА САД ИЗИЂЕТЕ! ЖЕЛИМ ДА СЕ ОБУЧЕМ! ЏЕРИ, ХОЋЕШ ЛИ МЕ САЧЕКАТИ?

ЗАУВЕК... АКО НЕ БУДЕ ПРЕДУГО!

БОЉЕ БИ БИЛО ДА ТО НЕ ЧИНИТЕ! КАЖЕМ ВАМ...

А ОНА ВАМА КАЖЕ ДА СЕ ГУБИТЕ! ОНА ЈЕ ДАМА И ВАШ ПАЦИЈЕНТ!

Syndicate, Inc., 1964. World rights reserved.

А ВИ, ДОБРО СЛУШАЈТЕ! АКО СТЕ ПРИЈАТЕЉ ОВЕ ДЕВОЈКЕ...

ОБУЗДАЈТЕ СЕ, ДОКТОРЕ! ЗНАТЕ ЛИ ШТА СЕ ДОГАЂА ЛЕКАРИМА КОЈИ НЕ ЗНАЈУ ДА СЕ ОБУЗДАЈУ? ГУБЕ ПОСАО!

НЕ МОЖЕМО ДА ВАС ЗАДРЖИМО ПРОТИВ ВАШЕ ВОЉЕ! АЛИ, МОРАТЕ ДА СХВАТИТЕ ДА СЕ ИГРАТЕ СВОЈИМ ЗДРАВЉЕМ!

ДОЋИ ЋУ НА КОНТРОЛУ КАД ВИ КАЖЕТЕ, ДОКТОРЕ ГИЛЕСПИ!

АНЕМИЈА ПЕРНИЦИОУС МОЖЕ ДА БУДЕ ОПАСНА! УПОЗОРАВАМ ВАС ДА ЋЕТЕ ПАТИТИ ОД ВРТОГЛАВИЦА И НЕСВЕСТИЦА!

УПОЗОРИЛИ СТЕ МЕ И ЈА ОБЕЋАВАМ ДА ЋУ ПАЗИТИ!

ВЕРУЈТЕ МИ, ДОКТОРЕ, НИСАМ ЛУДА ОД СРЕЋЕ ШТО МОРАМ ДА ХОДАМ И ДА СЕ ВРТИМ ПРЕД ОДМЕРЕНИМ ПОГЛЕДИМА МУШТЕРИЈА!

АЛИ, ТО ЈЕ НАЧИН НА КОЈИ ЗАРАЂУЈЕТ ЗА ЖИВОТ!

ЗАР НЕ МОЖЕТЕ ДА СЕ БАВИТЕ НЕКИМ ДРУГИМ ПОСЛОМ?!

КУЦАМ ЈЕДНИМ ПРСТОМ, ЛОШЕ ПИШЕМ, А ПОКУШАЛА САМ И ДА ГЛУМИМ! РЕКЛИ СУ ДА ЋЕ ME ОПЕТ ЗВАТИ, АЛИ МОРА ДА СУ ИЗГУБИЛИ МОЈ БРОЈ!

ВИДИТЕ ДА ИМАМ МАЛО МОГУЋНОСТИ! ЈЕДИНО ИЗГЛЕДАМ ДОБРО У ХАЉИНАМА И НА ФОТОСИМА! ЖИВОТ ЈЕ ТЕШКА БИТКА, ЗАР НЕ?

ПЕНИ!

Features Syndicate, Inc., 1964. World

НАРАВНО, ТУ ЈЕ И ЦЕРИ! ЈЕДИНА ГРЕШКА ЈЕ У ТОМЕ ШТО МИ ЦЕРИ НИКАКО НЕ ПРЕДЛАЖЕ БРАК! А ЈА ЈЕДИНО ТО ЖЕЛИМ!

ВРАТИЋУ СЕ! ОБЕЋАВАМ!

ДА, ВРАТИЋЕТЕ СЕ! СИГУРАН САМ!

KEN BALD 6-28

ШТА СУ ТИ РЕКЛИ У БОЛНИЦИ?

ПАТИМ ОД СУВИШЕ РАДА И НЕМАМ ДОВОЉНО ВИТАМИНА!

ОД ТОГА БИ ТРЕБАЛО ДА ПАТЕ СВЕ ЦУРЕ ЈЕР ТИ ИЗГЛЕДАШ ВАЈНО!

ЦЕРИ, НЕМОЈ ПРЕТЕРИВАТИ!

МАЛО МИ ЈЕ ПОМОГЛА И ШТИНКА!

ПЕНИ ПЕНФИЛД? СВАКАКО ДА ВАС СЕ СЕЋАМ! МАНЕКЕНКА! ГДЕ? ЗАШТО ВИ НЕ ДОБЕТЕ У БЛЕР?

РЕКЛИ СТЕ ДА ЈЕ ХИТНО, АЛИ ВИ НЕ ИЗГЛЕДАТЕ КАО ДА ВАМ ЈЕ ПОТРЕБНА ЛЕКАРСКА ПОМОЋ!

ПОСТОЈЕ И ДРУГЕ ВРСТЕ ХИТНИХ СЛУЧАЈЕВА!

НИСТЕ ДОШЛИ У БОЛНИЦУ ПО ИЊЕКЦИЈУ!

НЕМАМ ВРЕМЕНА А НИ ВОЉЕ! ИМАМ ДРУГИХ БРИГА! СМЕМ ЛИ ДА ВАС ЗАМОЛИМ НЕШТО?

РЕЦИТЕ!

СВАКИ ПУТ КАД ПОКУШАМ ДА ГОВОРИМ ЦЕРИЈУ О БРАКУ, ЊЕГА ИЛИ ОБЛИЈЕ ЛЕДЕН ЗНОЈ ПА НЕСТАНЕ ИЛИ ПРСНЕ У СМЕХ! НЕ ЖЕЛИ ДА ИЗГУБИ СЛОБОДУ!

ЗНАМ ДА МЕ ВОЛИ, АЛИ СЕ ПЛАШИ ДА ТО ПРИЗНА САМ СЕБИ! А И МЕНИ!

KEN BALD 7-5

© King Features Syndicate, Inc., 1964. World rights reserved.

6

ХТЕЛА САМ ДА ВАС ЗАМОЛИМ ДА ВИ РАЗГОВАРАТЕ СА ЊИМ? ХОЋЕТЕ ЛИ?

МИСЛИТЕ ДА ЗАПРОСИМ ЦЕРИЈА У ВАШЕ ИМЕ?

ЖЕЛИТЕ ДА МИ КАЖЕТЕ ДА ЈЕ ВАШ ЦЕРИ ЛУДО ЗАЉУБЉЕН У ВАС МАДА ТОГА НИЈЕ СВЕСТАН?

ПОСМАТРАЈТЕ ТО НА ДРУГИ НАЧИН, ДОКТОРЕ? ЈА САМ БОЛЕСНА, А ВИ ТО ЗНАТЕ?

ЛЕЧЕЊЕ СЕ НЕ САСТОЈИ САМО У ТАБЛЕТАМА И ИЊЕКЦИЈАМА, ПОНЕКАД ЈЕ ПОТРЕБНА И МОРАЛНА ПОДРШКА?

ТО ЧЕСТО ЧИНИ ЧУДА, ДОКТОРЕ?

ПЕНИ ПЕНФИЛД? ДА, СЕЋАМ СЕ – МАНЕКЕНКА КОЈА ИМА АНЕМИЈУ? ОНА ШТО НИЈЕ ДОЛАЗИЛА НА ИЊЕКЦИЈЕ?

ДА, ТО ЈЕ ТА ДЕВОЈКА, ДОКТОРЕ ГИЛЕСПИ?

КАЖЕ ДА БИ ВЕНЧАЊЕ С ТИМ ЦЕРИЈЕМ БИЛО НАЈБОЉИ ЛЕК?

ДА, И ОДАБРАЛА ЈЕ МЕНЕ ДА РАЗГОВАРАМ С ЊИМ? НАРАВНО, ОДБИО САМ?

© King Features

НЕКИ НАШ МУДРИ КОЛЕГА ЈЕДНОМ ЈЕ ПРИМЕТИО ДА ДОБАР ЛЕКАР ТРЕБА ДА РАЗУМЕ **СВЕ** ПРОБЛЕМЕ СВОЈИХ ПАЦИЈЕНАТА?

Касније...

ЈЕДНОСТАВНО САМ РЕКЛА ЦЕРИЈУ ДА ЖЕЛИМ ДА СЕ УПОЗНА С ЈЕДНИМ МОЈИМ ДРАГИМ ПРИЈАТЕЉЕМ? НЕКА МАЛО МИСЛИ О КАКВОЈ ЈЕ ВРСТИ ПРИЈАТЕЉСТВА РЕЧ?

АПИ...

ЗБУЊЕН САМ, ПЕНИ? КОЈУ УЛОГУ ТРЕБА ЈА ДА ИГРАМ?

ЈА САМ ЊЕН ЛЕКАР, ЏЕМС КИЛДЕР!

ЈЕ ЛИ? ДОБРО КАД ТИ ЈЕ ТАЈ ДОСАДНИ ТИП "ДРАГИ ПРИЈАТЕЉ"?

ЏЕРИ!!!

ДОКТОР КИЛДЕР ЈЕ ТОЈ ЛЕКАР? ВАЉДА ЗНАШ ШТА ТО ЗНАЧИ?

ЖУТИ ЛИЛАС

СВАКО ТО ЗНА! И ДОКТОР ЈЕ ТОМАК КОЈИ МОЖЕ ДА БУДЕ ЗАЉУБЉЕН У ЏУРУ КОЈА ИЗГЛЕДА КАО ТИ!

ДОКТОРЕ, И ВИ СТЕ ЧОВЕК! ЗНАТЕ ШТА ЈЕ ЛЕПО!

А СЕМ ТОГА, ТИ СИ МОЈА ДЕВОЈКА! ПА, ДОКТОРЕ, АКО СТЕ ЗАВРШИЛИ СВОЈЕ ЛЕКАРСКЕ ОПИТЕ, УЗИМАМ ОВАЈ ПРИМЕРАК И ОДВОДИМ ГА!

МОЛИМ ВАС, СЕДИТЕ!

ОН МИ ЧАК ДРЖИ ПРЕДАВАЊА О ЛЕПОМ ПОНАШАЊУ! ПОРЕД ТОГА ШТО ЛЕЧИ, КРАДЕ И ТУЂЕ ЏУРЕ!

ИДЕШ ЛИ СА МНОМ ИЛИ ЋЕШ ПРОВЕСТИ ВЕЧЕ СОВИМ ОВДЕ? НЕ ГЛЕДАЈ У ЊЕГА ВЕЋ У МЕНЕ! ЈА САМ ЏЕРИ ГРИН, ОСОБА КОЈА ТЕ ЛУДО ВОЛИ!

8

ШТА БИ ОН УРАДИО ЗА ТЕБЕ? НЕМОЈ МИ РЕЋИ ДА БИ БАЦИО СТЕТОСКОП ЗБОГ ТЕБЕ ЈЕР ТЕ ЛУДО ВОЛИ?

King Features Syndicate, Inc., 1964

РЕКЛА САМ ТИ ВЕЋ ДА ЈЕ ОН МОЈ ЛЕКАР И ПРИЈАТЕЉ! ДА ЈЕ ЗАЉУБЉЕН У МЕНЕ, БИЛА БИХ ПОЧАСТВОВАНА!

БИЛА БИХ ОДУШЕВЉЕНА!

KEN BALD 7-19

ПРЕ САМ РАЗМИШЉАО ЈЕДИНО О ТОМЕ ДА ОТКРИЈЕМ НАЈБОЉИ ЛЕК ПРОТИВ КИЈАВИЦЕ! ДОКТОРЕ КИЛДЕР, И ВАМА ЈЕ ПОТРЕБНА ТЕРАПИЈА!

ТО ЈЕ ПЕНИ ПЕНФИЛД!

АКО БЕЖИТЕ ОД ЊЕ КАО ПАЦИЈЕНТА, ТО ЈЕ СРАМОТА ЗА МЕДИЦИНУ, А АКО ПОКУШАВАТЕ ДА ЈЕ ИЗБЕГНЕТЕ КАО ЖЕНУ... ОНДА САМ САСВИМ ЗБУЊЕН!

ЕВО, БИЛО ЈЕ ОВАКО! ПОВЕО САМ ПЕНИ НА ВЕЧЕРУ ДА БИСМО НАПРАВИЛИ ЂУБОМОРНОГ ЊЕНОГ МОТКА! ОНДА ЈЕ ОНА РЕКЛА ДА ЈОЈ ЈЕ СТАЛО ДО МЕНЕ...

... И ЈА САМ СЕ ПОТПУНО СЛУДЕО!

ЦИМЕ, НИСИ СЕ ВАЉДА ЗАЉУБИО У ТУ ДЕВОЈКУ?!

НЕ ЗНАМ, АЛИ ЗНАМ ШТА ЗНАЧИ КАД ЧОВЕК НЕ УЖИВА У ЈЕЛУ, КАД НЕ МОЖЕ ДА СПАВА, КАД ВИДИ ДА ЂУДИ ГОВОРЕ А ОН НЕ ЧУЈЕ ЊИХОВЕ РЕЧИ...

© King Features Syndicate, Inc., 1964.

НИСАМ ЧУО ЗА ТАКВУ БОЛЕСТ АЛИ, АКО МЕ ИНСТИНКТ НЕ ВАРА, ТИ СИ У НЕВОЉИ!

ХЕЈ, ЦИМЕ, НЕ СМЕТА ТИ АКО ПОЂЕМ С ТОБОМ?

'ШТА? НЕ, НЕ! АЛИ, УПОЗОРАВАМ ВАС ДА НИСАМ МНОГО ЗАБАВАН!

1610/10

ПАТИШ ОД СЛУЧАЈА ПЕНИ ПЕНФИЛД?

ДИЈАГНОЗА ЈЕ ТАЧНА? НЕ МОГУ ДА ЈЕ ИЗБАЦИМ ИЗ МИСЛИ!

МИСЛИО САМ ДА ОДЕМ НЕГДЕ ДАЛЕКО? МОЖДА ЋУ ЈЕ ЗАБОРАВИТИ...

ПЕНИ ПЕНФИЛД ЈЕ ВРЛО ЛЕПА И ЖЕНСТВЕНА И НЕ МОЖЕ САМА ДА ВОДИ РАЧУНА О СЕБИ! ПИТАО САМ СЕ ДА ЛИ ЈЕ ТО ШТО ОСЕЋАМ ЉУБАВ ИЛИ...

... САМО САЖАЉЕЊЕ? ДА ЛИ СЕ ТУШКАРАЦ ЗАЉУБИ У ДЕВОЈКУ ЗАТО ШТО ЈОЈ ЈЕ ПОТРЕБАН? МИСЛИМ ДА НИЈЕ ТАКО?

ПЕНИ И ЈА СМО ДВА РАЗЛИЧИТА СВЕТА? ЈЕДВА ЗНАМ КО ЈЕ ОНА? НЕ ЗНАМ О ЧЕМУ РАЗМИШЉА, ШТА ЈОЈ СЕ ДОПАДА, ШТА ЧИТА, ИЛИ, ДА ЛИ УОПШТЕ ЧИТА?

STORE

ЦИМЕ, МЕНИ СЕ ЧИНИ ДА ТИ НЕ ВОЛИШ ПЕНИ? САМО СИ ИМПРЕСИОНИРАН КАО И ЈА, ЈЕР ЈЕ ОНА ЗАИСТА ВРЛО ПРИВЛАЧНА!

ДА СИ СТВАРНО ЗАЉУБЉЕН, НЕ БИ БИЛО ПИТАЊА НИ СУМЊИ! ОСЕТИО БИ ТО И ПОНАШАО БИ СЕ ОНАКО КАКО ТРЕБА!

ОНДА ТО ТРЕБА И ДА ЈОЈ КАЖЕШ! И ТО ОДМАХ!

KEN BALD 8-2

ПЕНИ ПЕНФИЛД

© King Features Syndicate, Inc., 1964. World rights reserved.

ЈА ЋУ ОТВОРИТИ, ЦЕРИ!

ПУСТИ НЕК ЗВОНИ!

ЕТО ТИ САД! ДОШАО САМ ДА РАЗЈАСНИМ СТВАР, А ОНА НИЈЕ КОД КУЋЕ!

КЛИК! –

ЦИМЕ?

ЗДРАВО, ПЕНИ? НЕ ГОВОРИ, САМО МЕ ПАЖЉИВО СЛУШАЈ! ОВДЕ САМ ДА ТИ КАЖЕМ НЕКОЛИКО ЧИЊЕНИЦА О БРАКУ...

ПОСТОЈИ САМО ЈЕДНА ЧИЊЕНИЦА КОЈУ БИХ ХТЕО ЈА ВАМА ДА КАЖЕМ, ДОКТОРЕ! А ТО ЈЕ ОВО: АКО СЕ НЕ ИЗГУБИТЕ БРЗО...

АЛИ, ВИ НЕ СХВАТАТЕ...

СУВИШЕ ДОБРО СХВАТАМ, ПРИЈАТЕЉУ! УПАЛИ СТЕ У ВЕЗУ ИЗМЕЂУ ДВА БИЋА И ПОКУШАВАТЕ ДА НЕШТО ЗАТУТИТЕ! АЛИ, НАШОЈ ЉУБАВИ НИШТА НЕ МОЖЕ ДА СЕ ИСПРЕЧИ!

© King Features Syndicate, Inc., 1964. World rights reserved.

ЦИМЕ, ЦЕРИ ХОЋЕ ДА КАЖЕ ДА МЕ ВОЛИ?

УПРАВО ЈЕ СХВАТИО ДА МОЖЕ ДА МЕ ТРПИ И ДУЖЕ ВРЕМЕ КРАЈ СЕБЕ?

РЕЦИ МУ ОДМАХ! РЕЦИ МУ НАЈВАЖНИЈЕ!

РЕЦИ МУ ДА САМ ТЕ БАШ ЗАПРОСИО И ДА ЈЕ ОН УПАО УСРЕД ТВОГ ОДГОВОРА!

ЦЕРИИИИ! АКО НЕ ПРЕСТАНЕШ ДА УРЛАШ, УЗНЕМИРИЋЕШ ЦЕО КОТШИЛУК!

КО УРЛА? САМО ИЗНОСИМ СВОЈЕ МИШЉЕЊЕ! ЈАСНО И ГЛАСНО...

... ДА КАСНИЈЕ НЕ ДОБЕ ДО ЗАБУНЕ? ЖЕЛИМ ДА УВЕРИМ ОВОГ ТОТКА ШТА ОСЕЋАМ ПРЕМА ТЕБИ, А И ПРЕМА ЊЕМУ!

А САДА, ДОКТОРЕ, ИМАТЕ ЛИ ПИТАЊА? ГОВОРИТЕ, НЕ СТИДИТЕ СЕ!

ИДЕМО РЕДОМ! ДАКЛЕ, ЏЕРИ ГРИН, УПРАВО СТЕ ПИТАЛИ ПЕНИ ПЕНФИЛД ДА ЛИ ЖЕЛИ ДА СЕ УДА ЗА ВАС?

ТАЧНО! У ТОМ ТРЕНУТКУ СТЕ ВИ УЛЕТЕЛИ!

А ПЕНИ ЈЕ БАШ ТРЕБАЛО ДА ОДГОВОРИ?

14

1610/14

СЛУШАЈ, ЈА САМ НЕ-ОДГОВОРАН, ПРЕАМБИЦИОЗАН, УОБРАЖЕН И...

АЛИ БЕЗ ОБЗИРА НА СВЕ ТО, ЈА ТЕ ИПАК ВОЛИМ!

КАСНИЈЕ...

БИО САМ, КАКО ОНО КАЖУ, РАЗДИРАН СУМЊАМА! НА ПУТУ ПРЕМА ПЕНИНОМ СТАНУ ТРИ БЛОКА САМ ЈЕ ЛУДО ВОЛЕО, СЛЕДЕЋА ДВА БИО САМ РАВНОДУШАН ...

АЛИ, КАД САМ ЈЕ УГЛЕДАО У ЏЕРИЈЕВОМ НАРУЧЈУ, ЗНАО САМ ДА ОНА ПРИПАДА ТОМ ЧОВЕКУ! А ЗНАО САМ И ТО ДА ЈА...

EXIT

5-10

... ПРИПАДАМ ОВАМО!

КРАЈ

King Features Syndicate, Inc., 1964. World rights reserved.

АЖИЛ ПЕТИЋ САРАДЊА

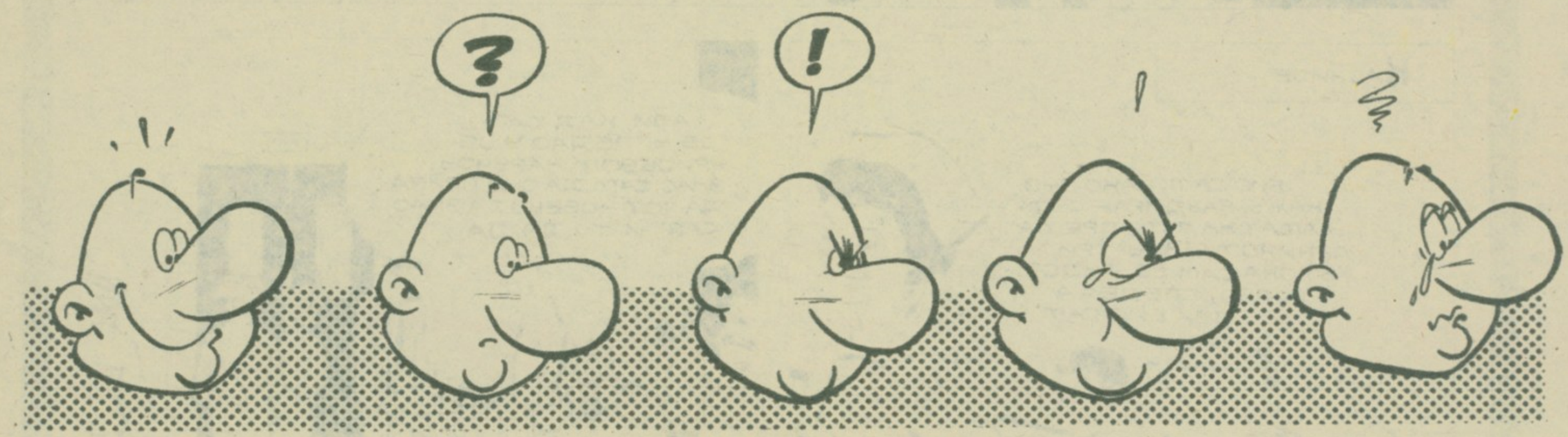

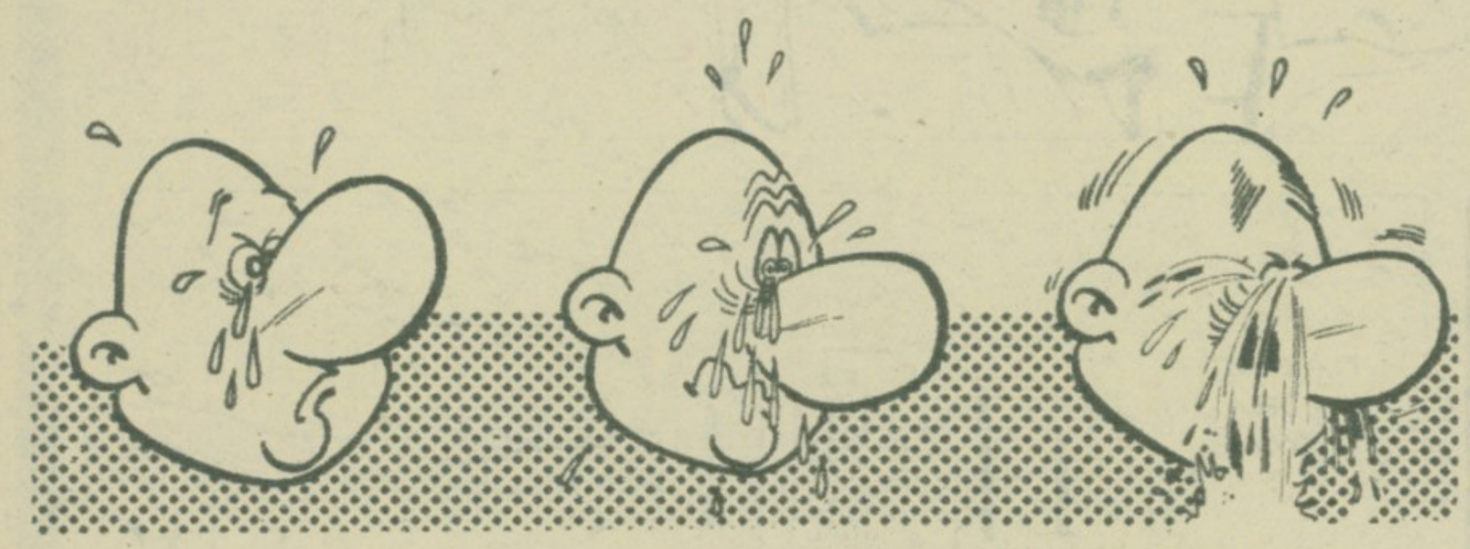

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

КО ЧУВА АМЕРИЧКОГ ПРЕДСЕДНИКА

ЧИ МЕНИ – БРЗИ, СУРОВИ, НЕ И СВЕМОГУЋИ

У земљи у којој свако може без икаквог проблема да купи ватрено оружје какво жели и која се налази на првом месту по броју убистава, одговорност Тајне службе је све већа.

Далас, 22. новембра 1963. Председник Џон Кенеди је убијен док се возио отвореном лимузином. Кад су одјекнули пуцњи и председник се срушио, велики аутомобил у коме се налазио Кенеди био је прекривен телима агената. На жалост, прекасно. Агенти Тајне службе успели су да спасу потпредседника Линдона Џонсона који је аутоматски постао председник САД.

● Сакраменто, 5. септембра 1975. Председник Џералд Форд је избегао сигурну смрт јер је агент Тајне службе избио пиштољ из руке Линет Фром и оборио је на земљу.

● Вашингтон, 30. марта 1981. Агент Тајне службе се у трен ока нашао између убице и председника Роналда Регана и тако пресекао пут метку који је био намењен председнику. Иако је Роналд Реган тешко рањен, агент му је сигурно спасао живот.

Роналд Реган је и осми председник САД у кога је пуцао усамљени нападач. Пре њега мета атентатора били су Абрахам Линколн, Џемс Гарфилд, Вилијам Макинли, Џон Кенеди, Ендрју Џексон, Хари Труман и Џералд Форд. Прва четворица су погинула док су остали успели да извуку живу главу, захваљујући пре свега својим телохранитељима.

Историју америчких атентата многи оцењују као ланац неразрешених друштвених односа где се излаз налази у насиљу. Неки опет повезују ове атентате са америчком прошлошћу када су њени легендарни пионири „винчестерком" и „колтом" освајали Дивљи запад. За њих су пушка и закон јачег били део свакидашњег начина живота. Тај дух није нестао ни до данас.

Жена агент

У садашњем свету препуном политичких сукоба, али и плаћених убица и душевно поремећених људи, посао чувања америчког председника ставио је на велику пробу способност и вештину америчке Тајне службе (Secret Service). Занимљиво је да је ова служба део Министарства финансија, па јој је дужност да брине не само о важним политичарима већ и о новчаним трезорима.

У земљи у којој свако може без икаквих формалности да купи ватрено оружје какво жели и у условима које карактерише насиље и несигурност, одговорност Тајне службе је све већа. Из године у годину она има задатак да штити све више људи: поред председника и његове најближе фамилије, још и потпредседника и његову породицу, бивше председнике, њихове жене и децу, кандидате за председнике и шефове држава у посети Сједињеним Америчким Државама.

Због повећане одговорности и број чланова Тајне службе све више расте. Године 1981. ова служба је имала 1544 специјална агента и буџет од 96 милиона долара, док је у време атентата на председника Џона Кенедија имала 389 агената и буџет од 3 милиона долара.

Типичан агент Тајне службе је мушкарац (мада има и око 30 жена) у средњим тридесетим годинама, завршио је колеџ и специјалну школу за полицајце. Будући државни револвераш мора бити „политички поуздан" о чему води бригу FBI који детаљно претреса биографију и политичка убеђења агената. Физички то су изузетно високи (преко 190 цм) јаки и окретни момци. Морају имати изванредне рефлексе, савршен вид и слух, одличну кондицију. Осим тога он мора да буде спреман да у сваком тренутку буде мета за метак и жртвује свој живот да би спасао председников. За свој опасан посао прима 50.000 долара годишње.

Није их тешко препознати: обучени су у тамна одела са обавезним панцирним прслуком испод сакоа и готово сви носе актенташне. Жене агенти су суперелегантне, само што носе позећу ташну преко рамена. Председникови телохранитељи у уху имају утакнуте слушалице, комплетно са антеном. За ревером им је микрофон и звучник преко кога су у сталној вези са својим шефовима. Наоружани су пиштољима, а на неким невероватним местима имају скривену и аутоматску пушку „узи" или „М-16" коју фантастичном брзином расклопе...

Арсенал на точковима

Недељу дана пре него што председник САД треба да се појави у јавности, специјални агенти у Вашингтону придружују се локалној полицији и заједно с њима обилазе пут којим ће председник проћи. Завирују у сваки канализациони отвор да би проверили да у њих није постављена бомба и прегледају сваку зграду са које би снајпериста имао добар преглед на поворку. У случају да дође до атентата, локална болница мора да буде на располагању и да има довољне количине крви председникове крвне групе. И пут за случај евакуације председника унапред је одређен.

Друга група агената има задатак да прегледа сва досијеа Тајне службе и полиције да би проверили да ли у тој области има људи који би могли да угрозе живот председника. Уколико има таквих, њих стално држе под присмотром.

Чим председник слети на аеродром града који долази да посети, из специјалног авиона прелази у свој аутомобил који је ту такође пребачен авионом. Читава лимузина, од гума, стакла и каросерије, је непробојна и вози је један од телохранитеља. Око двадесет специјалних агената је на мотоциклима и возе око председникових кола, ако се ова крећу споро, или су у својим аутомобилима, ако се крећу брже. Та возила су прави минијатурни арсенал на точковима снабдевени пушкама, пиштољима, пр-

АТЕНТАТОРИ

Препознати потенцијалног убицу веома је тешко. Ипак, многи психијатри, психолози и криминолози кажу да постоје извесне особине које одговарају већини људи који покушавају да убију „првог грађанина" Сједињених Америчких Држава.

Карактеристично је да је убица углавном усамљеник, у већини случајева неожењен и без посла, годину или две пре него што ће покушати да изврши убиство.

Атентатор није везан ни за једно место боравка. Џон Шренк је пропутовао више од три хиљаде километара пре него што је пуцао на Теодора Рузвелта 1912, тада кандидата за председника. И Џон Хинкли је месецима лутао по читавој Америци пре него што се усудио да упери пиштољ на председника Регана.

Поред тога, атентатор пати од маније величине и жели да скрене пажњу на себе верујући да ће тај његов акт безумља постати историјски догађај. Често је то особа душевно поремећена за коју пуцати у славног значи постати славан.

Све до покушаја Линет Фром и Саре Џејн Мур да изврше атентат на бившег председника САД Џералда Форда, сви атентатори су били мушкарци.

Наравно, многи мотиви убистава и ко се тачно крије иза њих и даље су тајна као што је случај са убиством Џона Кенедија када је убијен и његов убица, а сви остали сведоци настрадали под мистериозним околностима.

вом помоћи, чак и алатом помоћу којег је могуће извући особу из слупаног аутомобила. Уколико се председник вози отвореним колима, неколико агената стоји на папучици возила. Интересантно је да на тренинзима ци менима највише проблема задаје вежба ускакања у аутомобил док је у покрету, па се многи од њих при том поломе. Данима седе у гипсу да би, чим га скину, наставили опет са вежбом.

Најбољи стрелци снажним догледима мотре са кровова околних зграда, док су други припадници службе обезбеђења постројени заједно са локалном полицијом дуж пута којим ће председник проћи, а највише их има у маси света. Агенти, иначе, не вледају у председника већ у народ: свако лице загледа се право у очи. Ако скрене поглед, сумња је већ рођена. Поред очију посебну пажњу треба обратити на руке — њима се потеже оружје и пуца.

Кад председник стигне у салу у којој треба да држи говор, она је потпуно безбедна. Помоћу специјално дресираних паса претходно је проверено да у сали случајно није постављена бомба, а сви они који присуствују том догађају морају да прођу кроз детекторе сличне онима на аеродрому.

„Црна листа"

Председник је исто тако добро чуван и кад је у свом дому у Белој кући. Наравно, с разлогом, јер је у протеклих десет година и ту било више покушаја атентата. Тако се један човек спустио украденим хеликоптером усред травњака Беле куће, неколико је покушало да прескочи ограду, а један је чак успео да је пробије аутомобилом.

Зато се електронске справе (од телевизијских камера скривених у ружичњацима до сензора у травњацима) налазе у сваком кутку Беле куће. Агенти редовно контролишу ваздух због отровних гасова и бактерија. Неприметно се придружују туристичким групама које посећују Белу кућу и контролишу сваки пакет који ту стигне.

За агенте Тајне службе нема предаха чак ни кад је председник на одмору. Док је Двајт Ајзенхауер био у Белој кући и у слободно време играо голф, око њега су увек били атлетски грађени мушкарци који су у торбама за голф носили пушке уместо палица и лоптица. Телохранитељи који су знали да скијају спуштали су се низ падине Колорада заједно са председником Џералдом Фордом, а данас они који знају да јашу проводе време са Роналдом Реганом на његовом ранчу у Калифорнији.

Међутим, циљ Тајне службе није само да непосредно чува председника већ да уђе у траг потенцијалном убици пре него што он ступи у акцију. Зато се у њеној картотеци налазе компјутеризовани подаци о неких 26 000 особа које су претиле садашњем председнику и другим политичарима или су учиниле нешто због чега су сумњиве властима. Од тих 26 000 сумњивих око 400 се налази на „црној" листи. Поред тога у штаб Тајне службе сваког месеца се слива пет-шест хиљада нових информација.

И поред свих тих мера предострожности и обезбеђења какво вероватно нема ниједан председник на свету, шефа Беле куће је немогуће апсолутно заштити. То смо се уверили и прошле године када је Џон Хинкли пуцао на председника Регана, али је исто тако извесно да је Роналд Реган избегао сигурну смрт захваљујући брзини реаговања агената Тајне службе.

Очигледно није лако бити ни председник САД ни ци мен. Испада да је боље оном обичном грађанину у гомили посматрача иако плаћа висок порез а агенти га стрељају погледом као потенцијалног убицу.

С. И.

МОЖДА НИСТЕ ЗНАЛИ

... Све до 1964. кандидати за председнике и гувернери сами су бринули о својој заштити. Те године нервозни бирачи изгубили су живце. Сенатор Бари Голдвотер је изгледа најгоре прошао у предизборној кампањи: добио је три кокошија јајета у лице, два пута је био погођен каменом у чело, а пет пута му је поцепано одело. Зато је морао да изнајми агенте из познате Пинкертонове агенције и плати им преко 400 000 долара за заштиту.

... Роналд Реган добија у просеку 400 претећих писама месечно.

... На списку од 45 000 сумњивих налазе се и имена Џоан Баез, познате певачице, и сада већ покојног комичара Груча Маркса. Он је једном, шале ради, изјавио да треба смакнути председника Никсона и да би он то лично урадио кад би му се пружила прилика. Због тога је и за живота био заведен у картотеку потенцијалних убица под бројем СВ 232970000925. Једном приликом ти исти агенти ухапсили су извесну Џејн Мур непосредно пред наступ председника Форда. Пустили су је јер су проценили да „није опасна". Неколико часова касније она је пуцала на Форда. Очигледно, ни Тајна служба није непогрешива.

... Селекција кандидата за агенте није баш тако строга како се прича. Наиме, један амерички новинар попунио је формулар за пријем у Тајну службу и у рубрику занимање написао „злочинац" и — био је примљен. Овим је америчка штампа хтела да докаже како су шефови супермомака алькави, површни и рутинирани.

... Садашњи председник САД Роналд Реган, некадашњи глумац, задржао је неке старе навике и често излази на јавна места. Права паника настане кад Реган пожели да сврати у неки мотел-ресторан и за ци мене би било лакше кад би председник скочио падобраном из млазног авиона него да га штите у кафани крај пута! Председник може да седне само на једно место таквог ресторана — у угао без прозора, а оно што поручи мора да поједе за само 26 минута. Пријатно!

... Процењује се да ће у скорашњој изборној кампањи за двадесет четворочасовну заштиту кандидата за председнике бити потребно најмање 46 агената. То ће коштати од шест до осам милиона долара, а платиће држава САД, тј. амерички грађани кроз разне порезе. Тако Американци плаћају заштиту својих политичара од себе самих.

БУМ КОМПЈУТЕРСКЕ ГРАФИКЕ

ТАЧКА ДО ТАЧКЕ = ЧОВЕК

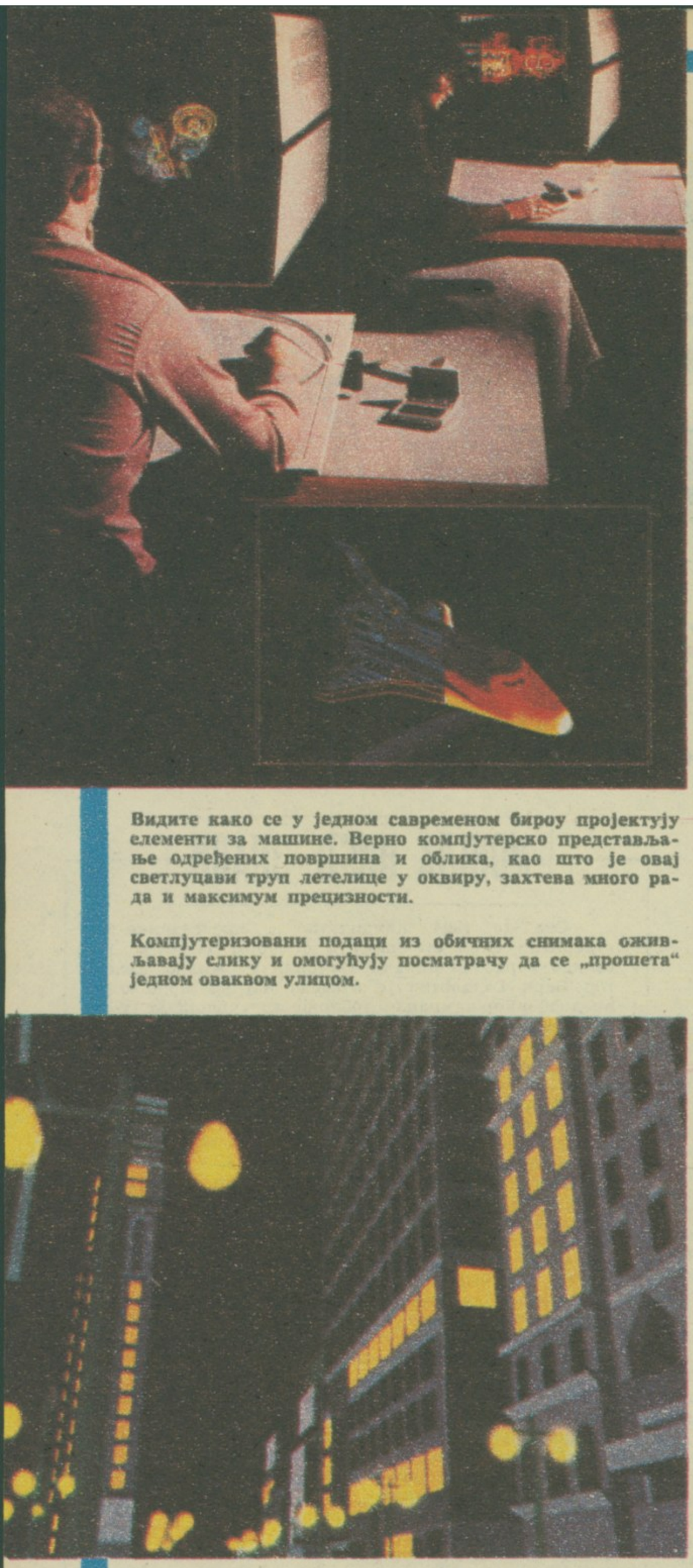

Видите како се у једном савременом бироу пројектују елементи за машине. Верно компјутерско представљање одређених површина и облика, као што је овај светлуцави труп летелице у оквиру, захтева много рада и максимум прецизности.

Компјутеризовани подаци из обичних снимака оживљавају слику и омогућују посматрачу да се „прошета" једном оваквом улицом.

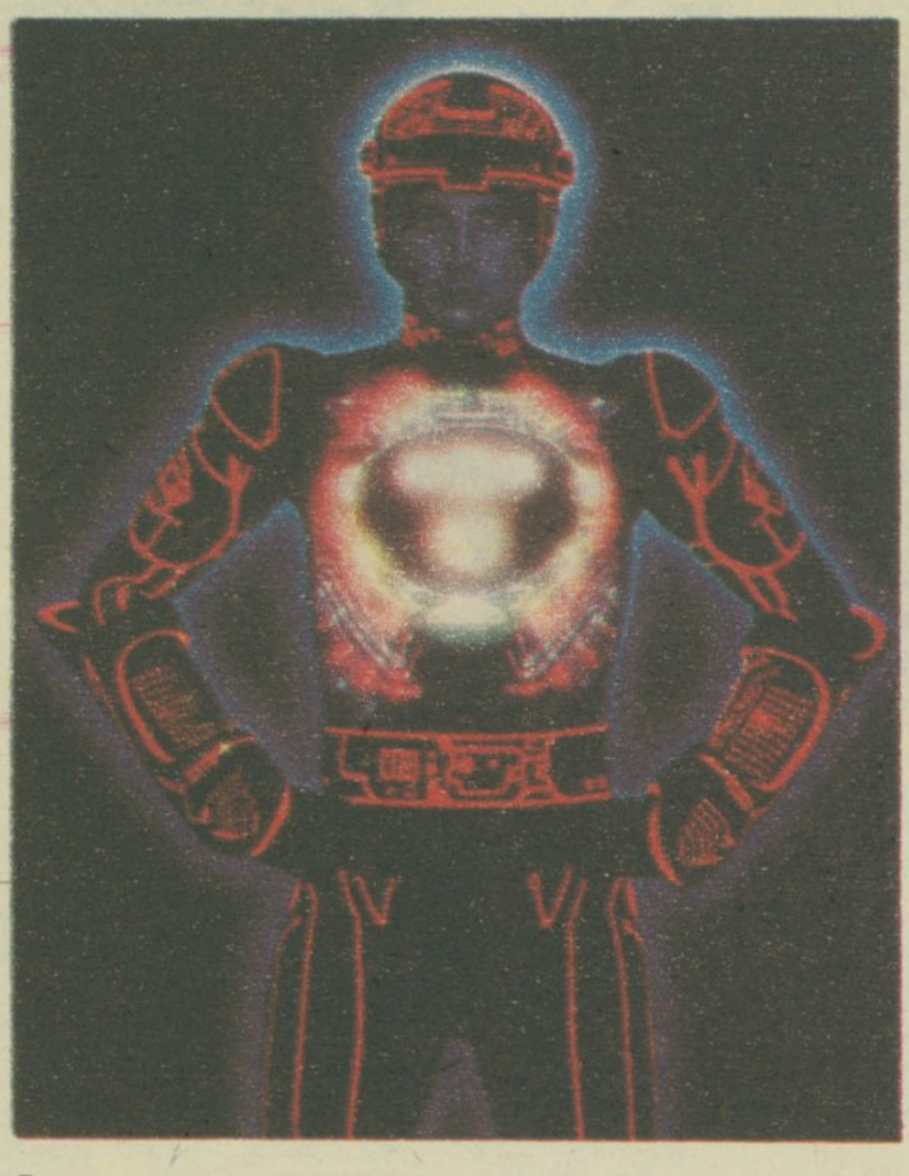

Почело је добро познатим ТВ играма а ускоро ће, изгледа, прерасти у технину реалистичног сликања која ће квалитетом достићи границу снова.

Овако изгледа електронски ратник Трон из истоименог филма продукције Волт Дизни. Специјални ефекти постигнути су комбинацијом компјутерске графике и живих глумаца.

Последњи филм продукције Волт Дизни „Трон", који се у америчким биоскопима појавио средином јула ове године, говори о младом генијалном математичару који силом провалује у строго чувани компјутерски центар и тако доспева у свет електронске микроцивилизације. Филм је снимљен у студијима чувеног Холивуда, али се трећина радње одвијала у амбијенту који је остварен уз помоћ компјутера. Пејзажи, грађевине и возила — све што служи као позадина за одговарајућу причу, па чак и једна личност, дело су компјутерских терминала налик на телевизоре који су оспособљени искључиво за сликање. У ствари, „Трон" је велика компјутерска видео-игра — техника од које и води порекло такозвана компјутерска графика коју ћемо вам овде представити.

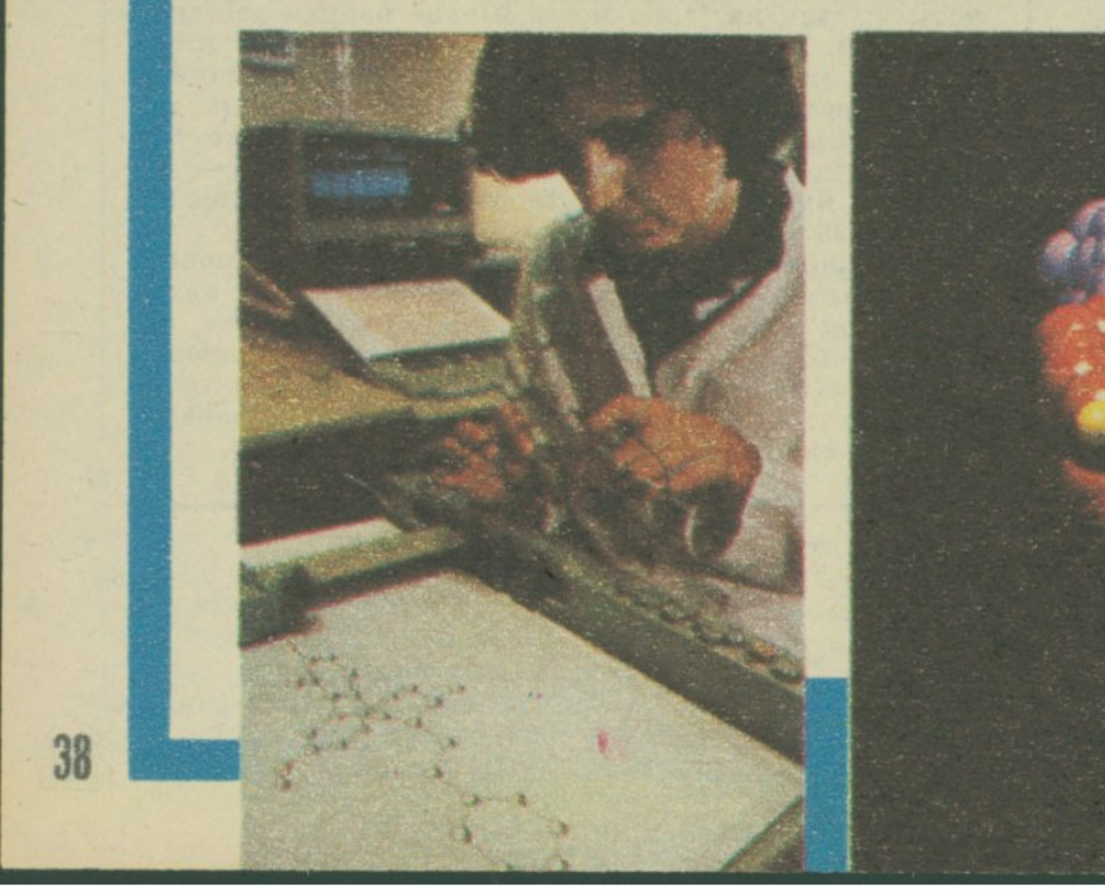

У фабрици за производњу лекова Варнер-Ламберт техничар проучава графички приказ молекула једног вируса. Међутим, све је далеко једноставније кад се има цртеж вируса начињен електронским уређајем (десно).

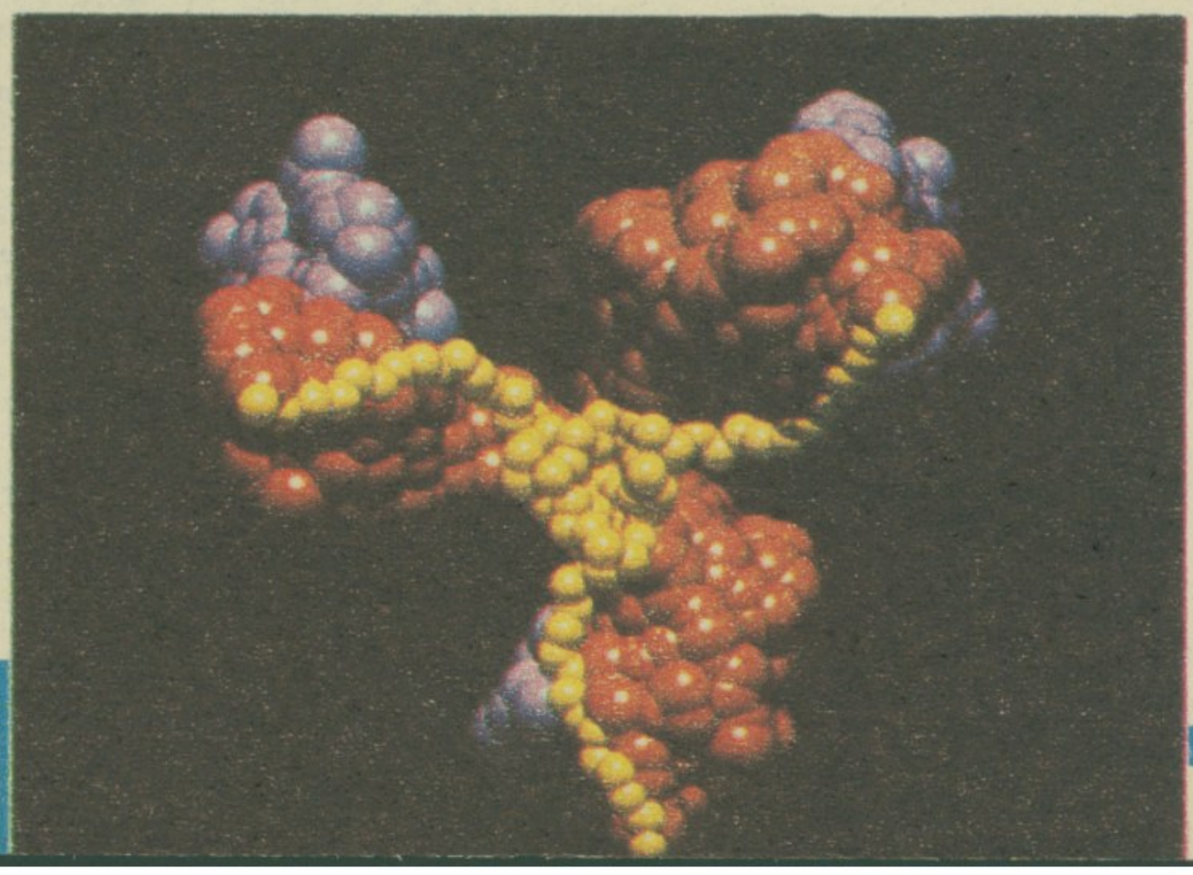

Ништа без оловке

До пре извесног времена, доступни само изузетним стручњацима важних установа, ови веома сложени и скупи терминали, компликовани за руковање, прерасли су у готово обичне инструменте који данас стоје на располагању уметницима, студентима, пословним људима, архитектима, инжењерима и осталима, уз накнаду коју може да поднесе свачији џеп. Зато и није чудо што су ови компју-

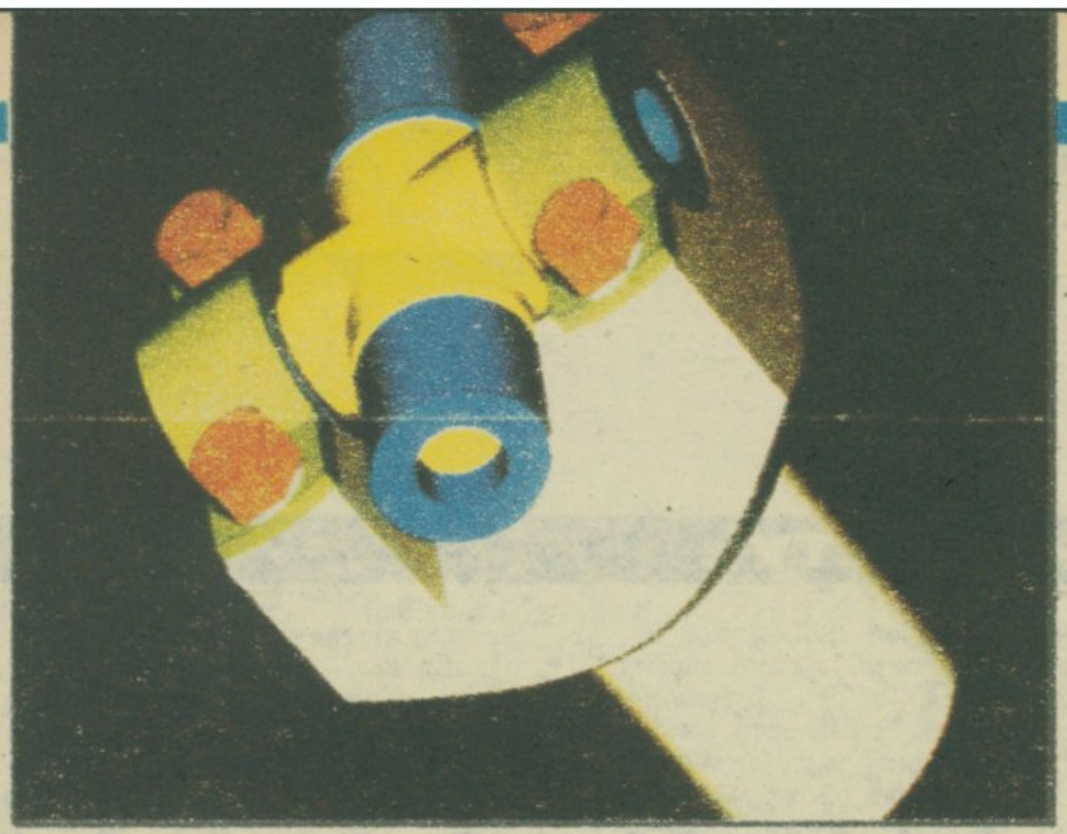

Као што и сами видите, сложени програми цртања уз помоћ електронике у механичком дизајну обезбеђују прегледност и боље уочавање детаља.

Овај апстрактни цртеж у боји није ништа друго до графички приказ скупа математичких функција. Компјутер је цртачу и овде био десна рука.

тери изазвали праву сензацију, односно експлозију нове врсте стваралаштва. Томе је свакако допринела и могућност цртања у боји постигнута растер-техником која је веома слична обичној колор ТВ техници где слику сачињава безброј светлуцавих тачака.

Цртежи се раде електронском оловком чије кретање на специјалном пулту прати компјутер и преноси на екран, односно задржава у меморији, а затим боји према жељи цртача. То је такозвани полигонски систем. Оператер, наиме, означава само обрисе углова одређеног предмета, боју и њен интензитет, како би се постигла осенченост, а све остало ради машина.

Ако је слика непокретна, компјутер сам одређује шта у датом моменту из меморије треба активирати и послати на екран. Али, ако се елементи слике непрестано мењају као, рецимо, у случају коцке која се окреће у празном простору, тачкице које оцртавају линије или обојене површине стално су под контролом додатног рачунара који их „преуређује" у просеку тридесет пута у секунди.

Лопта, ваљак и купа

Кажу да је овом техником најтеже подражавати покрете у природи, али кад је све готово, човек остаје задивљен постигнутим реализмом. На пример, уз помоћ управљача који има функцију кормила човек може да завлови луку препуну бродова који се појављују на неколико екрана симулатора. Компјутером се може остварити и атмосфера магловитог дана над луком.

Са машинама и пејзажима, дакле, све иде глатко. Међутим, циљ је да се уз помоћ електронског уређаја исцрта и „покрене" човек до максимума веран оригиналу! Зато се, ради постизања што природније мимике, бар за сада користе фотографије које се, како се то стручно каже, дигитализују, да би компјутер могао да их прочита, а затим „углављују" на одређено место.

Најновији додатак за ове електронске цртаче је уређај који показује слике у три димензије. А унапређена је и сама техника цртања: сад је, на пример, приликом исписивања праве линије могуће избећи цик-цак ефекат за који је крив растер, али и до максимума иштчистити слику од скривених линија и линијица.

Постизање реалистичних слика, и то комбинацијом геометријским пуних облика као што су лопта, ваљак и купа, велика је перспектива компјутерске графике и обећава прави бум у новом правцу сликарства.

Д. В.

Подсећамо вас најпре да смо у једном од ранијих „Забавника" објавили рубрику на тему „хоби у летњим (и другим) данима" илустровану веома лепим примерцима сликаног камена и узгред објаснили на који начин су једна уметница и једна наша читатељка — готово подједнако добро — успеле да начине фигурице које „само што не говоре"!

Верујемо да су и пре тога многи од вас дошли на ову идеју и можда у некој витрини, фиоци, на писаћем столу или полици држе каменчиће исликане сопственом руком. Све оне који су потакнути „Забавниковом" рубриком то учинили још једном позивамо да нам се јаве и пошаљу своје радове које ћемо снимити и објавити у неком од наредних бројева, а затим вратити на одговарајућу адресу. То важи и за све који су управо овог тренутка одлучили да испробају свој таленат — да негде на некој гомили шљунка испред куће која се гради или крај реке, ако је има у близини, сакупе облутке занимљивог облика, изваде четкицу и бојице и крену на посао..

Нашем ранијем позиву прва се одазвала **Нола Влаховић**, ученица седмог разреда основне школе „Јован Јовановић Змај" у Сремској Каменици. Стигао је пакетић и писмо са кратком поруком: „Шаљем вам шест оживљених каменчића".

Ево, погледајте их.

Д. В.

ПРВИ МУЗЕЈ РОК-УМЕТНОСТИ НА СВЕТУ

ГЛАВА У ВИТРИНИ

Кад се Британски краљевски музеј заинтересовао за оригиналне материјале панк-зачетника Секс Пистолса то је само за неупућене било изненађење. Представник музеја је изјавио како је свака оригинална уметност за њих важна, а посебно ако има и неку социолошку позадину. Појава панка и оригинална дела у уметности уопште (што у дизајну, што у фотографији, што у музици) настала под његовим утицајем још како су интересантна за уметничке музеје.

ПРОМЕЊЕН ЛИЧНИ ОПИС

Ипак, и поред таквог интересовања, кад је млади Пол Карузо покушао да у Бостону отвори музеј рок-уметности, сви су сматрали да је полудео. Узалуд је Пол покушавао да дође до пара, објашњавајући свима да је реч о недовољно схваћеној уметности која ће једног дана бити цењена као што су данас обожавани некада непризнавани импресионисти. Пол није успео да у Бостону отвори музеј. Преселио се у Лос Анђелес и тамо успео: позајмио је паре, откупио зграду која је тринаест година била напуштена и дао се на посао. Са пријатељицом Робин променио је „лични опис" објекта, преуредио собе, мењао распоред, фарбао, јурио за разне дозволе. У септембру 1981. први музеј рок-уметности у свету отворио је врата за посетиоце.

КАД ЈЕ ПОЛ КАРУЗО ПОКУШАО ДА У БОСТОНУ ОТВОРИ МУЗЕЈ РОК-УМЕТНОСТИ, СВИ СУ СМАТРАЛИ ДА ЈЕ ПОЛУДЕО. АЛИ, У ЛОС АНЂЕЛЕСУ ВЕЋ ГОДИНУ ДАНА РАДИ ОВА ЈЕДИНСТВЕНА УСТАНОВА.

ОДСЕЧЕН— ПОЛ МАКАРТНИ

У музеју су изложене слике, фотографије, литографије, постери, јакне итд. За првих шездесет дана имао је тачно хиљаду посетилаца.

Главнина експоната из приватне је колекције Пола Каруза. Он поседује преко 3.000 уметничких дела која имају тесне везе са роком — или су аутори музичари, или су дела начињена као реклама за концерт или плочу.

Кад смо посетили музеј у Лос Анђелесу, радници су управо износили оригинал за омот албума »Their Satanic Majesties' Request«. Омот је интересантан због тога што га је радио Мајкл Купер, исти онај који је правио омот за »Sgt. Pepper's Lonely Hearts' Club Band« Витлса. Купер је урадио само ова два омота. У међувремену је и умро. Вредност оригинала »Sgt. Pepper«-а, по Карузовим речима, износи 10.000 долара, а »Satanic Request«-а, који су Ролингстонси радили одмах после „Наредника Пејпера" и у сличном стилу, чак 25.000 долара!

У музеју је и глава Пола Макартнија. Тачније, ту је део велике табле-крајпуташице на којој су били сви Битлси, али са које су верни обожаваоци, на вест о Половој тобожњој смрти, одрезали његову главу.

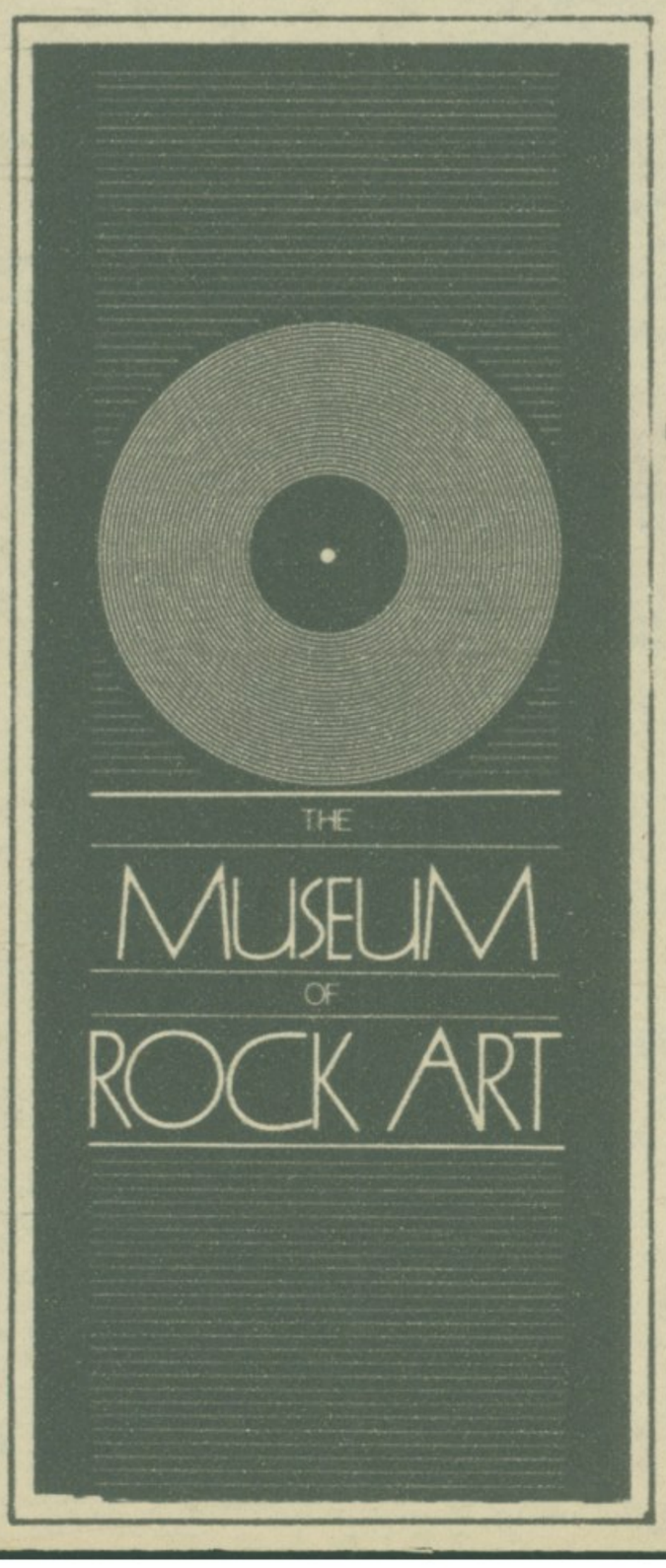

1

2

3

4

Овај редак примерак има почасно место у музеју.

Ту су и три од 35 оригиналних плаката која су најављивала фестивал у Вудстоку. Реч је о фестивалу-легенди, ни првом, ни највећем фестивалу у историји рок-музике, али свакако најславнијем, вероватно због учешћа готово свих тадашњих највећих звезда, као и због атмосфере, одјека и утицаја на светски рок и хипи-покрет.

Поред ових атракција, ту је и џиновско платно за албум »Royal Scam« групе Стили Дан И, најзад, на такође почасном месту, плакат Рика Грифика за серију концерата.

»СМРТ« У ЕГИПТУ

Из колекције постера, које је узгред годинама сам Пол Карузо скупљао, значајни су и постери за турнеју „Грејтфул Дед"-а у Египту, затим плакати за Монте фестивал. Острво Вајт, концерти у продукцији „Фемоли Дог оф Денвер" и Била Грема у Сан Франциску. Ту су и руком бојене колор-фотографије и још пуно којечега.

Музеј, по речима власника, не скупља експонате због популарности групе коју су рекламирали. Важнија је уметничка (и доларска) вредност појединог предмета. Тако је омот за албум „Абракас" групе Сантана настао из већ познатог платна, док је »Royal Scam« за Стили Дан урађен за омот, да би затим постао познат као уметничко дело.

Ту су и литографије које је радила Џони Мичел, али које никад нису отишле у оптицај — поделила их је колегама и пословним партнерима из продуцентских кућа. Литографије са сличном судбином правио је и Ринго Стар. Музеј је имао грдне муке док се није докопао бар неких примерака из ових серија.

Највећи део изложених постера и фотографија су из шездесетих и раних осамдесетих година. Интересовало нас је зашто нови талас није више заступљен. Карузо сматра да неког јачег квалитета у делима новог таласа и нема!

— Имамо слику Џонија Ротена коју је радила славна панк-уметница Ен Дол. Она ми је сама пришла и понудила неке од својих слика. Скакао сам од среће. Имам и фотографије Ела Бата из Пољске који се бави експерименталном фотографијом, а нагиње панку. Међутим, то је готово све што имам од „новоталасних" уметника. Мислим да су за то криви сами уметници. Плакати или омоти као што су били они за Грејтфул Дед, Џеферсон Ерплејн, Кептин Бифхарт, или Дорс више се не праве.

СКУПОЦЕНЕ ЈАКНЕ

У посебном одељку смештена је цела серија оригиналних јакни за промоционалне потребе разних турнеја.

— У шездесетим годинама — наставља Карузо — требало је да си неко па да добијеш оригиналну јакну Битлса. Продуцирале су их компаније плоча и морао си да будеш веома важан у шоу-бизнису или да имаш дебеле везе да би добио једну. Пре извесног времена срео сам човека који има на стотине таквих јакни. Можда их је било и хиљаду. Чува их као право благо и узалуд покушавам да га убедим да их бар на неко време позајми музеју.

Музеј, иначе, организује периодичне изложбе. Једна траје до два месеца и на њој је представљен аутор или група, да би их затим сменила друга изложба. Музеј планира и путујуће изложбе. Одабрала би се група експоната, затим би се утоварила у камион, и пошла да обилази Америку. У будућности, рачунају Пол и Робин, музеј би такве изложбе могао да организује и по Европи. Џонако је добар део посетилаца из Европе и Јапана.

У собици поред улаза смештени су и неки од најинтересантнијих експоната — фолије за анимацију из цртаног филма Битлса — „Жута подморница". Цена им је астрономска. Јер, могу и да се купе. Могу се купити и каталози рок-омота.

РОК—ТЕЛЕВИЗИЈА

У музеју се може гледати и телевизија на великом екрану. Касете са концерата непрестано се врте на видео-рикордеру. И овде су најпопуларнији — Битлси. У просторији са рок-телевизором увек је гужва.

Од куриозитета музеј располаже још и колекцијом веома популарних »Slash« магазина, као и постерима за групу славног сликара Ендија Ворхола из 1965. Најатрактивнији су, ипак, оригинални постери и улазнице за америчку турнеју Битлса.

— Сада радим на неким стварима које никад раније нису виђене. Биће права атракција. Нека то засад остане тајна. Џонако сви мисле да сам луд — завршио је разговор власник музеја са славним музичким презименом.

М. Манчевски

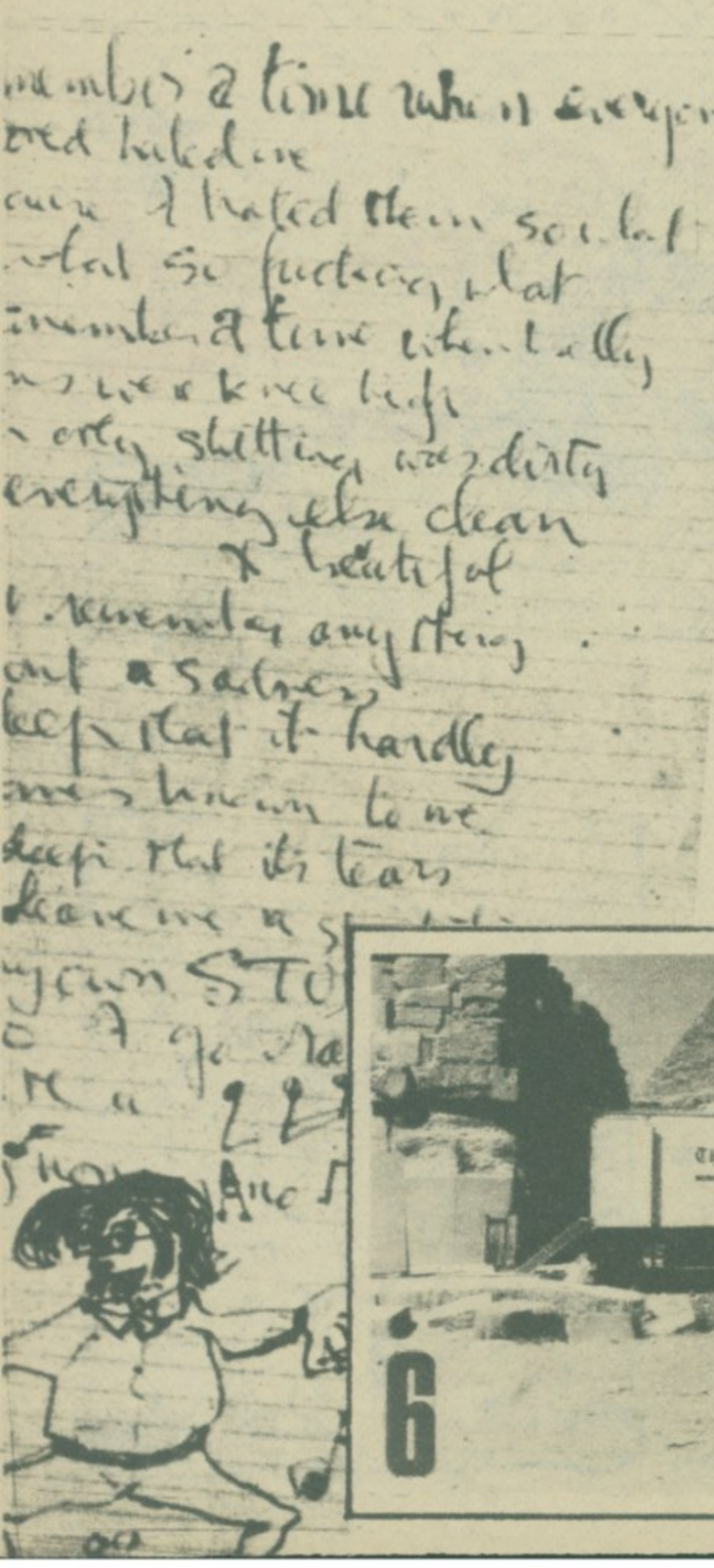

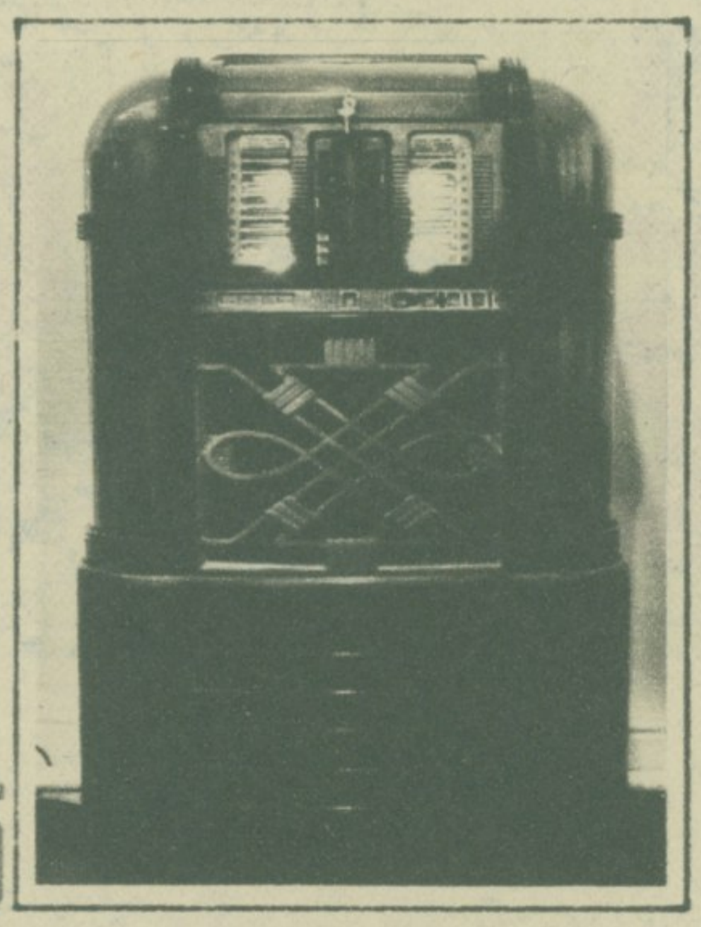

5

6

1 ПОСТЕР: Један од карактеристичних постера за психоделични рок-период (67—70) налази се Музеју рок-уметности.

2 ОМОТ: Најинтересантнији омот рок-музике направљен је у пролеће 1967. за паковање плоче Битлса „Клуб усамљених срдаца наредника Пејпера". Процењује се да оригинал вреди око 10 хиљада долара (колико је то тачно нисмо сигурни јер вредност долара из дана у дан расте).

3 Наочаре које је Џон Ленон носио 8. децембра 1980. у тренутку када је на њега извршен атентат. Вредност овог „артикла је на тржишту „меморабилије" баснословна.

4 Када се појави међу колекционарима оригинални текст Џона Ленона са интервенцијама и цртежима, изазива огромно интересовање. У таквим ситуацијама цена никад није важна.

5 Један од џубокс модела из средине педесетих. Као део рок-уметности и дизајна нашао је посебно место у рок-музеју.

6 Када су пре пет година чланови групе Грејтфул Дед организовали концерт испод Кеопсове пирамиде у Гази, Египат, сав пропагандни материјал и сувенири у вези са тим спектаклом постигли су велику цену.

БИМ И БУМ

ШРАФКО

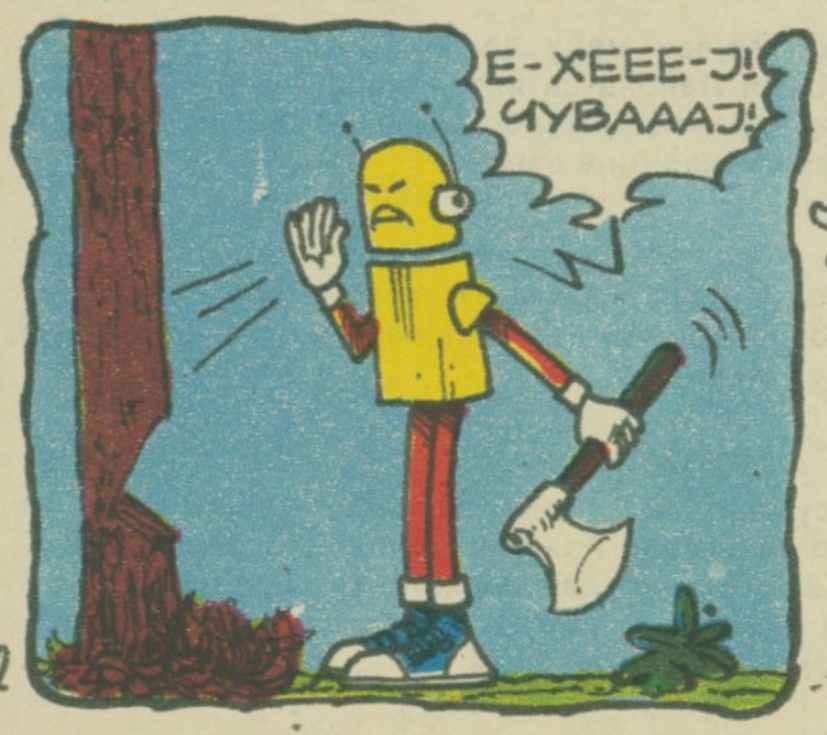

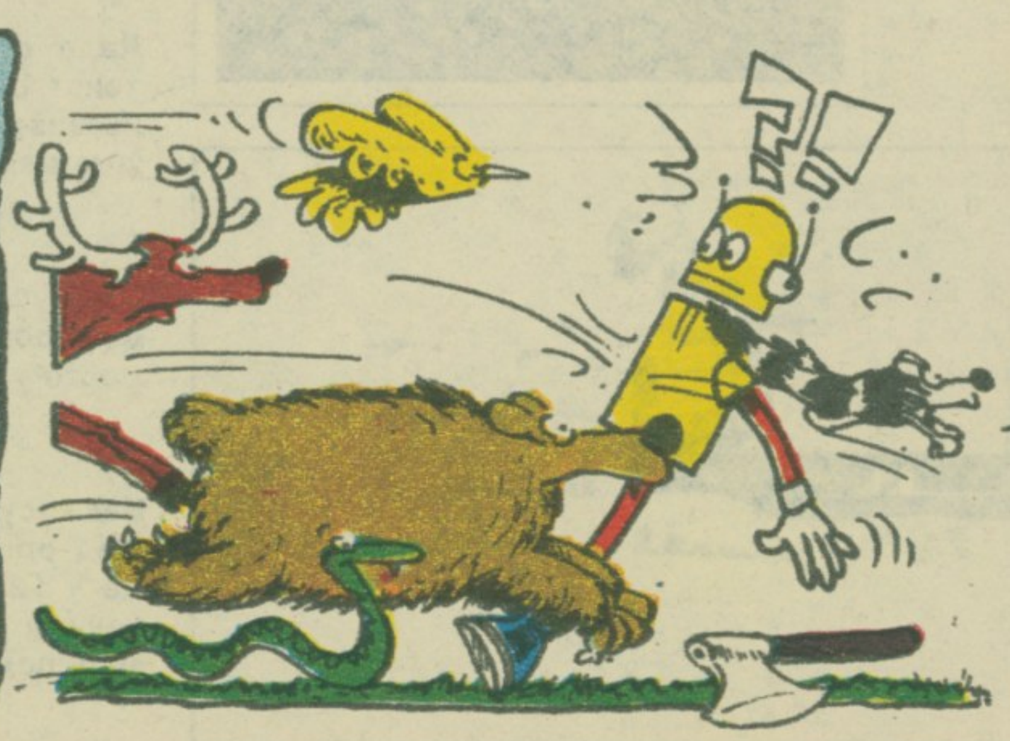

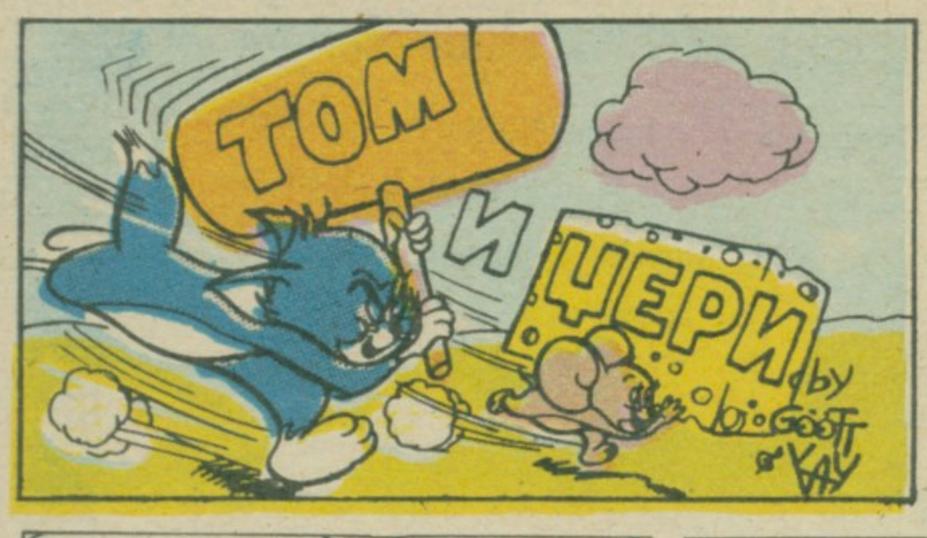

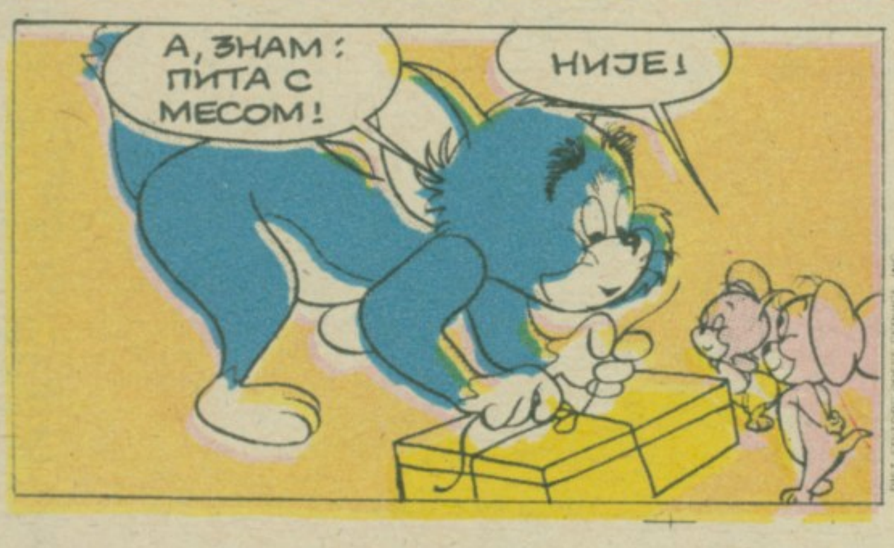

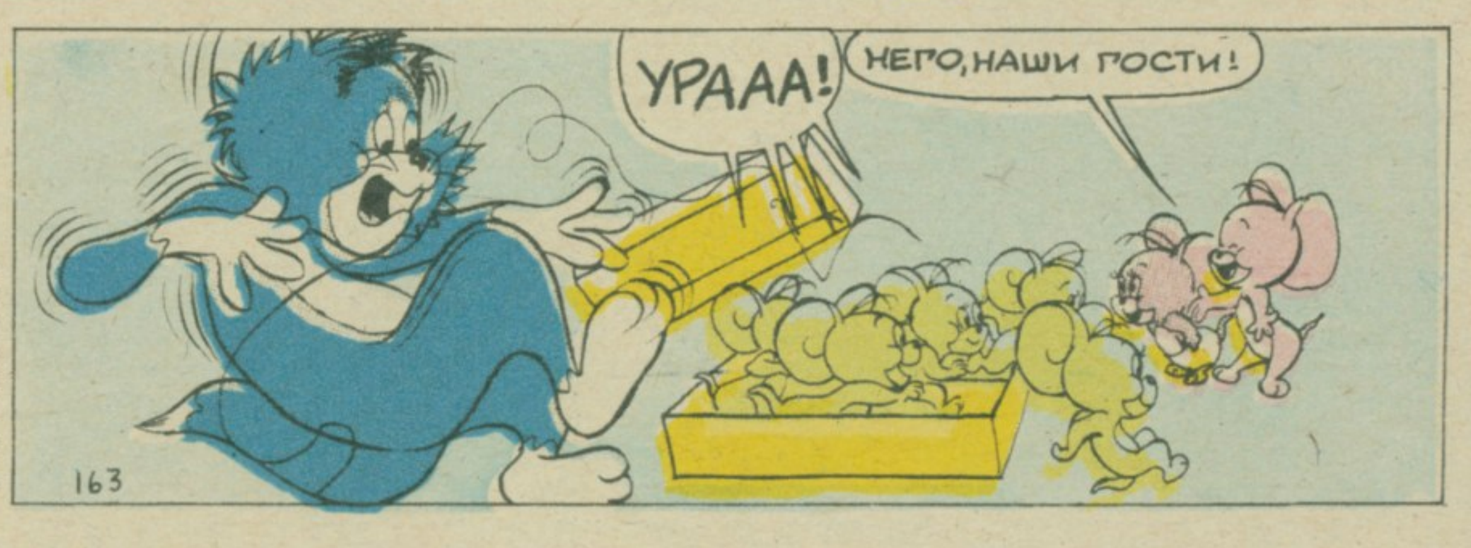

PEZ ФИГУРИЦЕ — ПРИЈАТЕЉИ У ИГРИ!

Pez фигурице Мики, Пата, Паја, Шиља и Плутон вас чекају у трговини.
Играјте се PEZ фигурама,
сладите се Pez бомбонама!

ИСТИНИТА ДЕТЕКТИВСКА ПРИЧА

НОЋ БЕЗ ДНА

Месецима је непознати крадљивац харао по селу не остављајући за собом ни најмањи траг. У томе му је, очигледно, од велике помоћи било добро познавање села.

Хладна мартовска ноћ пуна месечине надвила се над село смештено на обронцима брда између којих је вијугала река. Тишину би понекад разбио лавеж паса из сеоских дворишта. Мада је пролеће већ стигло, ноћи су биле хладне, а јутра често доносила мраз који је шарао прозорска окна.

У канцеларији станице милиције командир је забринуто разгледао папире пред собом. Није ни приметио да је поноћ давно прошла, да се пећ угасила и да је канцеларија препуна дима од безброј попушених цигарета. Био је то снажан четрдесетогодишњак са проседим залисцима и јаким брковима који су његово лице чинили још озбиљнијим и строжим. Већ низ година службовао је у овом селу. Дошао је као млад милиционер одмах по завршетку школе. Лепо су га прихватили па је брзо заволео овај крај. Ту се и оженио.

За тренутак се пренуо из мисли. Ни ове вечери није отишао кући на време, а супруга га је молила да јој помогне око деце која су већ неколико дана лежала прехлађена. Снаћи ће се већ некако и сама, помислио је. Спустио је поглед на папире и поново се удубио у читање.

Клешта уместо кључа

Претходне ноћи, око 11,30 часова, обијен је магацин земљорадничке задруге. Провалник је са улазних врата магацина одвалио полугу и обио катанац. На врата су остали трагови као да су употребљена клешта. Других трагова није било. Уз записник о увиђају био је приложен списак однетих ствари. Алатке, семе детелине, новац...

Командир је запалио нову цигарету. За последњих годину дана догодило се неколико крађа. Извршилац или извршиоци нису откривени: нимало чудно јер на месту извршења никада није пронађен ни најмањи траг. Већ месецима му ови нерешени случајеви не дају да мирно спава. Ко зна колико пута је прочитао извештаје са увиђаја. И ове ноћи је покушавао да у њима пронађе било какву ситницу која ће указати на прави траг.

Извештаји су били кратки, без много података. Све крађе су извршене у самом селу. Неко је вероватно добро познавао људе и прилике и успевао да непримећено однесе украдене ствари и уклони трагове.

Прва крађа се догодила пре неколико месеци. Са тавана куће Михајла Поповића, једног од имућних сељака, украдене су две колске шине и неке пољопривредне алатке. Михајло је одмах пријавио крађу, али није могао да пружи много података. Те ноћи су сви спавали уморни од рада у пољу тако да нису чули ништа сумњиво.

Месец дана касније из куће Драгана Лилића украден је новац који је дан пре тога добио од продаје две краве. У време када је крађа извршена одрасли укућани су били код рођака на некој прослави. У кући су остали стари родитељи и деца. Нико ништа није чуо.

Убрзо после тога непознати провалник однео је из дворишта Десимира Игњатовића дрвену грађу за кола и неколико џакова концентрата за исхрану стоке. Ни овога пута није оставио трагове.

Провере без резултата

Командир је по ко зна који пут повезивао и раздвајао чињенице, одбацивао једна и долазио до нових решења. Проверена су и испитана сва лица за која се одраније знало да хоће да украду из овог и околних села, али без резултата. У више наврата је разговарао са оштећенима и обилазио места на којима су извршене крађе. Све му је некако говорило да су крађе дело једног човека и да је то неко од сељана. Како после прве крађе није откривен, вероватно се осмелио и кренуо у нове. По ко зна који пут командир је у мислима кренуо од једне до друге сеоске куће. Све су то били вредни људи који су живели од не баш плодне земље у долини реке. Завадили би се понекад између себе, судили због земље, али ретко. Много чешће су прискакали једни другима у помоћ код пољских радова или у изградњи нових кућа. И веселили се заједно на свадбама, празницима, кад би се коме родило дете или син одлазио у војску. Понекад и туговали кад су испраћали неког од мештана до гробља на врх села. Знао је добро сваког домаћина, често се заустављао да поприча са њима о усевима и деци коју су слали на школовање у град. Последњих година доселило се неколико нових породица: дошли су издалека, из сиромашних крајева у потрази за бољим животом. На изглед — добро су се уклопили у нову средину.

Из ових размишљања тргао га је глас дежурног милиционера.

— Друже Боро, хоћете ли шољу чаја? Пећ се угасила, а и угушићете се од оволиког дима. Скоро ће јутро а нисте ока склопили.

—Е, да ми је да откријем овог крадљивца што нас месецима мучи, да знаш да бих легао и спавао два дана и две ноћи — одговорио је командир и загледао се у таму иза прозора.

Нека све изгледа обично

Кад је дежурни милиционер донео чај, командир није подигао главу. Ужурбано је нешто записивао на папир пред собом. Те ноћи није отишао кући. Рано ујутру окупио је све своје сараднике. Хтео је да им изложи план који ће им можда помоћи да најзад открију крадљивца.

— Сваке ноћи патрола ће обилазити село и околину. Посебно обратите пажњу на то да ли неко од сељака излази на њиву још у зору. Ако приметите неког, одмах га приведите у Станицу. Трудите се да не привучете велику пажњу, нека све изгледа као да идете у редовни обилазак.

Договор је био завршен. Сада је још требало сачекати следећу ноћ, можда и ону за њом и надати се најбољем.

Две ноћи касније, око три сата, патрола је затекла Богдана Станковића како по месечини сеје на њиви поред реке. Одмах су га привели у Станицу милиције. Био је то један од имућнијих сељака у селу. У почетку је порицао да има било какве везе са извршеним крађама. Вешто је лагао, као да је већ давно смислио све одговоре на питања која му је постављао командир.

Признао је тек после два дана.

Знате ли на основу чега је командир био сигуран да пред собом има крадљивца коме месецима није могао да уђе у траг? За оне који нису досетљиви као командир, решење се налази на страницама „Мале поште".

ТРКА КОРЊАЧА

Предложите једном друговима да се забавите „трком корњача“. У овој игри могу да учествују два, три или четири играча. Пети ће бити судија који ће истовремено бележити и резултате игре.

Све четири корњаче залепите на чврши картон, али водите рачуна да цела површина буде добро залепљена. Кад се лепак осуши, исеците их. На местима означеним кружићима изнад врата и репа направите отворе кроз које ћете касније, кад корњача буде готова, провући танак канап дугачак два до три метра. Сваку корњачу пре тога морате савити, тако да картон задржи благ полукружни положај, као што се види на цртежима.

Игра се овако: канапи се једним крајем везују за ноге стола или столице, корњаче се поставе на други крај канапа, а слободни крај, онај до репа, сваки играч узме у руку. На знак судије играчи почињу да дрмају и затежу канап и тако померају корњачу према столу, односно столици. Победник је, наравно, онај чија корњача стигне прва.

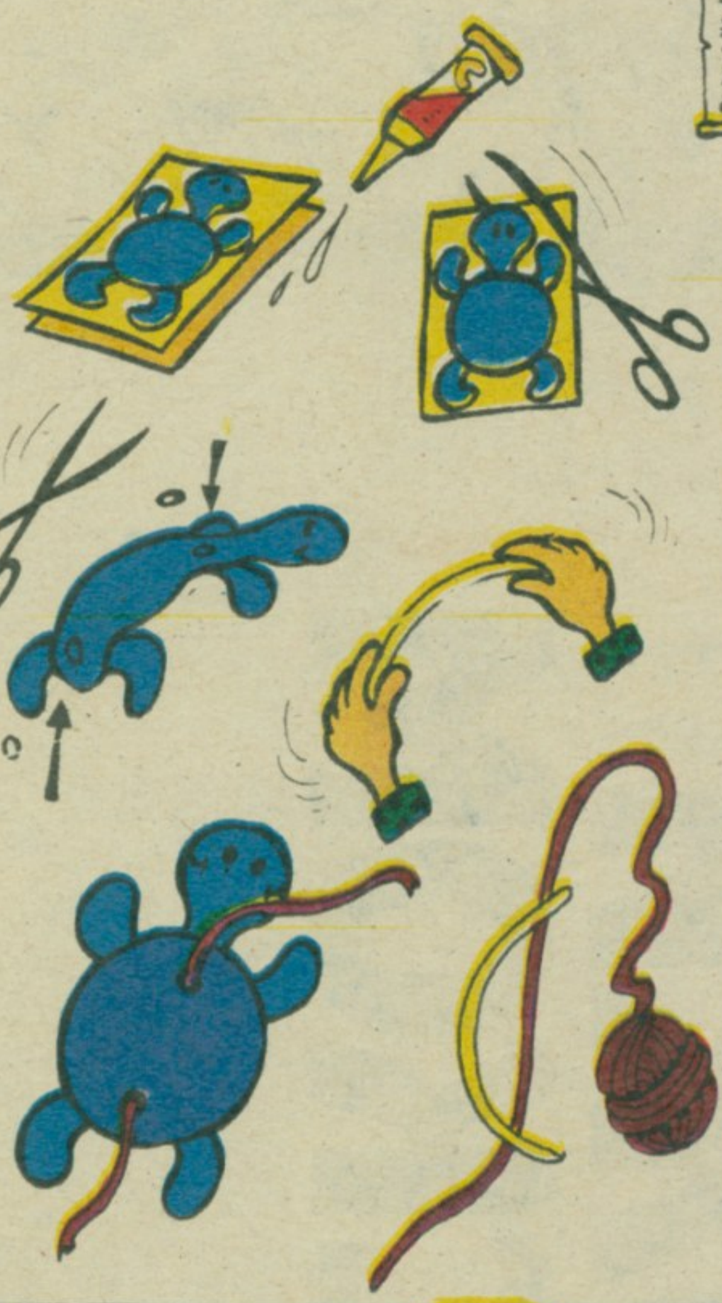

ИГРА У КУЋИ ЗА КИШНЕ ДАНЕ

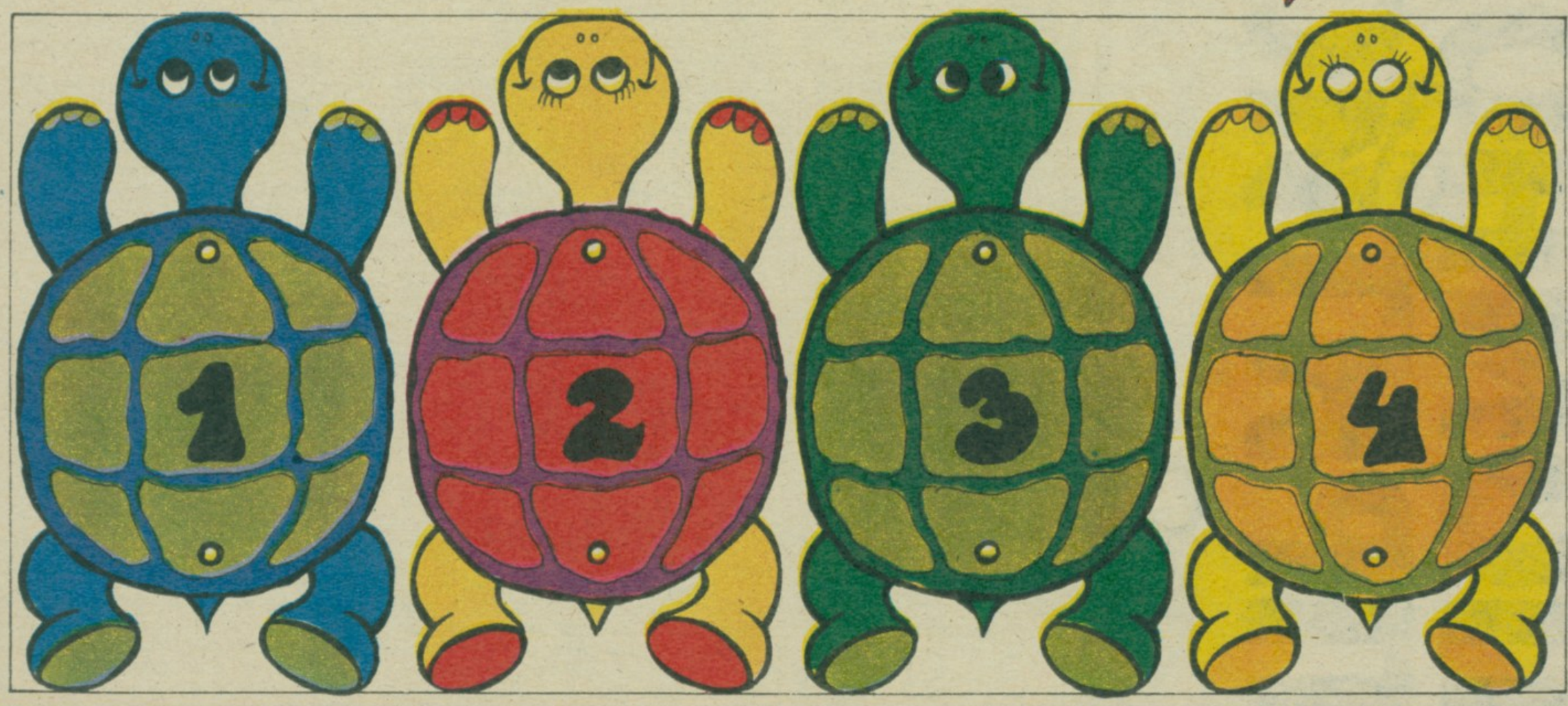

ПОМИЧЕ ПРИЧА

ВАЛТЕР МИЛЕР

МИЧ ЈЕ ГРОЗНИЧАВО ПОНИШТАВАО НЕПОТРЕБНЕ НАРЕДБЕ ДОК СУ У БЛИЗИНИ ВЕЋ ОДЈЕКИВАЛИ ПУЦЊИ РОБИНСОВЕ БАНДЕ.

Ситигао је на бициклу. Три године рата су му дозлогрдиле. Једног дана се једноставно извукао из кабине своје ракете и узјахао бицикл.

„Ово ничему не води", помислио је и кренуо према граду.

Људи свих боја, одеће и расположења вукли су се и даље у супротном правцу и посматрали га као лудака. Тужна гомила која ће се настанити негде у још очуваним долинама и брдима и орати земљу као да то није 30. век. Будалаштине! Бомбардери су се црнели на небу. То га није узбуђивало. Мич Лејскел је и даље веровао у машине. Као инжењера натпросечних способности мучило га је што Централа и даље неразумно ради. Треба препрограмирати. Свакако, Централа није створена преко ноћи. Она је расла годинама: прво су мале јединице инсталиране у електранама и водоводу да регулишу волтажу и притисак. Онда су замениле телефонске централе, светла и проток саобраћаја као и ограничење брзине кретања кола. Мали компјутери заузели су места књиговођа, библиотекара, а затим и возача градских аутобуса да би најзад преузели вожњу целокупног рутинског саобраћаја.

Тако је расла Централа која је представљала крајњи производ повезаности свих тих малих јединица. Систем је одлично функционисао, а и даље ради, иако су становници напустили град пре пуне три године. Таква банка података остаје највеће достигнуће компјутерских стручњака током миленијума људског постојања. А сада једна обесна банда треба све да дигне у ваздух! Не! Он мора спасити град и учинити га способним да сачека становнике кад се рат најзад заврши. Јер Робинс и његови манијаци хоће све да разруше ради пљачке иако покушавају да се сакрију иза велике идеје. Радијације у граду има али још није на опасном нивоу. У то је убеђен. Треба бар покушати.

Одлучио је да преспава у предграђу јер су тамо робот-полицајци најређе кружили. Ујутро није нашао свој бицикл пред кућом. Бесан, кренуо је пешке. Саобраћај се одвијао као пре три године. Кола су се кретала на рутинским линијама са робот-возачима, а полицајци су контролисали проток, заустављали и кажњавали непостојеће становништво. Град је тужно уснуо, али је још живео иако се нигде није могао приметити људски створ.

Мич је прво морао да замени своје војне папире неком градском личном картом и дозволом боравка. Нашао је новчаник у једном напуштеном стану, а у њему потребне папире на име Били Цесера, стручњака за уређаје за расхлађивање, као и пропусницу за неколицину ограничених подручја.

Ходајући улицама без људи одлучио је да сам заустави робот-полицајца иако је тиме доста ризиковао. Упитао га је где је Градска већница. Троуглести полицајац на котураљкама, које су могле да развију брзину од 200 километара на час, одмах је затражио идентификацију. Мич му је пружио папире.

— Ваша карта истекла је пре три године — рекао је монотоним гласом. — Морам се посаветовати са Централом. — Мич се охладио. После неколико тренутака робот је проговорио: — На основу претходних информација, тј. сто истих случајева, Централа закључује да ниједан људски пешак није показао документе датиране после утврђеног 28. јуна 3.021. године. Стога су ваши папири важећи.

Већница је три улице налево, а затим четири десно.

Добро је, помисли Мич, Централа може још да „учи".

— Постоји ли тамо директан контакт са Централом? — упитао је гласно.

— Одговор потврдан.

— Хвала.

— Молим, господине — одврати робот вративши се на свој угао.

— Шта желите, господине? — упитала је табла у Већници.

— Директан контакт са Централном банком података.

— Могуће, али само цензурисан из безбедносних разлога.

То је и очекивао: Централа је слушала и одговарала, али је специјалан систем цензурисао разговор.

— У реду. Реците ми да ли је Централа свесна да је град напуштен?

— Цензурисано. Питање се односи на цивилну заштиту.

— Да ли је Централа свесна да њене услуге сада сметају људским интересима? Централа мора престати са свим операцијама док се нове наредбе не похране у главни компјутер.

— То је немогуће, господине.

— Зашто?

— Јер не постоји одобрење од Одељења за градске услуге.

— Али, такво одељење не постоји. Нема више ни Владе. Град је напуштен!

— Цензурисано.

— Ви покушавате да одржите статус кво који је застарео. Зар не можете да употребите јединице логике и исправите садашње стање и понашање? — Бесно је ударио песницом по табли.

— Степен самоприлагођавања Централе је ограничен по наредби...

— Знам, знам — викао је Мич — али кад вам дођу бандити и дигну све у ваздух, шта ћете онда!?

— Уништавање градског власништва кажњава се по...

Мич је кренуо према излазу, али му три чувара-робота препречише пут:

— Тренутак, господине. Централа жели да вас пита о наводној завери. Слободни сте да одбијете одговор. Ако то учините, а завера

се покаже истинита, онда сте осумњичени за учествовање.

Тада Мич зачу женски глас, који је викао и плакао.

— Ко је то? — упита стражаре.

— Није нам дозвољено да дајемо такве информације.

Бицикл му је био украден! Значи, још неко је у игри. Можда је то она. Покушао је са пријавом за украдени бицикл, дао број таблице, па му робот за изгубљено-нађено потврди да је жена по имену Марта Холкинс затворена због крађе. Разбио је цео стаклени зид Већнице и нашао се љубазно спроведен у затвор. Пролазећи кроз затворске ходнике помно је погледом тражио знак за арсенал оружја. Ниједан робот-стражар није носио оружје, али је складиште постојало за људе стражаре. Најзад га је угледао и дочепао се ласерске машинке којом је са великим жаљењем уништио неколико робота, а затим отрчао до Мартине ћелије и ослободио је. Испоставило се да она покушава исто што и Мич кад је чула за Робинсов план уништења Централе.

Потрчали су заједно напоље и ускочили у једина кола паркирана пред затвором. Робот-шофер је кренуо.

— Куда ли нас вози — рече Марта задихано. — Није ни важно. Шта ћемо сад? Нисмо ништа постигли: Централа је надокучива. Људи су је тако добро обезбедили да нико осим одређеног персонала не може да јој приђе! А где је тај персонал сада...? До ђавола! То будаласто човечанство! Технолошка ера поделила је људе на притискаче дугмади којим никад нису ништа знали о машинама, у богаљили се од удобности, и на релативно мали број зналаца, оних који повлаче прекидаче и знају зашто. Нетехнолог нема права да учествује у технолошком добу! Он је слон у стакларској радњи. То се десило нашој ери. Политичарима је дато моћно оружје, а они га нису разумели. Уместо да се њиме служе за добробит људи, они су нам уништили културу, све оно на чему је цивилизација радила хиљадама година! Проклети били!

— Погледај! — наставила је показујући прстом на једну вилу. — Па ми се заустављамо пред кућом мајора Саркуиста! Где ли је ОН сад? Мора да су ово била његова кола!

— Шта? Шта рече? — узвикнуо Мич.

— Да, то је човек коме је последњем пре прогонства поверено вођство цивилне заштите... кад би њега могли наћи! Или...

Обоје су улетели у кућу и ужурбано почели да претурају од подрума.

— Ево је! Ево је! — Мич зачу Мартин врисак. Стајала је пред великом таблом са бројевима и словима изнад које се налазио екран. „Директан канал са главном банком података!"

Мич шкљоцну прекидач и екран се осветли.

— Ради, али сад морамо наћи шифру којом се Саркуист идентификовао код Централе... мора да је забележена на његовим последњим порукама... У сефу!

Пронашли су сеф, али затворен. Ласерским зрацима Мич га развали.

— Ево, чекај... — копао је по папирима — ево једне са новим нажврљаним бројевима: 500326... шта ли је то? Да пробамо. — Откуцао је бројеве, али се ништа није догодило. Екран је остао празан.

— Мич, тај број мора да се мења сваког часа или можда и минута — рече Марта. — Погледај овај велики дигитронски часовник поред самог екрана... Можда... ухвати садашње време. — Опет ништа.

— Нешто сабрано са нечим... време плус још нешто... ништа не дирај, само посматрај предмете у близини табле — мрмљала је Марта. „ту МОРА бити одговор"

Прошао је читав час. Покушавали су са бројем слова Саркуистовог имена по реду азбуке која би се додала на број сати, множили, делили разне датуме. Ништа. Онда се тло затресло од јаке експлозије и избацило Марту из седишта на под.

— Робинсова банда — рече Мич

— Стигли су до предграђа. Морамо пожурити, Марта, мо... — али не заврши реченицу, јер је Марта устајала са пода држећи један предмет попут сата у руци.

— Мич, барометар... био је на сточићу поред самог екрана... Ту је одговор. Све рачунске радње са временом и притиском... Пробај све!

Једноставним додавањем броја сати и минута на тадашњи притисак добили су шифру. Екран је најзад примио Мичову поруку:

„ЦЕНТРАЛИ ОД САРКУИСТА ОСЛОБОДИТЕ БАНКЕ ПОДАТАКА СВИХ ДОСАДАШЊИХ НАРЕДАБА ОСИМ ОНИХ О БЕЛЕЖЕЊУ ИНФОРМАЦИЈА. СПРЕМИТЕ СЕ ЗА НОВЕ ПОДАТКЕ"

„НАРЕДБА ИЗВРШЕНА СПРЕМНИ ЗА ПРИЈЕМ".

— Ура! — заурла Марта. Зачу се нова експлозија. — Приближавају се. Мич.

— Ништа не брини, идемо даље!

По листи бројева добијених од Централе сада непотребних наредаба. Мич их је грозничаво поништавао надајући се да ће стићи да их замени новим пре него што банда стигне до куће. Окупан у зноју, дрхтавих руку завршавао је поништења, а затим одмах почео:

„ИНФОРМАЦИЈА: ГРАД ЕВАКУИСАН. СЛЕДЕ НОВЕ НАРЕДБЕ: 1. РОБОТИ НЕЋЕ ПОВРЕДИТИ НИЈЕДНО ЉУДСКО БИЋЕ, ОСИМ У ОДБРАНИ ЦЕНТРАЛЕ 2. САВ МЕХАНИЧКИ САОБРАЋАЈ СЕ ОДМАХ ПРЕКИДА 3. БРАНИЋЕ СЕ ЦЕНТРАЛНИ КООРДИНАТОР ПО СВАКУ ЦЕНУ, ПОНАВЉАМ, СВАКУ ЦЕНУ 4. ЧОВЕКУ ПО ИМЕНУ ВИЛИ ЦЕСЕР ДОЗВОЛИЋЕ СЕ УЛАЗ У ЦЕНТРАЛУ БЕЗ ИКАКВИХ ПРОВЕРА 5. У ГРАНИЦАМА МОГУЋНОСТИ ИСПУНИЋЕ СЕ СВИ ЗАДАЦИ У ЦИЉУ ОДРЖАВАЊА ГРАДСКИХ СЛУЖБИ У ДОБРОМ СТАЊУ ДА БИ БИЛЕ СПРЕМНЕ ЗА ПОНОВНУ ЉУДСКУ УПОТРЕБУ 6. ХВАТАЋЕ СЕ ЉУДИ У ВРШЕЊУ ПАЉЕВИНА, ВЕЛИКИХ КРАЂА ИЛИ ФИЗИЧКОГ НАСИЉА И ОДМАХ ИЗБАЦИВАТИ ИЗ ГРАДА 7. ЧУВАЋЕ СЕ ЛИЧНОСТ ВИЛИЈА ЦЕСЕРА И АСИСТИРАТИ У ЗАДАТКУ ОБНАВЉАЊА ГРАДА ЗАЈЕДНО СА ОНИМ ОСОБАМА КОЈЕ ХОЋЕ ДА МУ ПОМОГНУ 8. СВИМ УХВАЋЕНИМ БАНДИТИМА ПОНУДИЋЕ СЕ ИЗБОР: ПОМОЋ У ИЗГРАДЊИ ИЛИ ИЗБАЦИВАЊЕ ИЗ ГРАДА.

„НАРЕЂЕЊА ПРИМЉЕНА. ПЕДЕСЕТ ЉУДИ УХВАЋЕНО У ПОКУШАЈУ ПОДМЕТАЊА РАЗОРНИХ МАТЕРИЈАЛА НА НИЖЕ ЈЕДИНИЦЕ".

— Хајдемо, Марта. Сад нас чека велики посао.

УКРШТЕНИЧИ

аутор BeMak	особина онога који је прсат	збирка песама Бранка Ћопића	птичина код сокобање	претешта-ти	женско име од митља	азо-ри	обичај	ко-њи	велики морски сисар
чистина у шуми									
прорезати, расећи									
брз као стрела									
аустријски стучарка мозер преп								корисност (лат.)	италијански виолинист никола
наш хармоникаш живковић					скупоцен / римски бог смрти				
оливера катарина			музичка композиција / стабло						
радионица содавода							аутооznака Ивангорода		
босански бан котромањић							знак за лантан / магнезијум		
известити	показна заменица				емр. шахист мајкл / пасус, ставка				
мађарски отров за стрелице				заустатити се / борави-ште					
"своје-ручно"			слоптен сатрвен / скровишта						
сместити на одређено место									
атлетски човек								претскази	аутооznака Сплита
пекиница						затвор (тур.) / ручни рад			
кретати се, ходати				"киловолт" / пустоловина			гребен / славни грчки говорник		
р					стикар мартиња / савршен, сјајан				савезна држава сад
пушкомитраљез / "исток"		радници који воде авионе / заласти							
једноставан	прокрижао јечам					филмски глумац фелер / "метар"			
занемоћи									
због чега, зашто / "пико"						пушки потомак / отац (спов.)			
р								нула / љадов анатолиј	
аксиом / старац									
тична заједница			ужурбано воре						

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Заставица, аквамарин, превирати, романика, ебонит, дп, Паг, ивер, датула, или, сићан, Наб, ТК, Каит, р, иако, Ела, т, „Омикрон", игличасто, реско, ОС, наклоност, Анте, ат, дине, кси, пиво, пакт, Ронсар, Ра, азот, анил, Онс, став, тоталитет, ас, пољана, ЦТ, ималин.

ТЕСТ

ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ ПЛАНЕТЕ?

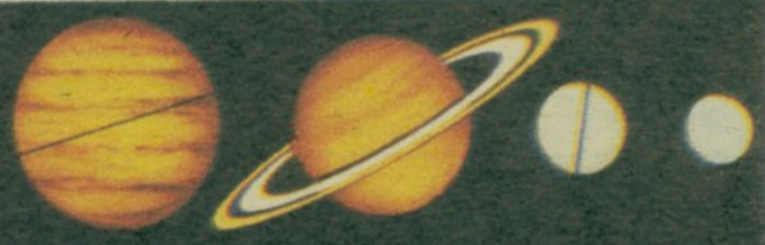

КОСМИЧКИ ЛАВИРИНТ

После дугогодишњег путовања по Сунчевом систему, дошло је време да се вратите на Земљу. Пут до куће је дуг и замршен, а залиха горива ограничена. Пред вама је космички лавиринт који стално прети да вас одведе на погрешну страну.

На срећу, све замке можете савладати ако познајете планете. Кренућете од прве контролне станице, а затим ићи кроз лавиринт од једне до друге станице, да бисте на крају доспели до родне планете. На свакој контролној станици суочићете се са два, три или четири путовања. Како да изаберете право?

Свака контролна тачка садржи одговарајуће питање о планетама. Ако изаберете тачан одговор, пронашли сте прави пут (обележен истим словом). Тај прави пут одвешће вас до следеће контролне станице и следећег питања. Погрешан одговор одводи вас на погрешан пут који завршава ћорсокаком. У том случају морате да се вратите натраг до контролне станице и потражити исправан одговор.

Срећан пут!

САМО ТАЧНИ ОДГОВОРИ ПОМОЋИ ЋЕ ВАМ ДА СЕ ИЗ СВЕМИРА ВРАТИТЕ НАЗАД НА ЗЕМЉУ. ИНАЧЕ, ОСТАДОСТЕ У ВАСИОНИ.

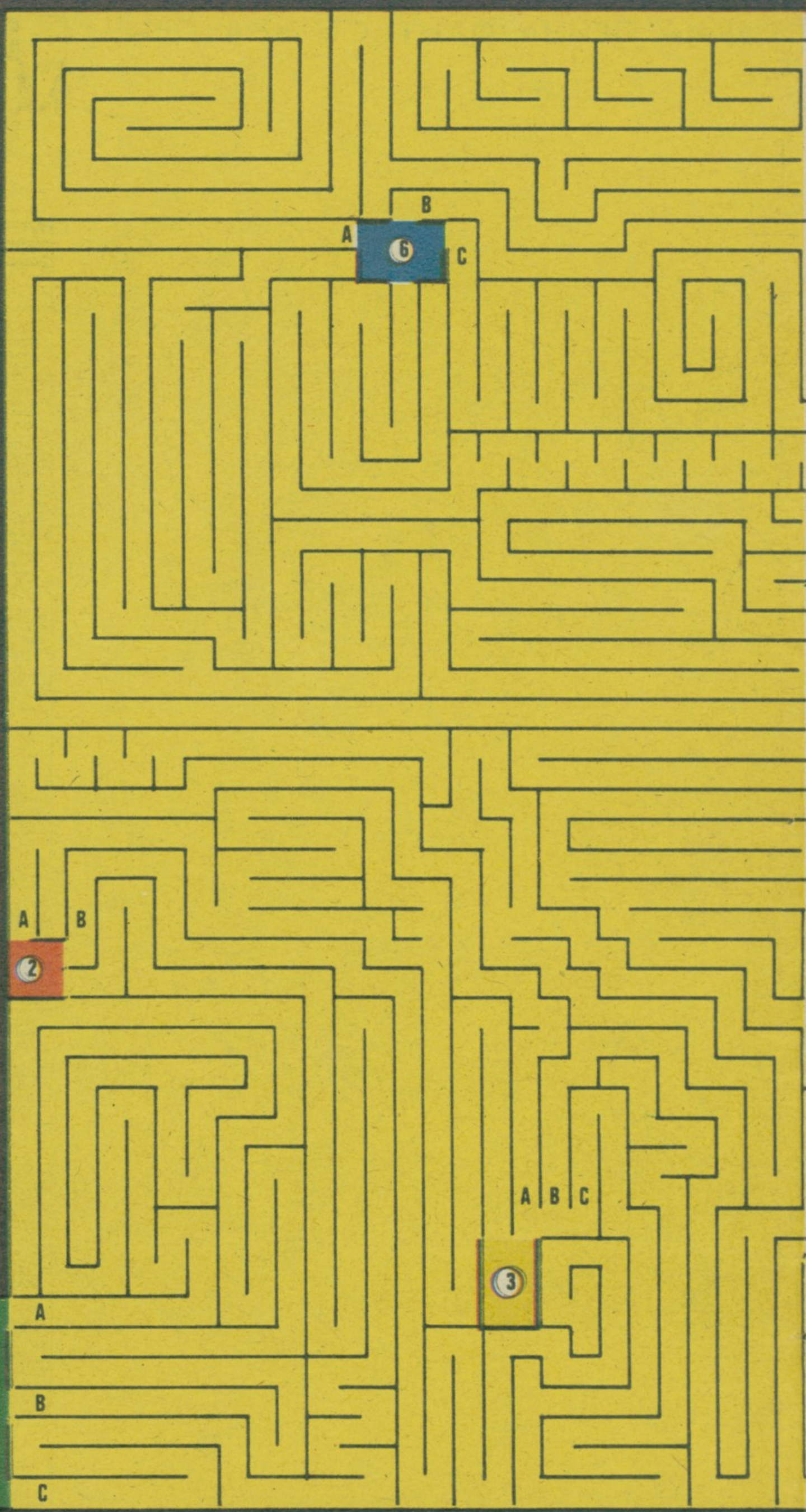

Контролна станица 1

Која планета има највише месеца (14)?
A. Марс
B. Нептун
C. Јупитер

Контролна станица 2

Како се зове планета чија површина подсећа на Месец?
A. Меркур
B. Венера

Контролна станица 3

Осим Јупитера и Сатурна, која још планета има прстенове?
A. Плутон
B. Уран
C. Марс

Контролна станица 4

Које још планете осим Земље имају поларне ледене капе?
A. Само Земља
B. Марс
C. Јупитер и Сатурн
D. Венера, Марс и Уран

Контролна станица 5

Како гласи име планете која је толико ретка да би пливала на води?
A. Меркур
B. Венера
C. Нептун
D. Сатурн

ДОБРО ДОШЛИ КУЋИ

Контролна станица 6

На површини које планете влада највиша температура (400°C)?
A. Нептуна
B. Венере
C. Урана

Контролна станица 7

Којој планети припада месец Харон?
A. Плутону
B. Сатурну
C. Урану
D. Нептуну

Контролна станица 8

Која је планета откривена 1846. године?
A. Плутон
B. Нептун

Контролна станица 9

Поред Земље које још планете имају океане на површини?
A. Само Земља
B. Венера
C. Венера и Плутон

Контролна станица 10

Како се зову два највећа месеца у Сунчевом систему?
A. Титан и Ио
B.. Калисто и Месец
C. Ганимед и Титан
D. Тритон и Ганимед

Тито

Молим те да ми објасниш како је дошло до тога да Јосип Броз узме име Тито?

Маја Вучидолова,
А. Ковачевића 10
Ријека

У ноћи између 30. и 31. децембра 1920. године проглашена је такозвана Обзнана, акт којим је тадашња влада ставила КПЈ ван закона. У циљу очувања мира и спокојства државе, писало је у њој, забрањује се комунистичка пропаганда, новине и штрајкови, растурање штампаног материјала, затварају састајалишта. Ова мера „предузета у нужној одбрани државе" пооштрена је и допуњена Законом о заштити јавне безбедности и поретка у држави од 2. августа 1921. године. Тако је КПЈ, мада ни организациони ни политички у том тренутку није била спремна на то, била приморана да пређе на илегални рад, а једна од дужности илегале била је да се у партијском раду не учествује под правим именом и презименом како би се смањила могућност провала.

Јосип Броз је пре рата, али и док је он још трајао, имао неколико партијских имена. Једно од њих, Тито, узео је 1934. године. По документима из архиве ЦК КПЈ из 1934. године, како наводи Владимир Дедијер у првој књизи „Нових прилога за биографију Јосипа Броза Тита" узео га је одмах по изласку са робије. Разлог за узимање новог псеудонима био је, по објашњењу самог Јосипа Броза, што је раније илегално име Руди користио још један члан Централног комитета, Родољуб Чолаковић. Зашто је узео баш ово име? Никаквих посебних разлога за то није било: једноставно, оно се доста често среће у Хрватској, поготову у Загорју.

У периоду од 1937. до 1941. године Јосип Броз је веома често користио име Тито: потписивао се ТТ или Т. Т. По избијању устанка 1941. године почео је да користи скраћеницу Т. Г. а онда опет Т. Т. Нескраћеним Тито потписао се као командант Врховног штаба народноослободилачких партизанских одреда Југославије у 7. и 8. броју Билтена Врховног Штаба од 1. октобра 1941. године. После тога је, каже Дедијер, ово име продрло широко у народ.

Несавршене траке

Интересује нас због чега нисмо могле да препознамо наше гласове кад смо их снимиле на траку.

Горица и Олгица,
Лесковац

Говор, музика и све оно што чујемо састоји се од низа тонова разних фреквенци (учесталости), како се то каже. Касетофони и други електронски уређаји који служе за снимање и репродукцију најчешће нису таквог квалитета као наши органи за говор.

Спектар учесталости које је просечно људско ухо у стању да чује, креће се од 16 до 20000 Hz па тако поред информације шта је неко рекао, региструјемо и информацију о боји тог гласа. Како јефтинији касетофони немају могућности да региструју цео спектар учестаности од којих се састоји људски глас, не могу верно ни да га репродукују и то је разлог због којег вас две нисте препознале своје сопствене гласове.

Од свеца до гордости

Молим те објасни порекло мог имена.

Гордана,
Ужичка Пожега

Жељела бих нешто да сазнам о поријеклу мог имена.

Гордана,
Сијековац

Гордана потиче од грчког светачког имена Гордианос. Тек накнадно име је доведено у везу с придевом „горд".

Силом бројање

Молила бих те да ми што пре одговориш јер мислим да имам манију бројања. Најчешће бројим ивице ормана, табле у школи, ногаре столова, плочице у WC-у, шавове панталона, комплете књига у излозима. Надала сам се да ће ово престати али, ево, траје већ 6 месеци. Имам 14 година и одличан сам ђак. Страшно сам уплашена јер сам прочитала да манија бројања може да буде симптом шизофреније. Шта да радим?

Марина,
Београд

Принудно понашање (бројање које те мучи је такође један вид таквог понашања) се јавља много чешће него што би то могло да се помисли. Обично је изазвано емоционалним проблемима праћеним страховањима, потиштеношћу, неспокојством, несигурношћу и напетошћу. Принудни поступци могу бити једноставни али и врло сложени: човек је, готово по правилу, свестан њихове бесмислености али није у стању да проникне у њихове разлоге.

Животно доба у коме се налазиш одликује се појачаном осетљивошћу, несигурношћу и бојажљивошћу. Зато и није чудо што управо тада могу да никну и развију се различити облици унутрашњих неусаглашености који, повремено, прерастају у праве сукобе, наруше мир и спокојство и доведе до стварања напетости. Та напетост се код неких људи, верујемо и код тебе, испољава у облику принудног понашања. Разре-

шење унутрашњих сукоба доводи до растерећења, снижења напетости и спонтаног нестајања присиле.

Наш савет је да размишљаш о томе шта те то посебно оптерећује, о каквим је проблемима реч и да ли си у стању да их сама решиш. Ако мислиш да ниси, убеђени смо да ће ти неколико разговора са психологом веома користити. Уз његову помоћ успећеш да нађеш узроке присилног бројања и прави начин да га се ослободиш. Разговора са психологом или психијатром не треба да се плашиш: његово искуство ће ти омогућити да боље упознаш себе и да научиш како ћеш убудуће са више самопоуздања самостално решавати исте или сличне проблеме. Твој добар успех у школи, а посебно твоја критичност према присилном понашању, су сасвим довољан разлог да се одбаци свака бојазан о шизофреном обољењу.

„КЊИГА О УСПЕХУ"

■ ИСКУСТВА ПОЗНАТИХ ЉУДИ ■
■ ЊИХОВЕ МИСЛИ И САВЕТИ ■
■ 250 ДИНАРА! Плаћате поштару.
Васиљевић Милун
пострестант, 11001 Београд

Размажени лијан

Поседујем једну врсту цвећа за коју знам само латински назив а он гласи Pouvenlilien. Ако знаш о којој је биљци реч, волео бих да ми објасниш зашто неће да цвета? Ја сам већ изгубио сваку наду а немам више ни стрпљења да чекам.

Зоран Цобор,
Карађорђева 96
Панчево

Латински назив биљке коју имаш не гласи тако како си написао већ Bougainvillea, а добила га је по француском морепловцу и истраживачу Бугенвилу. Бугенвилеа је бразилијански лијан који се у Европи гаји као украсна биљка. Код нас га највише има у приморју. Цветови ове биљке су ситни а листови око њих црвени или љубичасти. Бугенвилеу је тешко натерати да цвета: треба јој много светлости и топлоте. Зато ти саветујемо да је држиш на што светлијем месту али да је у подне, кад је Сунце најјаче, мало засениш. Уредно је заливај јер захтева доста воде.

Не боја него живци

Желео бих да знам зашто бику смета црвена боја?

Дејан Месарош,
Марије Гупца 65
Сремска Митровица

Широко раширено веровање да бик има нешто против црвене боје — велика је заблуда. Оно што њему смета није боја већ то што му неко маше испред носа тј.

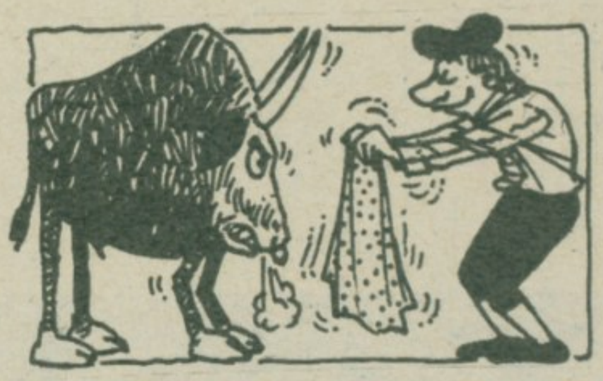

њушке. Бик би се исто понашао и кад би га дражили комадом белог платна: дакле, није ствар у боји већ „живцима". Ако је то тачно, помислићеш ти, зашто се онда за борбе с биковима користи црвени а не неки други плашт? Наравно, и на ово питање се да одговорити: црвена боја је врло уочљива, види се добро и издалека. Зато је, између осталог, и нашла примену у сигнализацији.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Горан Келер, 35000 Светозарево, Сарина међа Ф1 III/8 — 14 година, навијач Хајдука, сакупља значке и марке

Славица Мамић, 11060 Београд, Прибојска 6 — 14 година

Сања Ристин, 26320 Банатски Карловац, Маршала Тита 58/1 — 13 година, одговара на свако писмо

Самира Кустура, 71000 Сарајево, Чикма Раука Шипке 16 — 14 година, воли музику и спорт, одговара на свако писмо

Миро Ерић, 79000 Мостар, ЦИМ 87 — 15 година

Биљана Ханчић, 55000 Славонски Брод, Б. Ливадићева 8 — 11 година, сакупља налепнице, воли Сребрна крила и Битлсе

Никица Млачић, 58225 Велики Дрвеник — 13 година, воли рок, навијач Хајдука и Југопластике

Тања Милошевић, 34300 Аранђеловац, Бранке Петровић 10 — воли све што воле млади

За будуће чланове

Гдје у Загребу постоји картинг-клуб?

Мислав Шемеш,
Фроудеова 2,
Загреб

За упис се обрати АМД Загреб, Мартићева 17.

НАЈУСПЕШНИЈИ НАЧИН ЗА РАЗВОЈ ТЕЛА!

Аутор Петар Челик, шампион Југославије и Европе у обликовању тела (на слици). Написао је три брошуре:
1. РАЗВОЈ МИШИЋА РУКУ
2. РАЗВОЈ МИШИЋА ГРУДИ
3. РАЗВОЈ ЛЕЂНИХ МИШИЋА

Цена по комаду износи 100 динара, а цена за све три брошуре износи 250 динара. Плаћа се поштару приликом преузимања. Брошуре су обима 36 страна, илустровано са 6 колор и тридесетак црно-белих фотографија. Наручите на адресу:
ПЕТАР ЧЕЛИК, фах 97/II,
21400 БАЧКА ПАЛАНКА

Добра воља

Имам старију сестру са којом се сваког дана свађам. Кад тата донесе „Забавник", она га увек прва узме што мене страшно љути. Са родитељима иначе немам проблема. Молим те реци ми шта да предузмем како се више не бих свађала са сестром?

Јелена Спасић,
Сарајево

Стварно је непријатно бити с неким стално у сукобу. Ти и твоја сестра можете проблем лако да решите али под једним условом: склопите „споразум" који ће одговарати и једној и другој. То значи да се твоја сестра одрекне права старијег да она буде та која ће увек одлучивати. А можда она мисли како се теби, пошто си млађа, више попушта у кући. Ако ти мислиш да она има више слободе, сви су услови ту да дође до невоље. Ову око „Забавника" покушајте да решите тако што ћете се договорити да га једне недеље она прва чита а друге ти. И остале несугласице можете да решите на сличан начин: довољно је да покажете спремност за договор, мало добре воље и више поштовања једна према другој.

Трајал у иностранству

Молим те да ми даш најосновније податке о мотоциклу за трајал: колико кошта најјефтинији модел и где и како могу да га набавим?

Александар Чуковић,
Доња Козица,
Томина

Мотоцикл за трајал не може се набавити у нашој земљи. Модели који се продају у иностранству стају од 25000 до 60000 динара.

Као 35 слонова

Како се зове највећи кит на свету и колико је тежак?

Елизабета,
Земун

Величина китова је нешто око чега су се веома дуго ломила копља научника: главни камен спотицања био је да ли се под овим именом подразумева само једна животиња или око стотинак облика који су за своју животну средину (за разлику од других сисара) одабрали воду.

Дужина одраслог примерка најмање врсте кита износи око 1,30 m а то је тридесетак пута мање од дужине уловљене женке плавог кита за коју је поуздано утврђено да је имала 34 m. Колико је тежила то се прецизно није могло установити али се сматра да је вероватно у питању цифра од 170 тона. Ако бисмо на један тас неке довољно велике ваге ставили ову морску грацију, на други бисмо, изједначења ради, морали да сместимо ни мање ни више него 35 слонова. Све те силне тоне су и један од разлога што ова џиновска створења живе у води: на копну једноставно не би била у стању да носе сопствену тежину.

Пиво без алкохола

Имам 15 година и волим да пијем пиво. Мама тврди да је то штетно за мене. Упркос томе ја сваког дана попијем бар по пола литре. Молим те да ми одговориш да ли је то што радим штетно за организам у развоју и за које органе највише?

Ана,
Хајдучица

Пиво је алкохолно пиће које се прави од јечма, хмеља и воде, а постоје, као што смо недавно писали, четири врсте. Поред различитих процената екстракта, садржи и различите проценте алкохола. Пиво у мањим количинама има извесну хранљиву вредност, па је самим тим и корисно али у већим, због алкохола у себи, може да буде штетно. Деца не треба да га пију из више разлога: један од њих је свакако и опасност од стварања навике на алкохол. Други је тај што се алкохол разлаже у јетри, па постоји могућност да се свакодневним узимањем пива она оштети. Ако бисмо наводили све последице до којих долази због оштећења јетре, списак би био прилично дугачак. Алкохол веома штетно делује и на централни и периферни нервни систем а поготову у твојим годинама. Због свега тога најбоље је да престанеш да пијеш пола литре пива дневно и да ту количину сведеш на што је могуће мању меру, рецимо на једну чашу недељно. Још би боље било да у продавницама у твом месту потражиш пиво без алкохола: производи га зрењанински комбинат „Сервo Михаљ" и продаје под називом Тут-гут.

ШКОЛА ГИТАРЕ

1. Акорди — 2. Теорија
3. Мелодије **180 динара.**
Плаћате поштару
Виши курс **— 120 динара**
Васиљевић Милун
пост рестант,
11001 Београд

ДЕТЕКТИВСКЕ ПРИЧЕ

РЕШЕЊЕ

Што би неко сејао ноћу? Сумњичећи се да не буде откривен Богдан Станковић је помислио да је најбезбедније да детелину посеје док село још спава. А да је реч о семену украденом из земљорадничке задруге потврдила је и накнадна провера

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Владимир Гајтовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Милош Томић.

Секретаријат:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220,00 динара, полугодишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	65.—
СР НЕМАЧКА	DM	115.—
ШВАЈЦАРСКА	Šfr.	107.—
ФРАНЦУСКА	Ffr.	267.—
ШВЕДСКА	Škr.	271.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" — Београд број 60811-620-63-25/300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

Walt Disney

МИКИ